ساجیه ئیسلام تەتقیقات مەرکزی

بیزینک دین لایق وسزاوار راق کشی یوقدیب همه برادرلار و توابع لار باریب قوم عادینک جایلارینی الیب
اولتوردی لار بولارینک همه دین پیش قدمی یعرب بن قحطان ایردی ایلکری اول تیب ایکالادی مونینک
دین کین شدید و شداد نینک و اینینک بهشتی نینک قصه سی کلور **قصه شدید و شداد و بهشتی** وقتیکه بو قوم عاد
هلاک بولدیلار زمین شام داینه بر کروهی بار ایدیلار که عاد نینک فرزندلاریدین ایردی بولارینک براولوغی
بار ایردی که اینک اتی شدید عاد بن عملاق نینک اوغلی دور و راست یولدا ایردی بکمال عادل و دادبخش
ایردی اوچ یوز یل پادشالیق قیلدی و اهل بیت لاری برله همه دین غالب بولدی و عادل لار طریقه سی برله کار
قیلدی و بیت المال دین اجره تعین قیلیب قاضی نصب قیلدیکه قضیه و خصومت لارنی راست لیق برله
قطع قیلغای پس بو قاضی بر بیل اولتوردی بیت المالدین اجره آلدی لیکین هیچکیم قضیه و خصومت اوچون
بو قاضی الدیغه کلمادی پس قاضی شدید آلدیغه باردی و ایتی که منکا بو اجره حلال ایماس که من هیچ کاری قیلمادیم
و هیچ داد سوراغ کلمادی شدید ایتی برنجه مدت توقف قیلغیل و اجره الغیل تا که خلق نینک دین دیانت معلوم
بولغای پس قاضی مدتی توقف قیلدی ایکی کشی محکمه قضاغه دعوا قیلشیب کلدیلار که بری پاره زمین ینه
بریدین ساتیب الغان ایکان بو زمین دا کنجی تاپیلیب دور زمین الغوجی ایتا دور که من زمین نی ساتیب
الغان ایچیدا کی کنج نی ساتیب الغان ایماس زمین مینک کنج سیز نینک زمین ساتقوجی ایتا دور که من زمین نی
و هر نمرسه که اول زمین دا دور انی سیز کا ساتقان و سیز نینک بخت طالعینکیز دور که کنج پنهان سیز کا
ظاهر و آشکارا بولوبدور کنج هم سیز نینک دور و زمین هم سیز نینک پس بو مناظره برله قاضی غه کلیب داد قیلدیلار
قاضی سوردی که فرزندلارینکلار هم بارمو بو ایکی کشی ایدیکه بریمیز نینک اوغلیمز و ینه بریمیز نینک قیزی بار پس
قاضی بو اوغولغه بو قیزنی نکاح قیلدی و بو کنج نی بولارینک تویلاریغه اسباب و آلات بالین لاریغه صرف
قیلنکیز لار دیب فرمان قیلدی پس هود علیه السلام شدید قاشیدا بسیار توروب انی خدای تعالیغه
دعوت قیلدیلار و لیکین قبول قیلمادی اوشبو کافرلیغی برله اولوب کتی برادری شداد بن عاد بن عملاق

اینک اینک

اینک اورینداولتوردی وبت پرست لیک قیلدی هود علیه السلام هم مونینک الدیغه کلیب برادرینی دعوت
قیلغان طریقه لیک دعوت قیلیب بت پرست لیکدین نهی قیلدیلار شداد ایتی اگر من سینک فرمانینک غا
کیریب ایمان کلتورسام خداینک منکا نیمه برادور هود علیه السلام ایتی لار بهشت جاودان برادور دیب
بهشت نینک نعمت لارینی وصف قیلدیلار شداد ایتی من اوزوم بو جهاندا بر بهشتی بنا قیلغایمن
که اوشبو صفتدا بولغای خدا نینک نسیه بهشتی کا ایمان کلتوروب داخل بولغونجه ایمان کلتورمای اوزوم
نینک بهشتیم کا داخل بولغانیم بهراق دیب بهشت قیلورغه عزم قدم قویدی ضحاک که انی اژدها ایتارلار
شداد نینک عمک زاده سی ایردی ری وطبرستان وگرگان وعراق وخراسان تا حد هندوستان مو
نینک تابعی وقلم روی ایردی ایکی یوز التمیش شهر نینک پادشالاری مونینک زیر دست فرمان دا ایردی
بس شداد جمیع شهرلارکا نامه یباردی که التون وکموش مروارید وزبرجد وزمرد یاقوت لعل
مرجان وبویلاری خوش چنانچه مشک وکافور وعنبر وانچه مونکا اوخشه نمرسه لارنی جمع قیلیب یبارکا یسنرلار
وغواص لارنی جمع قیلیب دریا لاردین دُرّ گوهر جواهر چیقارماغلیق قه قدم قویدی وجهان نینک همه استاد
وهنرورلارینی جمع قیلدی وزیرلارینی چیرلاب بولاردین اون آلته کشینی ایلغاب بولارغه زیرک
دانشمند هواشناسلارنی قوشوب اطراف جهانغه یباردی تا که ایستاب برجای تابغایلار که
هواسی کمال خوش ومناسب بولغای بو خلق لار سیر قیلا قیلا شام نینک نواحی لاریدا برجای قولغه
کلتوردیلار که آب هواسی تره تازه گرم هم ایماس وسرد هم ایرماس بس بویردا بنای عمارت کا شروع
قیلدیلار اوشول وقت نینک آدم لاریدین بر دراز قد آدم بویجه زمین دین تاش برله اساس بنا قویوب
زمین یوزیکا تیکاندا بر قورغانی قیلدیلار که بر خشت التوندین وبر خشت کموش دین قویوب وتورکوک لاری
سنگ بلوردین واوکزالاری آلتوندین وگوهر لارنی اندا درج قیلیب دورلار وانواع رنگ لیک یاقوت
ولعل لارنی اندا استوار محکم قیلیب دورلار که کشی انی اوزوب الا لمغای هم تاشقاریدین وهم ایچکاریدین

چیقاریب قویوبدور و منظر کوشک دریچه لار قیلیب دور و اریق لار قیلیب دور و آب روان انداجاری قیلیب دور
ولب جو دادرخت لار قیلیب دور التوندین و کموش دین و میوه لارینی یاقوت و مروارید دین بو درخت لار
داجانورلاری قیلیب دور که اراسی شکاف که انی مشک و عنبر دین پر قیلیب دور لار و هر قچانکه شمال چیقسه عطر
و خوش بویلیغ بو باغ ایچره پر بولور ایردی و اریق لار داسنک ریزه لار اورنیدا یاقوت و مروارید لارنی
فرش قیلیب دور لار کیاه لار اورنیدا زعفران و تفراغ اورنیدا مشک و عنبر قیلیب دور لار اون ایکی مینک
کنکره که التون و کموش و جواهر لارنی درج قیلیب دور انداغ که افتاب انکا تابش قیلسه کوزلار خیره بولور
ایردی شداد غه ایکی یوز وزیر بار ایردی بولار اوچون جوره سیدا ایکی یوز کوشک بنا قیلدی التون
و کموش دین مزین و بر مینک سردار نوکرلاری بار ایردی بولار اوچون مینک کوشک بنا قیلدیلار بش یوز
یل بو باغ ارم نینک بناسی نینک مشغول لیغی برله اوتی و تمامه جهان ننک التون و کموشی و انواع جواهراتی
توکادی و بوی خوش لاری هم توکاب تمام انداصرف بولدی شداد حضر الموت شهریدا ایردی خبر
بردیلار که باغ ارم بناسی تمام بولدی دیب شداد ایکی یوز وزیری مینک سرهنک سردار ایکی یوز اتوز
مینک سپاه لشکر برله باغ ارم نی کورورکا عزم قیلیب یوردی وقتیکه بر منزل قالغان ایردی برکیک اوتر و
چیقتی که مونکوزلاری التوندین و تواق لاری کموش دین و کوزلاری یاقوتدین و ایاغلاری فیروزه دین
کوزیکا انداغ کوروندی که هرکز موندین خوبراق نمرسه کورمکان بولغای شداد اطیفه تازیانه بریب آهو
نینک ارقاسیدین جست چالاک روانه بولدی بارا بارا آهو ناپیدا بولدی بر سواری کوردیکه بیابان دا
کلادور یاوق یتی شداد غه ایتی که ای بنده ضعیف نمه اندیشه داسین و نه قیلورسین بو حال برله که
بارسین و بو طریقه لیک یورورسین باری اولومدین امان تاپورسین مو شداد حیران سرکردان بولوب
سوردی که کیم دورسین سواری ایتی که من ملک الموت دورمن بو ایتی که نه قیلورسین سواری ایتی که جانینک
الورمن ایتی که بر ساعتی مهلت فرصت برسانک تا بو باغنی که قیلیب من بر بار کورسام اندین کین قبض قیلیب

ملک الموت

ملک الموت اتی که فرمان یوق یئنه ایتی که انڭ قبول تو قماسانک بار ی فرصت برسانک کیلسه کلسون بیکا قاوشسام و وصیت
لاریم بجا کلتورسام اول اتیا دورکه فرمان یوق پس ایتی که یوز وکنی بوطرف اورد وکیل شداد یوزینی اوروب
کوزدیکه ملک الموت الدیدا تورب دور اوزینی انکا هیبت برله کورساتی جان اینک تیدین جدا بولدی
آطدین سنرکون یقیلدی جانی صور سرافیل ینک درکه اسفلیدا بند بولدی واول لشکر یکه باغ ارم ینک
ایشیکیدا یکان ایردی اسماندین برآواز هیبتی یتیب هیچ بریکیدا رتوده خاک برله یکسان بولدی و بجکیم بو
باغ قه کیرمای هیچ کسی هلاک بولدی غزل کیمکه ایستیدور جهان ارایشین ناکام ایروڭ بوزخیال نخچه قیلیب
سر بسر اول خام ایروڭ هر نخچه شداد یکلیغ ایلاسه باغ ارمقه یوز ندامت برله هم محروم خون آشام ایروڭ دیمی
اینک حالینه کیم دنیا سارک قویمیش کونکل جانغه خوف تن غه محنت کونکلی بی ارام ایروڭ حشر ارادایم تموغ
اوتینه قاخنالغان اوتون یوز عقوبت بارانکا شرمنده اسلام ایروڭ قیل قناعت کیم رضا برکیل خدا
تو تغانیغه خاطر نیکنی جمع توت دایم سکا ارام ایروڭ عاقل ار سنک برنصیحت جان قولاغیدا اشیت
راحت کونین آسایشی صباح شام ایروڭ کیم جهان اینک عشرتین ماتم بیل شادینی غم زینهار اوزکیل کونکل
کیم بسکن نافرجام ایروڭ یوق بقا بی دینی اینک اهلی دور وفا بیمان شکن بیوفا (بیوفادی) کیم نخچه خاص عام ایروڭ صاحبقا
بو دور دا فضلینکا یوقتور اعتبار کیمکا کیم دنیای وافر صاحب اکرام ایروڭ هود علیه السلام مونین تورت
یوز الیک یل ایلکری وفات بولغان ایردیلار هود علیه السلام شداد اینک عمک زاده لاریدین ایردیلار شداد
عاد اینک اوغلی دور عاد عملاق اینک اباسی هود علیه السلام خالد اینک اوغلی خالد خلود اینک خلود عاصم اینک
عاصم عملاق اینک اتاغ اتیب دوب لار کیم بجکیم آدمی زادین بوشهر ارم کا قدمی یتماوی تا خواجه معانی
اینک وقتی نخچه که برکرسه یتوب سینی یتوردی شام دا ایستای ایستای بو بیابانغه قدم کلتوردی دیو
جای ارم کا واقع بولدی نمرسلار کوردیکه هرکز کورمکان و اصلا ایشمکان دیملا دیکه بونیمه دور دا ایکانی
کریب سیر تماشا لار قیلدی وخواه لادیکه دیوارلارغه فرش قیلغان کوهرلار زالا یدیب هرجند قیلدی

ایچکار سیدین تا شقاری چقار یب الا مادی برپارهٔ مروارید و منک لار دین برمونجه الیب دمشق شهرکا
کلیب خواجه معاویه حضوریدا بیان واقع قیلدی خواجه معاویه تعجب کا قالیب حیرتکا قالدیلار کعب الاخبار
که متقدمان دین ایردیلار واوکا نلار واقعات وقصه لاریکا عالم وخبردار ایردیلار پس خواجه معاویه
بو واقعات نی کعب الاخبار دین سوردیلار کعب ایتیلار بو ایش رست دور مکرسه که اینک ساجی قرلیک کوزی
ویوزی قرلیق دور وهیئت وصورتی بوطریقه لیک دور اول کشی اوشبو وقت دابغ ارم کا کیراد ورغان
توریت دا بوطریقه لیک دور خواجه معاویه بوسینی کلتوردی کعب الاخبار ایتیلار که شاید که اول کشی
اوشبو بولغای یا که کیرکا ندور دیا که ایدی کیرور خواجه معاویه بخندکشی بوکشی برله قوشوب بیاردی یا
لار بوکشی خواجه معاویه کا ایتی که وقتیکه من شوشهر دین تا شقاری چغنیم کونکلوم کا برنمرسه کلدی سینه تا زیم
هرکز اول شهرنی کورا مادیم وتا پا مادیم خواجه معاویه بیلد یلار که بوشهرنی خدا تعالی خلق نینک کوزیدین
یوشیده قیلیب دور پس عبد الله بن ابی قلابه نی چرلاب بوکشی برله امیر المؤمنین علی رضی الله عنه قاشیغا
بیاردی ونامه برله بوکشی نینک کورکان واقعاتلاری نی بیان قیلدی وپندیکه بو واقعه رست مودیغلط
مودیلیکی لار کلیب امیر المؤمنین علی غه بیان قیلدیلار امیر المومنین ایتیلار که رست که من پیغمبر علیه السلام
دین ایشیتیب ایردیم بوکشی نینک صفتی نی پس معاویه کا ایتیب ایتیلار که موندین اوزکا کشی هم اندا بیماس
وهم تیماس مکر خدا خواه لاسه واسه اعلم بالصواب قصهٔ ثمود و پیغمبرلاری صالح علیه السلام اما قوم ثمود هم
سام بن نوح علیه السلام نینک اولادلاریدین دور زبن حجر دا ایردیلار زبن حجر حجاز نینک شام
سرحدی ارا سیدا دور وزبن حجر بوکونداهم ظاهر و پیدا دور پیغمبر صلی الله علیه وسلم تبوک غزاسیغه
بارور داتاوبو یرلرله اوتیلار اصحابغه ایتی لار که بو یر قوم ثمود نینک جایید ور بو قوم ثمود اناغ خلقی
ایدیلار که قوت بازو دا بیرزور دا ویلار تاشدین کیرتاغلار نی کاولاب طوزغیلغان ایردیلار اندا غکه خدای
تعالی التبور قوله نعم وکانوا ینحتون من الجبال بیوتا آمنین یعنی تراشلیب قیلور ایردیلار تاغلار دین اویلار

ایمین بولغوجیلیق حالتدا بولارنینک اولوغ چشمه لری بار ایدیکه همه لاریکا اتینک سویی کفایه قیلادور ایردی
بولار بت پرست ایردیلار خدایتعالی صالح علیه السلام نی بولارغه پیغمبر قیلیب یباردی انداغکه خدایتعالی ایتور قوله تعم
وَإِلَىٰ ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا یعنی یباردوک بز قوم ثمودغه برادرلاری صالح نی صالح علیه السلام قرابت
برله بولارغه برادر ایردیلار وهم بولارنینک قبیله لاریدین ثمود بن خاثر بن آدم بن سام بن نوح علیه السلام
نینک فرزندلریدین پس صالح علیه السلام بولارنی ایمانغه دعوت قیلیب ایدیلار که قوله تعم یَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ
مَا لَكُمْ مِنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُ هُوَ أَنْشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَاسْتَعْمَرَكُمْ فِيهَا فَاسْتَغْفِرُوهُ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ إِنَّ
رَبِّي قَرِيبٌ مُجِيبٌ یعنی ای مینک قومیم پرستش قیلینک لار خدایتعالیغه یوقتورسیزلارکا خدای دین
اوزکا هیچ خدای واول خدادورکه پیدا قیلیب دورسیزلارنی زمین دین واول خدادورکه آباد انلیغ عطا قیلیب
دورسیزلارکا اول زمین دا پس استغفار قیلینک لار وگناهینک لارنی تیلانکلار اول خدادین اندین کین توبه
قیلینک لار ایمان برله اول خداغه بتحقیق پروردکاریم بنده لاریکا رحمتی برله یاوقدور وبنده لارینینک حاجتینی
روا قیلغوچی دور پس بتغه پرستش قیلماغدین یانینکلار بو قوم ایتی لار قوله تعم یَا صَالِحُ قَدْ كُنْتَ فِينَا
مَرْجُوًّا قَبْلَ هَٰذَا یعنی بو قوم ایتیلار که ای صالح بزلار امید توتار ایردوک که سین بزنینک دینیمزغه یانغای سین
ایمدی بزنی دینینکغه چیرلارسین ومنع قیلاسین بزنینک آبا واجدادیمزدین لارینی پس صالح علیه السلام نجه ییل
بو قوم نی ایمانغه دعوت قیلدیلار هیچ کشی ایمان کلتورمادی وایتیلار قوله تعم فَأْتِ بِآيَةٍ إِنْ كُنْتَ مِنَ
الصَّادِقِينَ یعنی اگر خواه لاسانک بزنینک ایمان کلتورماکیمزنی پس کلتورکیل بر علاماتی ومعجزاتی پیغمبرلیکینکا اگر
بولسانک سین راست گوی لار جمله لاریدین صالح علیه السلام ایدیلار نه معجزه ایستارسیزلار بولارغه یاوق
بر اولوغ تاش بار ایدیکه کمال قاتیغ وقوروغ ایتی لار که اوشبو قرا تاشدین بر ماده تیوه وسرخ موی وکربه
چشم بوتلاغی برله چیقایکه بز همه میز قراب تورغایمز تاشدین چیقیب یاریب کیاه یکای وهمه میز کاسوت برکای
صالح علیه السلام دعا قیلدیلار فی الحال تاش قه جنبش کیردی وتولدغه اولتورغان ضعیفه لاردیک ناله لار

قیلدی تاش یاریلدی اراسیدین برماده تیوه سرخ موی بچه سی برله جیقب اوازقیلب اوتیب یاتاده
بوقوم تعجب قیلیب یلار ولیکین ایمان کلتورمادیلار دجاد ولیق غه نسبت بردیلار پس تیوه اول کون
اوتلادی تا نکلاب بولاق یقاسیغه کلیب همه سونی ایچتی بولار اول کون هیچ سوتا بالماد یلار
علیه السلام قاشلاکیوه کلیب ایتی لارکه بیزلارکا بوسونی ایچای هیچ علاجی وجاره یوق سونی تیوه ایچسه
بیزنجوک قیلورمیز صالح علیه السلام ایتی لار سوسیزلارکا برکون تیوه کا برکون تقسم بولغای اول کون
کی تیوه سوایچادور سیزلارنی ساغعای سیزلارقانچه کی سوایچادورانینگ مقداری سیزلارکا سوت برکای
انداغ که خدا تعالی ایتور وَنَبِّئْهُمْ اَنَّ الْمَآءَ قِسْمَةٌ بَيْنَهُمْ كُلُّ شِرْبٍ مُحْتَضَرٌ یعنی بوتیوه دورکه انکا برکون
سوایچا کلیک حق بار دور وسیزلارکا برکون سوایچا کلیک حق بار دور وبوتقسیم غه قرار بردیلار صالح
علیه السلام بولارغه ایتیلار قولتعم وَلَا تَمَسُّوهَا بِسُوٓءٍ فَيَاْخُذَكُمْ عَذَابُ يَوْمٍ عَظِيمٍ یعنی بوتیوه کا رنجش یتکوزگای
وسوقی نکلار واولتورماگ لار پس بولار اولتورماگ غه
قبول وانفاق تونه بلار اوتوزیل بوطریقه لیک تیوه زیت قیلدی خدا تعالی صالح علیه السلام غه وحی قیلدیکه
بولار بوتیوه نی اولتورورلار صالح علیه السلام ایدیلارکه ای قوم عاقبت سیزلار بوخدانینگ تیوه سینی اولتور
کای سیزلار بولارایتیلارکه بیزلارکا ایتغیل که کیم اولتورور اولتورکوچی رنیک آته نیدور صالح علیه السلام ایدیلارکه
هنوز اول بچه نی اناسی توغمابدور بولار اون بیره زن ضعیفه نی بولیشغه مسلط قیلدی تا هراد غول بچه که
موی وکربه چشم صورت انسیدین توغولا دورانی اولتورکا بلار چراکه نشانه سی بوایردی وبوضعیفه
لار تیرداکه بوصورت اوغول توغولسه بوقوم نی اکه قیلورایردیلار بولارانی قتل قیلورایردی وانای هیچ آرا
ویارا قیلماکاس ایردی ولیکین کینه تونوب صالح علیه السلام نی اولتورورکا نیت قیلورایردی پس اون یلدا
توغوزبچه بوطریقه برله قتل کا بتی انا سی صالح علیه السلام کینه دار بولدی انداغکه خدای تعالی ایتور قولتعم
وَكَانَ فِي الْمَدِينَةِ تِسْعَةُ رَهْطٍ يُفْسِدُونَ فِي الْاَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ یعنی بارایردی بوشهرداتوغوزکره

فساد قیلور ایردیلار بو زمین دا و اصلاح قیلماس ایردیلار بو توقوز کشی نینک زمین دا فسادی اول ایردی
که صالح علیه السلام غه کینه و عداوت توتوب یمان نیت دا ایردیلار پس بو نشانه برله بو قوم نینک اولوغ
لاری دین بر اوغول توغولدی جماعتی بو سردار نینک الدیلاریغه کلدیلار روایتی لار که بو بچه نی نجوک قیلادورمیز
سردار ایتی که بو سوز نینک هیچ اصلی و مبناسی یوق و هیچ کشی بو تیوه نی اولتورماس مکر صالح بو سوزنی
قصداً ایتادور تا بیزلار فرزندلاریمزنی اولتورکایمز صالح تماشا قیلیب بیزلارکا یراقدین کولوب
تمسخر قیلادور پس بو قوم اویلاریکا تارقادیلار و مسلط قیلغان ضعیفه لارنی بو ایشدین منع
قیلدیلار روایتی لار که بو مکر حیله دور که صالح قیلادور پس بو سردار نینک اوغلی که صالح علیه السلام نینک
ایتغان نشانه لاریدا ایردی یکرمه یشار بولدی و اول توقوز کشیکه اننک اوغلینی اولتورکان ایردیلار
هر بار بو اوغولنی کورسلار ایتور ایردیلار که اکر بیزنینک هم اوغلیمز بار بولسه ایردی بو اوغول مقداری بولور
ایردی بولار نینک صبر طاقت لاری نهایتی کایتی بو توقوزلاری عهد باغلادیلار که صالح علیه السلام نی
اولتورکایلار لیکین بو قوم نینک اراسیدا هیچ علاجی قیلالماس ایردیلار اتفاق قیلدیلار که خلق ارا
سفرکا بارغان بولغایمز کمین دا بولوب کیجه کلیب صالح نی اولتورکایمز و هیچ کشی بیزدین کمان قیلماغای
و نجه کون پنهان بولوب اندین کین کلکایمز انداغکه خدایتعالی ایتور قوله تعالی وَمَكَرُوا مَكْرًا وَمَكَرْنَا مَكْرًا وَهُمْ
لَا يَشْعُرُونَ یعنی مکر قیلدیلار اول قوم صالح علیه السلام غه مکر قیلماغی و مکر قیلدوق بیز یعنی مکرلاری نینک
جزاسینی بردوک بیز و حالانکه اولار بیلمادیلار پس بو تدبیرنی قیلیب کیجه شهردین تاشقاری چیقتیلار
و بر اولوغ تاش نینک التیندا پنهان بولدیلار کیجه کا منتظر تا کیجه بولغای کلیب صالح علیه السلام نی قتل
قیلغای اما حق سبحانه و تعالی اول تاش نی بو کافرلار نینک اوزاسیکا یقتی جانلاری یتنجی دوزخ نینک
التیندا وطن توتی انداغکه خدایتعالی ایتور قوله تعالی فَانْظُرْ عَاقِبَةَ مَكْرِهِمْ أَنَّا دَمَّرْنَاهُمْ وَقَوْمَهُمْ أَجْمَعِينَ
یعنی پس نظر قیلغیل و تفکر ایلاکیل اول قوم نینک مکر و حیله لاری نینک عاقبتی کا بتحقیق بیز هلاک قیلدوق

اول توقوز کشینی وقوم لارینی همه سینی برنجند کوندین کین برکمرسه اوتوب بارور ایردی کوردیکه بو توقوز
کشی تاش التیندا اولوب قالیب دور پس بولارنی تاش التیندین تارتیب الیب چقاردی کلیب بو قوم کا
خبر بردی بولار باریب واقعه نی کوردیلار وایتی لار که صالح نینک سوزی برله بولار نینک توقوز اوغلینی
اولتوردوک واتالارینی هم هلاک قیلیب دور بیزلار کا بو تیوه نینک هیچ کاری یوق پس بو تیوه نی اولتور
کایمز دیب جمع بولوب کشی ایستادیلار که تیوه نی اولتورکای هر کیمنی حواله قیلدیلار هیچ کیم قبول توتمادی
اول سردار نینک اوغلی که سرخ موی وکربه چشم نشانه شقاوتی بار ایردی بو اوغول بل باغلادی که من
اولتورکایمن شمشیر قولیغه آلدی بو کونی تیوه نینک سوایچار کونی ایردی چشمه یقاسیغه کلیب تیوه سو
ایچیب تورغان حالتدا شمشیر برله ایاغیغه سالیب اولتوردی وبو تلاغینی اولتورورکا شروع قیلیب ایردی
بو تلاغ قاچیب اوشول تاغیکه اناسی اندین چیقیب ایردی انکا باریب تاغقه چیقیب کتی وکوزدین غایب بولدی
بو واقعه نی صالح علیه السلام غه خبر بردیلار بولار چیقیب ایتی لار که ای قوم هر نه قیلدینکلار اوزونکلارکا
قیلدینکلار ایمدی عذاب غه آماده بولونکلار بولار پشیمان بولدیلار وقورقتیلار خدایتعالی دین وعذابیدین
وایتی لار تا شتربچه که بیزنینک ارامیزدا دور بیزکا عذاب کلماس صالح علیه السلام ایتی لار که تا اول تاغقه
که شتربچه باردور بارالی قرانکلار که نچوک حالت دور معلوم بولوردیب جمعی قوم برله تاغقه باردیلار شتربچه
نی کوردیلار بو صالح علیه السلام غه یوزینی قیلیب اوچ مرتبه اواز قیلدی وقوم اننک ارقاسیدین یوردیلار
تا پالمادیلار غایب بولوب کتی صالح علیه السلام ایتی لار بو اوچ اواز که قیلدی سیزلارکا اوچ کون بقا بولور
اولقی کونی یوزونکلار سارغارور ایکنجی کونی قزیل بولور اوچونجی کونی قرا بولور تورتنجی کونی عذاب کلور بو قوم
بیلدیلار که ایمدی عذاب کلادور اما بیلمادیلار که قالیسی طرفدین کلادور پس تورتنجی کونی اسماندین بر آواز
پر هیبتی یتی وهم قورقونج دین همه لاری هلاک بولدی لار هیچ کیم امان تاپمادی مکر صالح علیه السلام وبولارغه
ایمان کلتورکانلار انداغ که خدایتعالی ایتور قوله تعالی وَأَخَذَ الَّذِينَ ظَلَمُوا الصَّيْحَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دِيَارِهِمْ جَاثِمِينَ

وجای دیکردا

52

وجای دیکردا ایتیب دور قوله تعالی فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا صَالِحًا وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا اولقرآیت
نینک معنیسی اولکه اول قومی که اوز نفسلاریکا ظلم وستم قیلیب دورلار وخدایتعالی نینک سوزینی قبول
توتمابدورلار وپیغمبرلاریکا اطاعت قیلمابدورلار بناکاه وبیکبار آسماندین برصیحه وآواز پرهیبتی
کلیب توتی پس بولار اوز دیارلاریدا کیچه دا اویقولاغاندک هلاک بولدیلار ایکنجی ایت نینک معنیسی
اولکه وقتیکه کلدی بیزنینک حکم فرمانیمیز وعذابیمیز که همه نی هلاک قیلیب ایدی نجات بردوک بیز صالح غه واول
خلقی که ایمان کلتوروب ایردیلار اول صالح برله رحمت قیلغان سببدین بیزلاردین قصهٔ ابراهیم
خلیل صلواة الرحمن علیه نمرود برله صالح علیه السلام دین تا حضرت ابراهیم علیه السلام غجه هیچ پیغمبری
یوق ایردی وجهان پادشاه دین پادشاه غه قالور ایردی وانتقال تاپور ایردی وزمین بابل که
حالا اول یر بغداد وعراق دور پادشاهی نینک قولیغه توشتیکه اتی نمرود بن کنعان دور اتاسیدین
وبابا سیدین میراث قالغان ایردی بولار همه سی زمین بابل غه پادشاه بولغان ایردیلار بو اوجولاسی بت پرست
وظالم ایردی نمرود همه دین ظالم راق التوندین بت لاری وبتخانه لاری بار ایردی وبر وزیری بار ایردی که اتی
آزر ایدی سام بن نوح علیه السلام نینک اولادیدین زبان عبرانیدانسی بو طریقه برله که پهلوی تارخ بن ناخور
بن ساروغ بن عابر بن شالخ بن قینان بن ارفخشد بن سام بن نوح علیه السلام وبو آزر هم بت پرست ایردی
وهم نمرود نینک بتخانه سیکا نکهبان وپاسبانی ایردی کروهی انداغ روایت قیلیب دورلار که نوح علیه السلام دین
کین تمامه روی زمین کا تورت کشی پادشاهلیق قیلدی ایکیسی کافردین ایکیسی مسلمانلاردین بو ایکیسی که مسلمان
دین دور بری سلیمان علیه السلام وینه بری اسکندر ذو القرنین اول ایکیسی که کافردین ایردی بری نمرود
بن کنعان وینه بری بخت نصر روایت مختلف دور درست قول اولکه نمرود زمین بابل غه پادشاه ایردی وقتیکه
ابراهیم علیه السلام نینک نوبت وقت لاری یتی جمعی کاهن ومنجم لاردین کلیب نمرود غه ایتی لار که بو یلدا براوغولی
وجود غه کلور که سینک پادشاهلیغینک ویران بولور وبت لارنی سیندورور ودین علیحده پیدا قیلور وسینک

هلاکینک اینک تولیدا دور نمرود و قینکه بوسوزنی اتیب بوش کله سی دین کتی و بخند ضعیفه لارنی بولاپس قرن مسلط
قیلدیکه هر کیمکه اوغول کلتورسه انی اولتورکای و بخند نوکرلارنی هم موکل قیلدیکه خبردار بولغای و قینکه ابراهیم علیه السلام
نینک انالاری حامله دار بولدی و شکمی جونکودی آز رهربار ایتورایردیکه کاشکی بوفرزند قیز بولسه ایردیکه نمرود
انی اولتورمکای ایردی و قینکه تولدغه اولتوردی اوغول وجودقه کلدی انالاری بوا وغولنی اتاسیدین
پنهان قیلیب ایکه اوغول وجودقه کلیب ایردی اولدی و کورغه کومدوم دیب پنهان تاغقه الیب غار دا پنهان قیلدی
و براولوغ تاشنی غار نینک اغزیغه قویدی و ایتی که بوبجه نی یولبارس و بوری یکانی غایبانه یخشی راقکه کورمدا نمرود
نینک اولتورکا یندین خدای اسمانغه وبت لارغه تابشوردوم دیب اویکاباندی و هروقت که اتاسی ایشاریسه
امتیب قوبارایدی و هربار بارورداامید سینی اوزوب بارورایردی که اولکاندوروجانورلاریک کنکان دور
لیکین کورارایردی که زنده و اکشتینی اماریردی خدا تعالی روزی سینی انکشتیدین بنکورورایردی و سوت بولور
ایردی و هرکون جندان جونکورایردی که اوزکابجه لار آیدا جونکان طریقه لیک تاغارداا اولپس آی قالدی کوبا
که اولپس لیاراوغول دیک بولدی ابراهیم علیه السلام انکسیغه ایدیکه منی بوغاردین تاشقاری چیقارغیل انا سی نینک شفقتی
زیاده بولدی کیچه ترانکغو بولدی غاردین تاشقاری چیقاردی کوزآچتی آسمانغی کوردی و ستاره لارنه معاینه
قیلدی و زمین نی مشاهده قیلدی اوزی برله اندیشه قیلدیکه هروجه دابولسه بونمرسه لارکا برخدای صانعی کرک کی انی
افریده قیلغای خدا تعالی بولارنینک خبرطپتدا و جلیدا توحید و معرفت نی قوشوب یوغورغان ایردی که ابتداء
کارکربولدی و هیچ کشی اورکا تمکان ایردی پس یوزینی اسمانغه قیلدیکه ستاره روشن کوردی و اینی کوکبا تعا
هذا ربی یعنی اوشبو دور پروردکاریم بوکلام استفهام معنی سی برله دور ایجاب اثبات معنی سی دا ایماس انکه
براتیدین بورونی کوروب ایتیلا دور که بوفلانی دور دیاکه ایماس دور و قینکه ابراهیم علیه السلام بوسوزنی مقام
تردد اوخدا نینک جستجو سیدا ایتیب ایردی بلار پروردکاریم اوشبو دور موندین اوزکا ایماس دور دیب حکم جزم قیلغان
بولادی بوکلام اگرچه بظاهر شرک دور ولیکین باطنا عین توحید دور اول وجهدین شیخ سبحانه و تعالی ظاهرا اونغه

سالدوردی

سالدوردی باطناً بوستانغه ظاهری ظاهریغه تقابل باطنی باطنیغه پس ابراهیم علیه السلام نینک والده لاری
بولارنی غار نینک ایشکیدا تا نصف شب غجه اولتورغوزدی تا که خلق تمام اویقولاغایلار بر زماندین کین
بو ستاره اولتوروب کتی ابراهیم علیه السلام ایدی قوله تعالی لَا اُحِبُّ الْآفِلِیْنَ یعنی دوست تو نمایدور من
غروب و زوال تو تغوچینی که اول خدالیق قه یراغای زماندین کین آی اورلادی واتی که قوله تعالی هٰذَا رَبِّیْ
یعنی پروردکاریم اوشبو دور که بو روشن دور وقتیکه آی اولتوردی بیلدیکه بو هم خدا ایرماس تانک
آتی کون چیقتی ایتی که خدا اوشبو دور همه دین روشن راقدور دور کون هم اولتوردی بیلدیکه بو هم
خدا ایرماس بلکه بولارنینک همه سیکا خدا لازم که پیدا قیلغای واتی که قوله تعالی اِنِّیْ وَجَّهْتُ وَجْهِیَ لِلَّذِیْ
فَطَرَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ حَنِیْفًا وَمَا اَنَا مِنَ الْمُشْرِکِیْنَ یعنی بتحقیق همه دین یوز اورودوم
و یوز کلتوردوم من یوز منی اول ذاتی غه که خلق قیلیب دور اسمان زمین نی ظاهراً و پاک لیق برله ایمان
کلتوردوم و شریک اثبات قیلمایدور من فی الحال درخت توحید کونکلیدا اوندی هیچ کشی اول درخت نی
اول کونکل دا اوندورماب ایردی یعنی تعلیم قیلماب ایردی پس تا نکلاسی کلیب اناسی ابراهیم علیه السلام
نی اتاسی قاشیغه التی واتی که بو بیزینک فرزندیمز دور من بونی بو طریقه بو طریقه برله تا غداسا قلادیم تا بو
وقت غجه غار ایچیدا ایردی ابراهیم علیه السلام هم نجند شیرین سوزلار قیلدیلار خدا تعالی مهرینی اتاسی نینک
دلیغه سالدی اناسیغه ایتی که خوب قیلیب ایکان سین ابراهیم علیه السلام اتاسی برله یورور ایردی چونک
بولدی و بت لارغه پرستش قیلماس ایردی پس وقتیکه خدا تعالی وحی یباردی که نمرودنی ایمانغه دعوت
قیلغیل و قوم لارینی مسلمانلیغ قه باشلاغیل ابراهیم علیه السلام اوزی برله تدبیر قیلدیکه بو سوزنی اولارغه
نه طریقه برله عرض قیلای هنوز بولارنی دعوت قیلوردین ایلکری عیدلاری بولدی بولارنینک رسم
قاعده لاری اول ایردیکه همه خلق شهردین تا نشقاری چیقور ایردیلار مکر بیمار و کسلناک بولسه
چیقماس ایردی اتاسی آزر ایتی که ای اوغلوم بیزینک برله عیدکاغه چیقغیل ابراهیم علیه السلام ایتی که من حکم

نجوم برله بیمارمن وچیقالمایدورمن چنانچه خدایتعالی ایتور قوله تعالی فَنَظَرَ نَظْرَةً فِي النُّجُومِ فَقَالَ إِنِّي سَقِيمٌ فَتَوَلَّوْا
مُدْبِرِينَ یعنی هر بار نظر قیلدی ستاره لارکا وه پس ایتی من بیمار واغریق دورمن پس یوز اورودیلار اول قوم
ابراهیم علیه السلام دین ارقالاریغه یانغوچیلیق حالتدا واول زماندا علم نجوم غالب ومشهور ایردی وهر کشی احکام نجوم
دین بیلادورمن دیب برارنرسه دعوی قیلور ابراهیم علیه السلام بولارغه پند فسوس بریب بو سوزنی ایتیلار تاکه
بو بهانه برله بو قوم نینک عیدغه الیب چیقوریدین خلاص بولغایلار پس ابراهیم علیه السلام بتخانه ایشکیدا قالدیلار
بو قومغه رسم اول ایردیکه عید کونی اولا بتخانه کا کلیب بت لارغه سجده قیلیب اول کونی ییدورغان طعام لارینی
بت لارنینک الدیدا قویوب تاکه بت لارنینک برکتی بو طعامغه توشکایدیب اوزلاری عیدغه چیقور ایردیلار عید
دین یانغاندین کین ینه بتخانه کا کلیب بت لارغه سجده قیلیب تواضع برله اول طعام نی الیب ایردیلار عادتلاری اوشبو
ایردی وقتیکه بولار همه لاری عیدغه چیقتیلار ابراهیم علیه السلام ایتی لارکه قوله تعالی تَاللَّهِ لَأَكِيدَنَّ أَصْنَامَكُمْ بَعْدَ
تُوَلُّوا مُدْبِرِينَ یعنی قسم بخدا که هر آینه مکر فسوس قیلغایمن بت لارینکلارنی ومسخره قیلغایمن سیزلار بو یردین
یانغاندین کین وبو سوزنی ایکی تن ایشتیلار وبتخانه لارنینک نکهبان وپاسبانی آزر ایردی ابراهیم علیه السلام
غه ایتی که ای اوغلوم سین عیدغه چیقماس بولدونک مینک اورنومدا بو بتخانه لارکا خبردار بولغیل دیب اوزی جمعی برله
عیدغه چیقیب کتی ابراهیم علیه السلام بو بت لارنی تباه وویران قیلغانی یوزلاندی انداغکه خدایتعالی ایتیب دور
قوله تعالی وَجَعَلَهُمْ جُذَاذًا إِلَّا كَبِيرًا لَعَلَّهُمْ إِلَيْهِ يَرْجِعُونَ یعنی قیلدی ابراهیم اول بت لارنی قول ایاغلارینی
کسوک مکر اولوغ بتینی پاره لامادی شاید که اول بت لار اول اولوغ بتغه رجوع قیلغایلار بیزلارنی اوشبو
اولوغ بت پاره لادی دیکایلار پس ابراهیم علیه السلام قول لاریغه بر تبر الیب بتخانه کا کیردیلار کوردیلار
که طعام لار الدیدا توروبدور بت لارغه فسوس قیلیب ایتادورلار که أَلَا تَأْكُلُونَ یعنی نه اوچون
طعام یمای سیزلار وطعامنی نه اوچون منتظر قیلاسیزلار وَمَا لَكُمْ لَا تَنْطِقُونَ یعنی نه سبب دورکه سیزلارکا
سوزلامای سیزلار پس بو بت لارنینک قول فوت لارینی کسیب پاره پاره قیلدیلار مکر بر اولوغ بتغه

ازار برمادیلار

آزار برمادیلار پس تبرنی اولوغ بت نینک کردینکا قویوب بویان چیقتیلار تاکه حجت لاری درست بولغای
واتیغایلار که بو ایشنی کیم قیلدی دیسه لار اوشبو اولوغ بت قیلدی دیکایلار وقتیکه بو قوم عید دین یانیب
بتخانه کا کلدیلار کوردیلار که بت لاری ویران بولوبدور شناعت لار قیلیب جمع بولوب نمرودغه عرض
ایتیلار نمرود کلیب کوردیکه حال اوشبو دور سوردیلار که بو ایشنی کیم قیلیب دور وقایداغ کشی مونداغ اوزیکا
ستم قیلیب دور وایتی لار که قوله تعالی مَنْ فَعَلَ هٰذَا بِآلِهَتِنَا اِنَّهُ لَمِنَ الظَّالِمِينَ یعنی کیم قیلیب دور بو ایشنی
بیزنینک خدالاریمزغه بتحقیق اول کشی ظالم لاردین دور واول ایکی تن کا ابراهیم علیه السلام دین بتخانه
نینک ایشکیدا تَاللّٰهِ لَاَكِيدَنَّ اَصْنَامَكُمْ دیکانلاری ایشتیب ایردیلار بولار کلیب نمرودغه قوله تعالی
قَالُوا سَمِعْنَا فَتًى يَذْكُرُهُمْ يُقَالُ لَهُ اِبْرَاهِيمُ یعنی ایتیلار که بیز ایشتیب ایردوک جوانی دین که یاد قیلور
ایردی بت لارنی زبون لوغ برله ایتیلو دور ایتینی ابراهیم مکر که بو ایشنی اول قیلغاندور انداغکه ایتور قوله تعالی
فَأْتُوا بِهِ عَلَى اَعْيُنِ النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَشْهَدُونَ یعنی کلتورونکلار اول ابراهیم نی بو خلق نینک کوزلاریکا تاکه
اقرار قیلغای شاید که اولار کواه بولغای لار چراکه من تهمت بهتان برله بروکا جور ستم قیلمایدور من
ابراهیم علیه السلام نی جمع کا حاضر قیلدیلار قوله تعالی قَالُوا اَنْتَ فَعَلْتَ هٰذَا بِآلِهَتِنَا يَا اِبْرَاهِيمُ یعنی بو قوم
ایتی لار که ای ابراهیم سین قیلیب سین بو ایشنی بیزنینک خدالاریمزغه قوله تعالی قَالَ بَلْ فَعَلَهُ كَبِيرُهُمْ هٰذَا
فَسْئَلُوهُمْ اِنْ كَانُوا يَنْطِقُونَ یعنی ابراهیم علیه السلام ایتی لار که بلکه قیلدی اول ایشنی اولار نینک
اوشبو اولوغلاری پس سورانکیز لار اولاردین اکر سوزلار کا قادر بولسه لار پس ابراهیم علیه السلام
خواه لادیلار بو سوز برله اولارغه حجت قویغای بولار ایتیلار که بو بت لار نجوکدین سوزلار که بیزلار اننک
دین سوز سورغایمز ابراهیم علیه السلام ایدیلار که اکر بیزلار بیلسانکیز لار که اولار سوزلامایدورلار
وبروکا ضرر ومنفعت تیکورمایدورلار پس نمه اوچون اولارغه پرستش قیلاسیز لار انداغکه خدای
تعالی ایتور قوله تعالی اَفَتَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ مَا لَا يَنْفَعُكُمْ شَيْئًا وَلَا يَضُرُّكُمْ یعنی آیا پس عبادت

قیلاسیز لار مو خدای تعالی دین اوزکا نمرسه کا که منفعت تیکورمایدور سیز لارکا بر ذره و نه ضرر
تیکورالمایدور سیز لارکا پس حجت لاری برله بولارنی ملزم قیلدی لار بولارغه معلوم بولدیکه بو ایشنی
ابراهیم علیه السلام قیلغانلاری عقوبت قیلورغه تدبیر لار قیلدیلار و ابراهیم علیه السلام پیغمبر لیکنی اشکارا
قیلدیلار و خلق نی خدایتعالی غه ایندا ب بت غه پرستش قیلماغلیق دین منع قیلدیلار بو قوم ایتی لار
آیا بیزنی منع قیلاسین مو اول نمرسه دین بیز نینک ابا و اجدادیمز قیلیب دور لار ابراهیم علیه السلام ایدیلار سیز لار
نینک ابا و اجدادینکلار خطا دین دا و مذهب باطل دا ایرکانلار دیب حجت برله بو قوم غه غلبه قیلدیلار
انداغکه ایتیب دور قوله تعالی وَتِلْكَ حُجَّتُنَا آتَيْنَاهَا إِبْرَاهِيمَ عَلَى قَوْمِهِ قَالَ أَتُحَاجُّونِّي اللَّهَ نَرْفَعُ دَرَجَاتٍ
مَنْ نَشَاءُ یعنی اوشبو دور بیز نینک حجت ایمز که عطا قیلدوق بیز اول حجت نی ابراهیم غه قومی نینک اوزا
سیکا بلند قیلور بیز نجند درجه اول کشینی که خواه لار میز نمرود ابراهیم علیه السلام نی ایلکری جرلادی
و حجت لار قیلدی انداغکه خدایتعالی ایتور قوله تعالی وَحَاجَّهُ قَوْمُهُ قَالَ أَتُحَاجُّونِّي فِي اللَّهِ وَقَدْ هَدَانِي
بریردا ایتیب دور قوله تعالی أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِي حَاجَّ إِبْرَاهِيمَ فِي رَبِّهِ أَنْ آتَاهُ اللَّهُ الْمُلْكَ اولغ ایت نینک
معنی سی اولکه حجت قیلدی اول ابراهیم غه قوم لاری ایتی اول ابراهیم آیا حجت غلبه قیلاسیز لار مو منکا
خدایتعالی نینک معارضه سیدا و خدا نینک خدالیغیدا و تحقیق راست یولغه سالیب دور منی ایکنجی ایت نینک معنی
سی اولکه آیا قرامایموسین مو اول کشیکا یعنی نمرود غه که حجت غلبه قیلدی ابراهیم غه پروردکاری حقیدا
عطا قیلماق اوچون انکا خدایتعالی ملک و پادشاه لیقنی پس نمرود ایتی ای ابراهیم سینک خدا نینک نینک
ملک اسمانی بار بو ملک زمین دا نیمه قدرتی بار که مینک هر ایش قه قدرتیم بار دور ابراهیم علیه السلام ایدی قوله تعالی
رَبِّيَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ یعنی مینک پروردکاریم اولوکنی تیرکوزا دور و تیرکنی اولتورا دور نمرود ایتی
قوله تعالی أَنَا أُحْيِي وَأُمِيتُ یعنی من هم اولوکنی تیرکوزا دورمن و تیرکنی اولتورا دورمن دیب بویرودیکه
ایکی کشینی زندان دین کتوردیلار برینی اولتوردی و برینی عفو قیلیب قویوب ایردی و ایتی که بو تیرکیا

ایردی

ایردی اولتور دوم وهمراهنی اولتورکان سبب دین بو اولوک ایردی تیرکوز دوم ابراهیم علیه السلام
بو حجت دین قول یغیب حجت دیکر ایتی لارکه اننک داهرکز تقابل ایتالمغای ناچار ملزم بولغای قوله تعالی
إِنَّ اللَّهَ يَأْتِي بِالشَّمْسِ مِنَ الْمَشْرِقِ فَأْتِ بِهَا مِنَ الْمَغْرِبِ یعنی ابراهیم ایتی که خدای تعالی هر کونی افتابنی
مشرقدین چیقارادور مغربدا اولتورغوزادورسین اکر قدرتینک بولسه مغربدین چیقار مشرقدا اولتورغوز غیل
نمرود بو سوزدا حیرت دا قالدی وهیچ سوز تقابلیدا ایتالمادی انداغکه خدای تعالی ایتور قوله تعالی فَبُهِتَ الَّذِي
كَفَرَ یعنی متحیر وملزم بولدی اول کشیکه کافردور یعنی نمرود پس ابراهیم علیه السلام خلق نی خدا طرفیغه
دعوت قیلدیلار اما هیچ نمرود دین قورقوب کشی آرا ویارا قیلالماس ایردیکه ایمان کلتورکای ابراهیم علیه السلام
اتالاریغه ایتی لارکه قوله تعالی يَا أَبَتِ لِمَ تَعْبُدُ مَا لَا يَسْمَعُ وَلَا يُبْصِرُ وَلَا يُغْنِي عَنْكَ شَيْئًا یعنی ای پدرمن
نه اوچون پرستش قیلاسین بتیغه که هیچ نمرسه ایشتمایدور وکورمای دور ونه سود تیکورمایدور
وبی حاجت قیلمایدور سندین هیچ نمرسه نی اتاسی ایدیکه ای اوغلوم صبر قیلغیل که من سنکا ایمان
کلتورای وسینک اطاعتینک غه کیرای تاکه نمرود نینک ملک وپادشالیغیدین تاشقاری چیقالی وانینک
شریدین خلاص بولالی دیب وعده بردی ابراهیم علیه السلام اتاسی نینک وعده سیکا کوز توتار ایردی
واتاسیغه دعا قیلور ایردی وخدای تعالی دین کناهیی نینک مغفرتینی تیلار ایردی انداغ که خدای تعالی
ایتور قوله تعالی وَاغْفِرْ لِأَبِي إِنَّهُ كَانَ مِنَ الضَّالِّينَ یعنی ای خدایا کچور کیل اتام نینک کناهینی تحقیق
اول اتام کمراه لار جمله سیدین بولدی بس پدر کافرلیق برله اولدی ابراهیم علیه السلام بیلدیلارکه
خدای عزوجل کافرلارنی مغفرت قیلمایدور پس اننک دین بیزار بولدی اندین کین اتاسیغه دعا قیلمادی
خدای تعالی ایتور قوله تعالی وَمَا كَانَ اسْتِغْفَارُ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ إِلَّا عَنْ مَوْعِدَةٍ یعنی ایماس ایردی
ابراهیم نینک استغفاری اتاسی اوچون مکر وعده نینک جهتیدین ایردی وقتیکه آزر اولدی نمرود
ابراهیم علیه السلام غه عقوبت قیلورغه تدبیرلار قیلدی انداغکه ایتور قوله تعالی حَرِّقُوهُ وَانْصُرُوا آلِهَتَكُمْ

یعنی کویدورونکلار ابراهیم نی ویاری برنیکلار اوز خدا ینکلارغه پس بویرودی که براولوغ سرایی بنا
قیلدیلار که اطراف جوانب داکی دیواری برمیلدین تاکه انکا اوتون نی پر قیلغایلار انداغکه خدا تعالی
ایتور قوله تعالی قَالُوا ابْنُوا لَهُ بُنْيَانًا فَأَلْقُوهُ فِي الْجَحِيمِ یعنی ایتیلار بنا قیلنکلار اول ابراهیم اوچون
برسرایی پس تاشلانکلار اول ابراهیم نی اوشبو دوزخ نینک ایچیکا پس اوتون جمع قیلماقغه جمع
مشغول بولدیلار تا اوتون نی تام برله برابر قیلدیلار نمرود رعیت قه فرمان قیلدیکه من سیزلارکا
خدمت طلب قیلمایدورمن مکر اوشبو که اوتون جمع قیلغای سیزلار حتی که اکر بروکا حاجتی
ومهمی بولسه نذر قیلور ایردی که اکر بو حاجتیم روا بولسه من بخند خروار اوتون کلتوروب ابراهیم نی
کویدورکالی برکایمن وقتیکه ایکی یل پره تمام بولدی اوتنی اوتونغه یاقتیلار واون کون اوت
متصل کویدی اوت جنان بالا کویدی که جانورلار هوادا اوچوب اوتالمادی ابراهیم علیه السلام
نی بو ایکی یل نینک ایچیدا اویدا حبس برله ساقلادیلار وقتیکه آتش کمالیغه یتی نمرود فرمان قیلدیکه
ابراهیم نی اوتغه تاشلاغایلار هیچ کشی بو اوتغه یاوق کلالمادی ابراهیم علیه السلام نی اوتغه
تاشلاغایلار بیلالمادیلار که نجوک حیلت برله تاشلاغایلار حکمالار نی جمع قیلیب ایتیب که برحیله یسانکلار
که ابراهیم نی اوتغه تاشلاغالی بولغای واوت نینک اوتراسیغه توشکای حکمالار تدبیر حکمت برله
منجنیق راست قیلدیلار که موندین ایلکری یوق ایردی براولوغ تاشنی منجنیق برله آتدیلار تاش
اوت نینک اوتراسیغه توشتی نمرود فرمان قیلدیکه ابراهیم نی منجنیق غه سالینکلار دیب ابراهیم علیه السلام
نی سرتاپا زنجیر برله چیرماب منجنیق قه سالدیلار نمرود قایتوری نینک کنکره سیدین قراب تورور
ایردی خواه لادیلار که منجنیق نی باسقایلار آسمان وزمین وتاغ تنکیز وکروبیان وروحانیان فرشته
لاری همه لاری ناله وزاری کا کلیب بیغلاب حق سبحانه وتعالی غه بیکبار التجاغه توردیلار خدای
عزوجل جبرائیل علیه السلام غه فرمان قیلدیکه ابراهیم قاشیغه بارغیل اکر سندین یاری تیلاسه یاری برکیل

جبرائیل علیه السلام

جبرائیل علیه السلام اسماندین توشوب ابراهیم علیه السلام قاشلاریغه کلدیلار که منجنیق دین اجراب هوادا
بارورایدیلار ایتیلار که آلگ حاجة یا ابراهیم یعنی ای ابراهیم ایا هیچ حاجتینگ بارمو که ایتغیل روا قیلای
ابراهیم علیه السلام هوادا اوزه سیدا ایتیلار که اما الیگ فلا یعنی منینگ حاجتیم بار اما سنگا بوق جبرائیل ایتیلار
که خداغه حاجتینگ بولسا ایتغیل که من عرض اتبای ابراهیم علیه السلام ایلار که حاجت ایتماق وعرض اتماک نه
حاجت دورکه خدای تعالی اوزی حاضر وناظر دور علم قدیمی کفایه دور بیت نه حاجت دور بیان اتماک
درک لیغ شه غه حاجت نه گدا کیم بولسه مضطر حال از پس عین حاجتمند ایتیلار که حسبی الله ونعم الوکیل یعنی کفایت
درمنگا خدای تعالی وه نه خوبدور وکیل که اول وکیل خدای تعالی دور ابراهیم علیه السلام نینگ بوسوزلاریگا
حمان وزمین فرشته لار ایتیب تعجب قیلدیلار وتوکل تعین وایمان یغه تماشا قیلدیلار خدای تعالی
ابراهیم علیه السلام نه دوست توتی خلیل الله آت قویدی بو دوست لوقغه فرشته لار نه گواه تارتی ابراهیم
خلیل الله وقتیکه هوادین اوتغه یاوق یار دیلار خدای تعالی اوتغه وحی قیلدیکه ای آتش منینگ دوستوم
ابراهیم نینگ بر تار موینغه آزار برماگیل که من سنی آتش کبری دا کوبدورکو مدورآتش کبری اولدورکه وقتیکه
مومن صادق ومحب عاشق قیامت کونی پل صراط دین اوتسه آتش دوزخ نارکه کلیب ایتورکه جریا مومنک
ای بنده مومن پاتراق اوتگیل که سینگ آتش محبتینگ ونور ایمانینگ منینگ اوتومنی کوبدورو خاکستر
بسب بارادور بس خدای تعالی اوتغه وحی قیلدیکه یا نار کونی بردا وسلاما علی ابراهیم یعنی ای
آتش منینگ خلیلم ابراهیم غه صاوق بولغیل ومزاج حرارتدین انتقال قیلغیل وساوقلوق ایله سلامت لیک
بولغیل اگر خدای تعالی سلاما نی ایتماسه ایردی اوت ابراهیم غه زیاده ساوغلیق برله آزار برکای ایردی اول
جهدین اوت نه کرم بولغانی نه سرد بلکه بجای بوستان بولدی وقتیکه ابراهیم علیه السلام قول یا غلار یدا
پیرلار برله اوتغه توشتیلار اوت یاریلیب پیرلار ایچیگه کیردی وبیر تار موی ازار تا بادی وکویادی واوت
سلار سیدا نمازغه مشغول بولدیلار وقرق کیچه وکوندوز اوت نینگ فروغ وپرتوی پست بولادی اندین کیین

اوت نینک شعاعی توکادی وهمه نمرسه لار خاکستر بولدی وهیچ کیم طاقت قیلالمادیکه اوتغه یاوق بارالغای
وابراهیم علیه السلام نینک احوال وکیفیتین انکلاغای نمرود قایتوریغه چیقیب قرادیکه ابراهیم علیه السلام اوت
نینک اراسیدا فراغت برله اولتوروبدور واوتلار همه سی جوره لاریدا کل وریحان وسبزه زار بولوبدور
هوش کله سیدین کتی ساعتی دین کین آواز قیلدیکه ای ابراهیم سنی اوت نه اوچون کویدورمادی
وبو آفت دین کیم ساقلادی ابراهیم علیه السلام جواب بردیلارکه اوتنی یراتقان ذات ساقلادیکه اول ذات
مینک وسینک همه میز نینک خدایمز دور نمرود ینه آواز قیلدیکه ای ابراهیم بویان چیقغیل که بز سنی کورالی ابراهیم
علیه السلام اوتدین تاشقاری چیقیتلار نمرود حیرتدا قالدی وایتی که ای ابراهیم اولوغ خداینک بار ایکان
معقول ولایق ایکان که سین انکا پرستش قیلیب سین دیب ایشیکنی محکم ایتیب اون کون هیچ کشیکا ملاقات
برمادی واوزی برله تدبیر مصلحت قیلور ایدیکه ابراهیم نینک خداینغه ایمان کلتورکایمن دیب لیکین کونکلی قبول
توتماس ایردی بو اون کوندین کین ابراهیم نی چیرلادی وایتی که ای ابراهیم سینک خداینک اولوغ خدا ایرکان
وقادر پادشاه ایرکان خواه لارمنکه خداینک اوچون قربان لیغ قیلغایمن ابراهیم علیه السلام ایدی تا سین
خداغه ایمان کلتورماکونجه قربان لیغینکنی قبول قیلماس نمرود ایدی من بوبت لاردین قول یغماسمن ولیکین
قربانلیغ قیلورمن تورت یوز چهارپای کلتوروب قربانلیغ قیلدی خدای عزوجل قبول قیلمادی ابراهیم علیه السلام
شهر بابل دین هجرت قیلغانلاری بیانی خدای تعالی ابراهیم نی علیه السلام نی اوز خانه وشهرلاریدین جدا
قیلیب غریب لیق شهریکا توشوب انداوفات بولدیلار انداغکه پیغمبر صلی الله علیه وسلم مکه دین مدینه کا هجرت
قیلیب غریب لیقدا وفات بولدیلار وقتیکه ابراهیم علیه السلام اوتدین چیقیب خلق نی خدایتعالی غه ایندادیلار
برنجند خلق توفیق تاپیب نمرود دین پنهان ایمان کلتوردیلار نمرود مردود هم بیلور ایردی وخاموش لیق برله
ایشتماملیک کا سالور ایردی پس ابراهیم علیه السلام نی چیرلادی وایتی ای ابراهیم مینک ملکومدین تاشقاری
چیقغیل که سینک خداینک که اوشبو دور هر یردا بولسانک سنی ساقلار ومینک ملکوم غه وخلقیم غه تباه وویرانلیغ

57

تیکورکالی توردونک دیب قوغلارغه رخصت بردی ابراهیم علیه السلام قبول توتوب سفرنینک جابدوقینی قیلدیلار
هارون اتلیغ برادرلاری بار ایردیکه وفات تابغان ایردی مونینک براوغلی بار ایدیکه انی لوط اتا رایردیلار
انی ایمانغه دعوت قیلدیلار لوط ایمان کلتوردیلار انداغکه خدایتعالی ایتور قوله تعم فآمن له لوط
پس ابراهیم علیه السلام لوط نی اکاه قیلدیلار که من بو شهردین سفر قیلغوم دور لوط علیه السلام ایدیلار
نه یرکا بارورسیز ابراهیم علیه السلام ایدیلار خدایتعالی طرفیکا بارورمن که دین ساقلاغایمن انداغکه خدای
تعالی ایتور قوله تعم وقال انی مهاجر الی ربی ینه بریردا ایتیب دور قال انی ذاهب الی ربی سیهدینی
یعنی ایتی ابراهیم بتحقیق من وطن اصلیم دین ویاردیاریمدین کوچونوب پروردکاریم طرفیکا یوزلانکوچی
دورمن ایکنجی ایت نینک معنی سی اولکه یعنی ایتی ابراهیم بتحقیق من بارغوچیدورمن پروردکاریم
طرفیکا پات فرصت راست یولغه باشلاغای منی لوط علیه السلام قبول واجابت قیلیب ایتیلار که من هم سیز
نینک برله بارغومدور ابراهیم علیه السلام نینک برعمکلاری بار ایدیکه اینینک اتی هارون ایردی که اولکان
ایردی اینینک برقیزی بار ایردی که اتی ساره ایردی بغایت خوشروی وصاحب جمال که اینینک مثلی
وهمتاسی اول زماندا یوق ایردی وروی زمین دا یکتا وبی همتا ایردی ابراهیم علیه السلام انی نکاح
لاریغه الدیلار واوزدین لاریغه جرلادیلار ساره ایمان کلتوردی وسفرنی وغربت شهریغه یوز
لانماکنی قبول توتی ابراهیم علیه السلام ایمان کلتورکان مؤمن لارکا خبر بردیلار که من بو شهردین
تاشقاری چیقومدور واول جاییکه دین ساقلاغالی بولادور انداوطن قیلغومدور پس مؤمن لار هم
بو مسافرت نی قبول توتوب بیزلارنی تاشلاماغایلار دیب بربرلاری اوزاهل وعیال لاری وخویش
اقربالاریغه ایتیلار بیزلاردین ایمدی قول بیغینکلار وبیزلار برله همراه لیغ قیلمانکلار بیز سیزلاردین
بیزار تا خدایتعالی غه ایمان کلتورماکونجه دیب همه لاریدین بیزار بولدیلار بو قصه نی خدایتعالی پیغمبر صلی الله
علیه وسلم غه قرآندا یاد قیلدی اول کونیکه مکه دین مدینه کا هجرت قیلدیلار اصحاب پیغمبر علیه السلام برله مدینه کا

کلدیلار اهل عیال لاری مکه دا قالغان ایردی کونکللارینه مان بولوب غریب لیق شهریدا اهل عیال لارنی
ارزو قیلدیلار خدا یتعالی ایت یبا ردی قوله تعم قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ
مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَآءُ مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا
بِاللَّهِ وَحْدَهُ یعنی خدا یتعالی پیغمبر علیه السلام نینگ مکه دین مدینه کا هجرت قیلیب غریب لیق نی
اختیار قیلغان مهاجر اصحاب لارغه خطاب قیلیب اینا دور که تحقیق سیز لارکا بولدی بخشی اقتدا
قیلغا لیق وخوب متابعت قیلغا لیق ابراهیم علیه السلام غه واولارغه که ابراهیم علیه السلام برله
هجرت قیلیب غریب لیق اختیار قیلیب دور لارکه زیراکه اولار اوز قوم لاریغه واهل عیال لاریغه ایتیلارکه
بزبزار دور میز سیز لاردین وسیز لار عبادت قیلا دورغان بت لاردین وظاهر بولدی بزنینگ وسیز
لارنینگ اره میز لاریمیزدا عداوت ودشمنلیک ظاهر بولدی دایم جناکه ایمان کلتورکای سیز لار خدای تعالی
غه یگانه لیک برله خدا یتعالی تعلیم بردی که سیز لارهم اهل عیال وخویش اقربا لارنینگ لارغه بوطریقه تمامی
سیز لار وایمان کلتورمه لار اولاردین بیزار بولغای سیز لار بس ابراهیم علیه السلام شهر بابل دین
لوط وساره ومؤمن لار برله ناشقار جنغیب نمرود نینگ تابع مملکتیدین خارج بولوب زمین شام غه
کلیب شهر یکه اینکا ناقه حران دور اندا مدتی اقامت قیلدیلار وبو شهر نینگ پادشاهی بت پرست
ایردی اینکدین فورقیلارکه مبادا اشتیه آزار برکای بس ساره برله تنها زمین مصر غه کلدیلار لوط
علیه السلام شام دا زمینی که موتفکات اتیارلاریس موضع وکنت بریردا جمع دور زمین فلسطین
نینگ سرحدیدا دور وهر شهریدا وکنیدا بو زمینکدین ارتوق کشی بار ایردی موتفکات بنگ معنی سی
مکذبات یعنی پیغمبر لارینی یالغان غه نسبت برکوچی افکدیب لغت عبدا یالغانی اینلور جنابخه
بولار نینگ قصه سی اوزجا یدا کلور پس ابراهیم علیه السلام ساره برله مصر غه داخل بولدیلار وبزغریب لار
بولا دورغان جای دا اقامت رخصتی توزدیلار وبحکم بولارغه تا نوماید دور امساره نینگ یوزلاری

58

اون تورت کونلوک تولون ای مثللیک تابان ومجلا ایردی مصردا خبر مشهور بولدیکه بر مرد غریب کلیب دورکه
اینک برله بر ضعیفه بار دورکه حسن جمال دا افتاب غه غلبه قیلادور وجهاندا اینک مثلی ونظیری یوق وهر
کشی کورکالی کلور ایدی وبو خبر مشهور پادشاه مصرغه یتی پادشاه ابراهیم علیه السلام نی چیرلادی سوردیکه
سین قایدین بولورسین وقایسی دیاردین تشریف قیلورسین ابراهیم علیه السلام ایتیلار زمین بابل دین
ینه سوردیکه نه اوچون قدم کلتوردونک ابراهیم علیه السلام ایدیلار پادشاه نینک داد عدل خبرین هر کشیدین
ایشتیم وبسیار عادل وغریب نواز دیب خبر بردیلار اول وجهدین سیزنینک قلمرو مملکت اینکیزکا داخل بولدوم
ینه سوردیکه بو ضعیفه که سینک برله دور سنکا کیم بولادور ابراهیم علیه السلام خوف برله اندیشه قیلدیلار که
اکر ایتسام که بو مینک خاتونمدور اول منی اولتورور وساره نی مندین الوردیب وهمدین همشیرم دیدیلار
اول معنی برله که انما المؤمنون اخوة یعنی مؤمن مؤمن نینک برادری دور ابو هریره رضی الله عنه دین روایت
قیلیب دورلار که ابراهیم علیه السلام اوچ مرتبه یالغان سوز قیلدیلار ایکی نی خدا اوچون وبرینی اوزلاری اوچون
اول ایکی سی که خدا اوچون ایردی بری اولدور که وقتیکه کافرلار عیدغه چیقتیلار اول کونی ابراهیم علیه السلام
بهانه برله ایتیلار که انی سقیم یعنی من بیمار وعیدغه چیقالمایدور من ینه بری سی اولدور که کافرلار سوردیلار
که بو بیزنینک بت لاریمزنی کیم سیندوردی ابراهیم علیه السلام ایتیلار که اوشبو اولوغ بت سیندوردی
اول بر یالغان که اوزلاری اوچون ایردی ساره نی همشیرم دیدیلار پس بو پادشاه ابراهیم علیه السلام
غه ایدی که بو ضعیفه نی منکا یبار کیل تا که من انی کورکای من دیب کشیلارین قوشوب یباردی ابراهیم علیه السلام
اویکا کیریب پنهان ساره کا ایتیلار که بو پادشاه سنی مندین الغو دیک من انکا وهمدین ایتیم که بو مینک
همشیرم دور اکر سندین هم سورسه ایتغیل که من اینک همشیره سی پس پادشاه نینک نوکری ساره نی
پادشاه غه التی ابراهیم علیه السلام ساره نی خدا تعالی غه تابشوردیلار واوزلاری نمازغه مشغول بولدیلار پادشاه
وقتیکه ساره نی کوردی جنان ماوشی افتاب طلعتی وزیبا چهره که هرکز اینک مثلینی جهاندا کورمکان ایردی سوردیکه

اول کیشبکه سینک برله همراه دور سنکا نجوک کشی بولا دور سارہ اینی منکا برادر بولا دور پادشاہ اینی من سنکا
برادر لیکدین خوبراق دور من دیب دست دراز لیق قیلورغه قصد قیلدی سارہ خدا تعالی غه کونگلیدا التجا برله
مناجاتغه مشغول بولدیکه ربا علی الله سنی اعزیز تیر میدارم پس باعزت انگه نسبت مانند توکس الله دین واقعه
دستم گیری الله همین زمان یغریادم رس خدایا منکا بوظالم دین نجات برگیل و دوستونکه ابراهیم سنک
امانتینی مندا محافظت برگیل و دشمن الدیدا منی شرمسار قیلمغیل خدا تعالی مناجاتینی اجابت قیلیب پادشاہ
سنک ایکی قولی شل قیلدیکه هیچ جنبش قیلا مادی پادشاہ ایدی ای ضعیفه مینک قولومنی نه قیلدنگ سارہ
ایدی من هیچ نرسه قیلا دیم هرنه قیلدی مینک خدایم قیلدی پادشاہ ایدی خدا اینکنگ چیرا غیل که مینک
قولومنی تندرست قیلسون مینک سینک برله ایدی ایشیم یوق سارہ خدا تعالی غه التجا قیلدی قولی تندرست
بولدی بنه قصد قیلدی بنه قولی قورودی بهرحال اوچ مرتبه بوطریقه لیک قصد برله قولی قورودی والتجا برله تندرست
بولدی پادشاہ ایدی ای ضعیفه ایدی مینک موندین زیاده سینک برله ایشیم یوق بلکه خدمتینگه کیرکنگ
عطا قیلغومدور دیب هاجرآ تلیغ کنیزک نی سارہ برله یاسا ولغه تا بشوردی که بولارنی الیب برادریغه ما
تا بشورغیل و اینغیل که مینک ملکوم دین تا شقاری جقسون و بوضعیفه نی بو دیاردین التسون سارہ
ابراهیم علیه السلام قاشلاریغه کلدیکه نماز دا تورو بدورلار نماز دین فارغ بولغاندین کین سارہ بیان واقعه
قیلیب ایتیلارکه خدای عزوجل پادشاہ نینک کید مکریدین منی ساقلاب قولینی مندین کوتاه قیلیب هاجرا
منکا عطا قیلدی دیب قصه نی بیان قیلدی ابراهیم علیه السلام خدا تعالی غه شکر قیلیب صحدتنا جا کلوردی
بوکتابدین اوزکا کتابدا روایت قیلیب دورلارکه خدا تعالی سارہ نینک پادشاہ برله بولغان مجلسی نینک دهشتینی
ارادین کوتاریب ابراهیم علیه السلام غه معاینه کورساتی تاکه کونگللار قرار واطمینان تا بغای و رشک
شبه کوتاریلکای و سارہ خجالتدین چقغای تا نکلای ابراهیم علیه السلام سارہ و هاجر برله مصردین حیب
بنه شام غه کلیب لار زمین فلسطینده دا برجایکه اول اوسع دور شام سینک بیابانلاریدا اوشول

کلدیلار اول یرداهیچ آدمی یوق ایردی ساره و هاجرنی اندا اولتورغوزدی لار اول یرداهیچ سو یوق ایردی ابراهیم
علیه السلام بر یرنی کاولادیلار و سو چیقتی و روان بولدی ابراهیم علیه السلام برله بر پاره طعام بار ایردی یدیلار
اندین تا ابادلیق نینک اراسی برمونجه بار ایردی بر تغار الیب من سیزلار کا طعام کلتورایدیب اباد ان طرفیکا
یوزلاندیلار اما ابراهیم برله هیچ زر و سیم همراه ایماس متحیر بولوب تغارغه بر قوم الیب ساره طرفیکا کلدیلار
ساره نینک کونکلی یراقدین تغارنی کوروب خوشوقت بولوب بشاشت لیک قیلدی ابراهیم علیه السلام
تغارنی ساره نینک الدیدا قویوب و هیچ سوز قیلمای اویقولاب قالدیلار ساره هاجرنی بویرودی که تغارغه
قراغیل ابراهیم نه کلتوروبدور هاجر قرادی که تغار بر بغدای دور ساره هاجر برله قوپوب بغدایینی اوکوب
خمیر قیلیب پوشوردیلار ابراهیم علیه السلام نی اویغاتیب ایتی لار که قوپونک بر نرسه یکای سیز ابراهیم
علیه السلام ایتیلار که نه طعام باردور که انی من یکایمن بولار ایتیلار که اول بغدای که سیز کلتوروب ایردینکیز
اننک دین نان قیلدوق ابراهیم علیه السلام قوپوب تغارغه قرادیلار که قوم بغدای بولوبدور بیلدیلار که بو
خدایتعالی نینک صنعی دور و پروردکار نینک لطفی ساره کا واقعه نی افشا قیلمادیلار و طعامنی یدیلار تا نکلاسی
بو بغدای دین جاه نینک لبیدا تریدیلار بغدای کمالیغه یتی خدایتعالی بو بغدایغه برکت عطا قیلدی ابراهیم علیه السلام
نینک دنیادار و غنی بولماغلیق لاریغه باعث و سرمایه اوشبو ایردی بو بیابان نینک خلق لاری کلیب بغدایینی
درهم و دینارغه و قوی کلا و بنده لار کا ساتیب الیشتیلار تا ابراهیم علیه السلام توانکر و دنیادار بولدیلار
پس خلق ابراهیم علیه السلام قاشلاریغه جمع بولوب عمارت لار بنا قیلدیلار و مسجد قیلدیلار و بو موضع
براولوغ کنت بولدی بارا بارا بو کنت بمنزله شهر بولدی و جالاردین سواقیب چشمه بولدی که براوستنک
آبجاری پیدا بولدی ابراهیم علیه السلام بخندیل موندا متوطن بولدیلار بو یردین تا زمین مؤتفکات که لوط علیه السلام
نینک جایلاریدور بر کیجه کوندوزلوک یولدور بری برلاری برله پات پات تا پیشیب احوال لاریدین خبر الیب تورور
ایردیلار پس بو خلق ابراهیم علیه السلام غه ظلم و ستم قیلغالی توردیلار ابراهیم علیه السلام بو مکاننی بو قوم کا

تا شلاب اهل و عیال لارینی و مال چهارپای لارینی الیب ینه بر زمینی کاکلدیلار که اول هم فلسطین نینک سر حدیدا
دور آتی قسط دور اندا اقامت قیلدیلار و اول ایلکرکی مکان نینک سویی کم ایدی بولار همه لاری پشیمان
بولوب ابراهیم علیه السلام نینک عقیب لاریدین ایستاب کلیب ایتیلار که بو کنت سیز نینک دور سونی اوزنکیز
چیقارغان کرک که اندایا نیب بارسانکیز ابراهیم علیه السلام اجابت و قبول توتمادیلار و ایتیلار که بر مرتبه اول
جایدین که تبرا نیب بو طرف که کلدوک کونکلونکیزنی اول جایدین اوزدوک ایمدی یا نیب بارماغایمز دیب
دلالت لارینی قبول توتمادیلار بو قوم ایدیلار بناکاه سویمیز کم بولسه نجوک قیلغایمز ابراهیم علیه السلام ایدیلار
که مینک کوسفند لاریمدین ینه اچکو التیب ساقلاغای سیزلار سوینکلار کم بولماس مادامیکه حیض لیک خاتون
و جنب خلق جاه نینک لیکا بارمابدور و اکر بناکاه سو آقماسه ساغوبرله تارتماق کرک پس بر حایضه خاتون جاه
نینک لیکا باردی سو اقیزدین قالدی ساغوغه محتاج بولدیلار حالا بو کونلار دا هم اول کنت و اول جاه باردور
و بسیار خلق هم باردور و اول کنت نی دیه ابراهیم ایتارلار پس ابراهیم علیه السلام زمین قسط دا قرار الدیلار
دهقانجیلیق دین بسیار اموال و اشیا پیدا بولدی و چهارپایلاری زیاده بولدی و بو زمین بیابان نینک اراسیدا
ایردی و هر کشیکه بو یردین اوتور ایردی البته ابراهیم علیه السلام نینک اویلاریکا توشور ایردی مهمان بولور ایردی
مهمان بولور ایردی مهمان سیز هرکز طعام یماس ایردیلار اکر مهمان کلماسه کرسنه یورور ایردیلار و هر وقت
که طعام یکولاری کلسه برونی ایشیک لاریدا اولتورغوزوب اوزلاری کنت نی چورولوب بیابانی کزار ایردی
لار تا که مهمان تاپسب همراه طعام یر ایردیلار خدایتعالی ابراهیم علیه السلام نینک مال اشیالاریغه بو خصلت خاصیتدین
اول مقدار برکت بردیکه حساب و عدددین زیاده بولدی **نمرود کنعان هلاک بولغانی نینک قصه سی** وقتیکه
ابراهیم علیه السلام شهر نمرود دین چیقتیلار نمرود ابراهیم علیه السلام دین طرفه طرفه معجزه لارنی و عجایب آثار و
علامات لارنی کوروب ایردی اول اوتدین ابتدا قیلیب هر کونی کفر و کبر و عنادی زیادت قیلور ایردی پس
انداغ ایتی که منکا آرزو بولوب دور که اسمانغه چیقغایمن و خدای اسمانینی کورکایمن که کیمدور و نجوک کشیدور که

آسمانذا

60

اسماندا توروب زمین دا مونجه قدرت اظهار قیلا دور وزیرلاری ایتی لار اسمانغه چیقماق ممکن
ایرماس تا بو وقت غجه هیچکیم چیقالغان ایرماس نمرود بر مناره قیلورغه فرمان قیلدیکه زمین نی بر نیزه
قدی کاولاب اساس بنیاد تیز دیلار تا بر قدی آدم تاش و خشت پخته دین تورت جوانبی یوز
کزدین پس بو مناره نی بر ییل قویدیلار تا قورودی و قاتیغ بولدی اندین کین ینه مناره کا قدم قویدیلار
تا بلند لیک دا انجه مرتبه کاتیی که همه معمار و استادلار عاجز بولدیلار که موندین یوقاری خشت بنا قویغالی
بولمغای پس نمرود صبر قیلدی تا که قوروغای پس مناره نینک باشیغه چیقتی و اسمانغه نظاره
قیلدی آسماننی انداغ تابتی که زمین دا کیدیک حیرتدا قالدی بیلمادیکه نجوک قیلغای مناره دین زمین کا توشتی
تا نکلاسی بو مناره تهی برله یتقلیب کتیب همه خلق قورقوب هوشلاریدین کتی و زبانلارینی فراموش قیلدیلار
سریانی زبانی برله سوزلار ایردیلار هر کشی هوشیغه کلکاندین کین برلغتی برله سوز قیلدیلار هیچکیم ینه بری
نینک زبانینی بیلالمادی اوشول کوندین بری مختلف زبانلار جهاندا پیدا بولدی انداغکه خدایتعالی ایتور قوله تعالی
قَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَأَتَى اللَّهُ بُنْيَانَهُمْ مِنَ الْقَوَاعِدِ فَخَرَّ عَلَيْهِمُ السَّقْفُ مِنْ فَوْقِهِمْ فَأَتَاهُمُ
الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ بو ایت نینک معنی سی و مضمونی اوتکان کلام دور پس بو منار
وقتیکه یتقلیب ایردی نمرود ینه حیرتدا قالدی قسم قیلدیکه من خدای اسماندین قول ینغماسمن تا من
اسمانغه چیقماغونجه و خدانی کوزوم برله کورماکونجه پس فرمان قیلدیکه تورت کرکس بچه کلتوردی لار
پرورش قیلدیلار اون یاشغه کیردیلار کمال پر زور و قوت لیک مرتبه سیکا یتی فرمان قیلدیکه بر قفسی قیلغای
لار که تورت برجی بولغای وسعتی ایکی کشی سیغیب اولتورغای و ایکی ایشیکی بولغای بریسی اسمان طرفیکا
و بریسی زمین طرفیکا بو قفس نینک تورت برجیغه تورت اینجکه یغاج باغلادیلار که انکا کوشت پاره
قویدیلار و بو کرکس نی اوچ کون کرسنه قویدیلار نمرود خاص لاریدین بر کشینی اوزیکا همراه قیلیب قفسکا
کیردی و کرکس لارنی قفس نینک التین داغی تورت برجیغه باغلادیلار وقتیکه کرکس لار باشلاریدا کوشت نی

کوردیلار پرواز قیلدیلار تا که کوشت نی الیب یکا یلار قفس نی زمین دین کوتاریب هواغه التیلار وقتیکه برکیجه
کوندوز بولوب ایردی نمرود همراهیغه ایتی که قفس نینک آسمان طرفیداکی ایشیکینی اچیب کورکیل که آسمانغه
یاوق یتیب دورمیز مو بوکشی قراب ایتی که آسمان بورونقی حالیدیک دور نمرود فرمان قیلدیکه اول ایشیکینی
محکم قیلیب آلتینغی ایشیکینی آچغیل ایشیکینی آچتی کوردیکه همه روی زمین سوو دریا ایشیکینی محکم قیلدی ینه
برکیجه کوندوز اوتکاندین کین یوقارقی ایشیکنی آچتی کوردیکه آسمان برمنوال داتور و بدور زمین طرفیداکی
ایشیکنی آچتی کوردیکه روی زمین تمام قرانکغولیق و دود نمرود اوچ کیجه کوندوز اوتکاردی که آسمانینی هیچ
یاوق تاپالمادی ناچار قورقتی و همراهی برله قوپوب کوشت نی توبان و کرکس لارنی یوقاری قیلیب قویدی کرکس لار
توبانیداکی کوشت نی الیب ییدورمن دیب زمین طرفیکا یوزلاندی قفس آسمان طرفیدین زمین طرفیکا
نزول قیلدی کیجه ایردی هوا و اشمال نینک آوازی کرکس لار نینک قناتی نینک آوازیدین شرفه کولدور کولدور پیدا
بولدی همه خلق اویقودا ایردیلار اویغاندیلار بسیار خوف و هم برله اندیشه قیلدیلار که قیامت بولور مو
ایکین و یا که عذاب و بلا کلور مو ایکین که انینک هیبتیدین زمین لرزه کاکلادور و تاغلار اورندین کوجونور کا
یوزلانیدور اندا غکه خدایتعالی ایتور قوله تعا قَدْ مَكَرُوا مَكْرَهُمْ وَعِنْدَ اللَّهِ مَكْرُهُمْ وَإِنْ كَانَ مَكْرُهُمْ لِتَزُولَ
مِنْهُ الْجِبَالُ یعنی بتحقیق مکر قیلدیلار اول نمرودی لار اوز مکرلارینی و حالانکه خدایتعالی نینک نزدیدا دور
بوکافرلار نینک مکری و بولارغه قیلادورغان عقوبت لار نینک پنهان سری و اگر چندیکه بولار نینک مکرلاریدین
بظاهر تاغلار اورندین زایل بولغای ولیکین در حقیقت ناچیز و بیهوده و عبث دور پس نمرود نومید بولوب
زمین کا توشتی و بو قیلغان ایشیکا خلق دین خجالت تارتی و نجه ییل بو طریقه برله اوتی خدایتعالی بر فرشته نی
بصورت آدمی نمرودغه یباردی که نصیحت قیلغای پس ایتی که ای نمرود خدایتعالی غه ایمان کلتور کیل تا قیلغه
مکر و حیله قیلورسین و خدای عزوجل کا جرئت و دلیرلیک قیلورسین و ابراهیم علیه السلام نی اوتغه تاشلادینک و شهر دین
اخراج قیلیب خانه ویرانلیغ برله غربت کا سالدینک با وجود مونجه بدکردارلیغینک برله تورت یوز ییل پادشاهلیغ برله عمر

عطا قیلدی روی زمین نینگ پادشا لیغینه قناعت قیلمای آسمانغه قصد قیلدینگ خدا یتعالی دین قورقیل
وحیا قیلغیل کر سینگ ملکونگ اینگ ملکونغه نظر قیلیب ازبس حقیر و ناچیز دور بلکه سینگ ملکونگ درحقیقت
اینگ ملکید ور و لشکری سینگ لشکرینگدین زیاده دور اگر خوالاسه سنی برهم دین عاجز خلق برله
برساعتدا هلاک قیلور نمرود ایتی مندین اوزکا روی زمین دا پادشا بولا دورغان ایکنکس هم یلا یدور منکه
مندین اوزکا پادشا بولا دورغان دیب خدای آسمانغه اتیغیل کیراگر لشکری بولا دورغان بولسه جمع قیلیب
کلتورسون من هم لشکرمنی جمع قیلای تاکه جنگ قیلغا یمز معلوم بولغاکه قالیسمیز غالب دور میز فرشته ایتی
انداغ بولسه لشکرنگنی جمع قیل نمرود ایتی منکا اوچ کون مهلت برکیل فرشته قبول قوتی اوچ کون نجه نمرود بی
حد و بی نهایت لشکرنی جمع قیلیب توزوبنجی کون شهردین تاشقاری برمیدان یرکا کلیب خدای آسمان نینگ
لشکری قالیسی طرفدین کلا دور دیب سدّ راهینی الغالی منتظر بولدی واول فرشته یینه کلیب نمرودغه پند
نصیحت قیلدی وایتی کرای بنده ضعیف سین بولشکرینگ برله خدا یتعالی نینگ لشکریگا برابر لیک قیلالماسسین
کلکیل کرپشیمان بولغیل وایمان کلتورکیل نمرودغه نصیحت قبول قوشمادی خدا یتعالی پشه لارنی بویرودی کرکلیب
بولشکرکا اولاشتی انداغکه پشه لارنینگ کثرتیدین افتاب ینگ یوزی توتولدی بوخلق غه وچهارپای لارغه
نیش اورورغه مشغول بولدی وهرکشی اوزحالیغه مشغول ومبتلا بولدی پس همه لشکر طاقت توتا ماسی
نمرودنی تاشلاب هزیمت برله ارقاسیغه بایدی نمرود تعجب غه قالیب اوبیکا کلدی خدا یتعالی اول فرشته نی
تاکلاسی پشه یباردی کلیب ایتی کرای بنده ضعیف کوردینگمو کرموجه سپاه لشکرینگنی خدا یتعالی همه دین ضعیف
خلقغه برله هزیمت بریب شکست بردی کلکیل کرخدا یتعالی دین قورقیل واگا ایمان کلتورکیل واگرایمان کلتورمنگ
سنی هلاک قیلورمن پس نمرود ایمان کلتورمادی خدا یتعالی پشه نی کرانینگ دین ضعیف لرغا پشه بوق ایردی ایتی
یباردی کرکلیب نمرودنینگ بیکا قونوب نیش اوردی نمرود انی اولتورکونجه نمرودنینگ بوزنی بولا برله دوا عبدا
قرار الیب درسینی تیشلادی نمرود بیقرار بولدی وهرقنیکه تمور بازغان برله باشینی اورسا اورا یردیلار پشه نینگ رحمی

پست بولور ایردی و هر قچانکه بازغان ضربی پست بولسه پشه زخمی زیاده بولوب بیطاقت قیلور ایردی پس
اوشبو ایشنی رسم توتیلار که هر کشیکه نمرود علیه اللعنه قاشیغه کیرور بولسه اولا تواضعی نی قیلماسدین ایلکری بازغان
نی الیب نمرودنینک باشیغه بخند توبت اوروب اندین یانیب تواضعینی قیلور ایردی و هر کشیکه زیاده رک اورسه
اینک عزتینی زیاده رک قیلور ایردی **غزل** عالم اهلیغه بیلینک نمرود رسمی باردور ٭ کیمکه ضربین قاتیغ التسه اول عزیز
یاردور ٭ هر نجه قیلسه خلیل اسا نصیحت بخشلیق ٭ اوتغه تاشلاب یوز جفالار تیکوروبان خاردور ٭ جان نثار
ایلاب بروتیکورسه یوز تورلوک وفا ٭ ذره جاغلیغ قدری یوق قیلغان انکا پیکاردور ٭ خدمت صد ساله
دین دنیا ایلیغه بردرم ٭ بخشرا قدور اول کشی ناچیز هم ناکاردور ٭ یوز فضیلت برله دانش بردرم چه
قدری یوق ٭ عزت دنیا انکا دور کیم درم بسیاردور ٭ یوز فغانکیم دوست نی دشمن بیلور دشمن نی دوست
یوق تفاوت بلکه دشمن دلبر و دلدار دور ٭ دهر ایلیدین یوز شکایت ایلاسانک کیم جانی بار ٭ لیک همت دین
ایماس کیم شکوه ننک عاردور ٭ صادقا قیلغیل قناعت باریغه کونکلونک اوت ٭ تاکه عالم باردور بو رسم
باردور ٭ پس نمرود نجه مدت بو بلاغه مبتلا بولوب کافرلیغی برله اولدی مونینک کروهی دین نبط اتلیغ برکشی یوز
ییل پادشاهلیغ سوردی بو اولدی اوغلی یوز یکرمه ییل قیلدی پس نمرود دین کین اوچ یوز ییل پادشاهلیغ
مونینک کروه افرادیدین کتمادی اندین کین عجم پادشالاریغه قالدی **اسماعیل علیه السلام نینک تولدلاری بیانی**
وقتیکه ابراهیم علیه السلام شام نینک بیابانلاریدین زمین فلسطین نینک قسط دیکان کنیدا ساره و کنیزکی هاجر
برله اندا قرار الدیلار متاع دنیوی لاری بسیار بولدی و رمه کوسفند و چهارپای لاری و زراعت محصولات
لاری حددین زیاده بولدی ابراهیم علیه السلام برله ساره کا ارزو بولدیکه بر اوغول فرزند وجودغه کلکای بخند
ییللار آرزو برله اوتی که وجودغه کلمادی ابراهیم علیه السلام خدایتعالی غه نذر قیلغان ایردی لار که اکر منکا
اوغول فرزند وجودغه کلسه فی سبیل الله قربان قیلغایمن دیب ساره ابراهیم علیه السلام غه ایتیکه من سنکا هاجر نی
بخش قیلدیم که مندین ایمدی هیچ فرزندی وجودقه کلمادی شاید که اینک دین وجودقه کلکای ابراهیم علیه السلام

هاجر برله هم بساط بولدیلار هاجر هم کمال خوشروی وجوان نیکو ایردی حامله بولدی براوغولی وجودغه کلدی که اتی
نی اسماعیل قویدیلار وقتیکه بر ییل اوتی ساره کارشک زیاده بولدیکه صبر قیلالمادی بی طاقت لیکدین قسم
قیلدیکه من هاجرنینک اعضالاریدین بردابر اندامینی کسکایمن پس خوالادیکه قولینی کسکای ویا ایاغینی ویا قولاق
دبورنینی ینه خدایتعالی دین قورقوب اندیشه قیلدیکه ابراهیم غه هاجرنی اولا من اوزوم عطا قیلدیم کنا اوزومدین
صادر بولدی اینینک دین بولمادی ایمدی اینینک اعضالاریدین قطع قیلسام خدایتعالی نینک نزدیدا قاتیغ کنه کار بولغومدور
دیب توقف قیلدی ولیکن قسمی کا هیچ چاره تاپالمای فرچیدین اندکی قطع قیلدی تاکه شهوت کم بولغای
وایرنلار آرزوسی هم پست بولغای وهر خاتونی که بو طریقه لیک انکا سنت ختنه واقع بولغان بولسه انکا آرزوی جماع
کمرک بولور پس ساره برله هاجردین سنت ختنه خاتونلارغه یادکار قالدی تا روز قیامت پس خدایتعالی سنت ختنه نی
ابراهیم علیه السلام نینک دین لاریدا واجب قیلدی که مونینک دین هیچ چاره یوقتور وترکی جایز ایماس ایرنلارکا ختنه قیلماغلیق
اینینک وچون سنت بولدیکه پاک پاکیزه لیک حاصل بولغای اندانکه جنابت دا بولسه ویا بول قیلسه استنجا برله پاک بولغای
وپلید لیک زایل بولغای وتیرناغ الماغلیق هم اول وجهدین سنت بولدیکه تیرناغ نینک ارا سیدا چرک بولمغای وانکشت لار
باشی قرا بولمغای وپلید لیکی ظاهر بولمغای والله اعلم بالصواب ابراهیم علیه السلام اسماعیل علیه السلام برله هاجرنی
بیابانغه التکانلاری قصه سی پس ساره هرچند که هاجرکا طاقت توتیلار ولیکن صبر قیلالمادیلار آخر ابراهیم علیه السلام
غه ایدیلار که بو ضعیفه برله بو بچه نی برجایغه التغیل که من انی کورمکایمن واندامینی قطع قیلدیم خدایتعالی بو ایش غه
بیزنی مبتلا قیلیب سنت ختن بیزلارکا واجب بولدی قورقادور منکه بناکاه مینک قولوم دین بر عقوبتی وظلمی
وقوع تابسه خدایتعالی مندین آزرده بولغای وعاصی بولغایمن ابراهیم علیه السلام هاجر برله اسماعیل نی برایشک کا سوار
قیلیب برمونچه طعام وسو همراه قیلیب بیابانغه یوزلاندیلار بسیار غمکین وبیحتابلیق برله وبیلمایدورلار که
نه یرکا بارغایلار ونه یرکا التکایلار جبرائیل علیه السلام اسماندین توشوب ابراهیم علیه السلام غه ایدیلار که بو ضعیفه
برله بچه سینی خدایتعالی غه سپاریش قیلغیل که خدایتعالی ساقلار وانینک غمیدین خلاص بولغاسین ابراهیم علیه السلام

سوردیلار که نه یرکا التکومدور وقایدا قویغومدور جبرائیل ایدیلار که زمین مکه کا التیب حرم دا قویغیل خداغه
تابشوروب اوزونک ساره قاشیغه یانغیل ابراهیم علیه السلام حجازغه یوزکلتوروب حرم کا تیلار زمین
مکه نی کوردیلار که زمینی دور خشک و سنک لاخ نه اندا عمارت بنا بولغای و نه سو و کیاه غیر از تاغ هیچ نرسه یوق
ابراهیم علیه السلام اندیشه قیلیب ایدیلار که بو بر عاجز ضعیفه برله شیرخواره بجه نی مونداغ جول جزیره یرکا نجوک
تاشلاغایمن و کیمکا سپاریش قیلغایمن بولار نمه یرونه ایچار و هیچ آدمی زادی بولماسا نجوک طاقت برله
تاشلاب کتکایمن پس کونکلارینی ینه خدایتعالی نینک فضل کرمیکا قویوب و لطف مرحمتیکا اعتماد ایلاب سیزلار
نی خدایتعالی غه تابشور دوم که نکهبانیکلار خدانیکلار بولغای دیب هاجرنی بجه سی برله خردین توشوروب اول
جاییکه حالا خانه کعبه دور و چاه زمزم دور اندا اولتورغوزدیلار ابراهیم علیه السلام وطن لاریکا یانور بولدیلار
وقتیکه رجعت کا شروع قیلدیلار هاجر قوپوب ابراهیم علیه السلام نینک دامن لارینی محکم توتوب ایتلار که ای ابراهیم
سیز خدانینک پیغمبری دور سیز خدادین قورقمایدور سیز موکه بر ضعیفه عاجزنی شیرخواره بجه سی برله مونداغ قاتیغه
تاشلاغای سیز و هیچ آدمی زادی بولماسه و سو بولماسه بیزلارنی کیم ساقلاغای و کیم تربیت قیلغای سیزکا کیم ایتدی
که بیزلارنی بو یرکا تاشلاغای سیز ابراهیم علیه السلام ایتلار که منکا خدایتعالی ایتیب دور که سیزلارنی بو یرداقویغایمن
هاجر ایدیلار بیزلارنی خدایتعالی اوزی ساقلار بولسه من راضی دورمن دیب ابراهیم علیه السلام غه رخصت بردیلار
هاجرنینک برمونجه آب طعام لاری بار ایدی انی یدیلار ساعتیدین کین تشنه بولدیلار ناچار صفا تاغیغه چیقیب
اونک سول طرفکا قرادیلار که هیچ آدمی زادی کورمادیلار تاغدین توشوب مروه تاغیغه چیقیب ینه اطراف جوانب غه
قرادیلار هیچکیم کورمادیلار ینه کوه صفاغه چیقیب قرادیلار اندین توشوب کوه مروه کا چیقتیلار علی هذا القیاس یته
مرتبه اول تاغدین بو تاغقه بو تاغدین اول تاغقه چیقیب قرادیلار هیچ ذیجانی کورمادیلار اسماعیل علیه السلام تشنه
لیکدین سیغلاب ایاغلارینی یرکا اورور ایردیلار انداغ که کچیک بجه لار عادتیدور پاشنه لاری تحتیدین سو حقیقتی
که اول سو حالا زمزم دور و اول سو اقیب جاری بولدی هاجر بجه لاری نینک کریه سینی ایشتیب هیچ آدمی زادی تپالمای

دلسونینک

وسونینک هم هیچ نشانه سین الالمای ناچار تاغدین توشوب اسماعیل علیه السلام قاشلاریغه کلیب کوردیکه بر بولاق
سو چیقیب اقیب کتیب بارادور کمال خوشحال بولدی اما قورقتی که اول سو اقیب توکاب کتکای وضایع بولغای
بس تفراغنی الیب زم زم دیب جوره سینی اکیزلاب اقیزدین توختاتی ناقص لیق قیلدی اول وجهدین پیغمبر صلی الله
علیه وسلم ایتیب دورلار که اگر هاجر اول سونی توختاتماسه وجاری بولسه ایردی بو کونلاردا بر اولوغ اوستنک سو
مکه ایچیدین جاری بولور ایردی بس هاجر ایکی کون بویردا بولدی بو زمزم سوی زیاده بولدی همه جانورلار
جمع بولوب سوایچتی لار وهر یردا که سو بار دور جانورلار اندا جمع بولور بویردا بر کونلوک ارا سیدا کروهی
خلق بار ایردیلار بولارنی قبیلهٔ جرهم ایتار ایردیلار و بو خلق نینک بر چشمه لاری بار ایردیکه سوی کمیب قالغان
ایردی بولار سو ایستاب بیابانغه چیقغان ایردیلار ایستای ایستای زمین حرم کا کذرلاری توشتی
جانورلارنی کوردی لار که اسماندا مجتمعةً پرواز قیلیب یورویدورلار استدلال قیلدیلار که اگر سو بولماسا
ایردی جانورلار بولماس ایردیلار معلوم بولادور که بویردا بر چشمهٔ پیدا بولوبدور دیب یاوق کلیب
کوردیلار که بر چشمهٔ پاکیزه توروبدور لبیدا بر ضعیفهٔ بچه سی برله اولتوروبدور بو خلق کلیب ایدیلار که
ای ضعیفه سنی بویرکا کیم کلتوردی هاجر ایدیلار خدایتعالی کلتوردی ینه سوردیلار که بو سونی سنکا کیم بردی
هاجر ایدیلار خدایتعالی بردی ینه ایدیلار ای ضعیفه تنهالیق دین بویردا ملال و دلتنک بولورسیز بزلار خلقی
دورمیز که اوتاغیمیز نینک ارالیقی بر کونلوک یول دور بر قدوق سو بیمز بار ایردی حالا سوی کمیب قالدی بیز بو بیابانده
سو ایزداب چیقان ایردوک اگر بیزلار کا دستور برسانکیز بر کروه خلق بو سو لیبکا کلیب وطن توتوب سیزکا
مونس بولساق و سیزنینک دلینکیز تنهالیق دین و دلکیر لیکدین کشاده بولسه و سیزنی و بچه نکیزنی بیز نکهبان و پاسبانلیق
قیلساق هاجر ایدیلار روا بولغای و بو خلق دین نصفی کلیب هاجر کا همسایه بولدیلار اسماعیل علیه السلام چونک بولدیلار
وقتیکه ابراهیم علیه السلام غیریل بولدیکه بولارنینک کورمادیلار و خبرین ایشتمادیلار بر کونی جبرئیل علیه السلام دین
اسماعیل نینک حالینی سوردیلار جبرائیل ایدیلار که خدایتعالی اسماعیل اوچون بر قدوق سو چیقاریب بردی

جمع خلق کلیب بولارغه همایه بولوشوب محافظتینی قیلدیلار اولارنینگ حالی الخیر دور ابراهیم علیه السلام غه اسماعیل
نینگ دیدارلاری آرزو بولدی ساره دین دستور تیلادیلار که مکه کا باریب فرزندلاری کورکالارساره بیلدیکا
کا اگر فرزندنه کورماک نینگ ارزوسین کلکان بولسه انه منع قیلمانگا کاره بولغوم دوردیب دستور بردیلار
اما اوشبو شرط برله که بارغاسیلار واولارنه کورکالار ولیکین مرکب دین توشمانگا کالار وکچه اندا قونغاسیلار دیب سوگندی
بریب دستور بردی بوطن دین تا مکه نینگ اراسی بش کونلوک یول ایردی خدای عزوجل اسماعیل دین برآورسار دیکه
جنانچه اول برافنی معراج کچه سی پیغمبر صلی الله علیه وسلم غه یارکان ایردی که برلحظه دا برقدمی برله مکه دین بیت المقدس
کا الکان ایردی تا ابراهیم علیه السلام انگا سواره بولوب نصف روز برله مکه کا یتیلار وهاجر برله اسماعیل نه
کوروب براقدین توشمای اوشول ساعت رجوع قیلدیلار اقشامیغه ساره قاشیغه کلدیلار برکوندا اون
کونلوک یولنه قطع قیلدیلار بس ابراهیم علیه السلام هربیر نوبت مکه کا کلیب اهل عیال لارینی کوروب مرکب لاردین
توشمای یانورا ایردیلار اسماعیل علیه السلام بش یاشار بولدیلار حدا تعالی جبرئیل علیه السلام نه قوم لوط غه
یبارمیکه اولارنه هلاک قیلغای کذر لاری ابراهیم علیه السلام غه توشوب بشارت بردیلار که ساره دین
اسحاق اتلیغ فرزندی وجودغه کلور بس اسماعیل علیه السلام بش یاشار ایردیلار که اسحاق شام دا تولدی تا بتیلار اسماعیل
علیه السلام اون بش یاشار بولدیلار اسحاق اون یاشار یل ابراهیم علیه السلام براق برله اسماعیل نی کورکالار
بارورا ایدیلار توشمای اوشول کون یانورا ایردیلار بس هاجر وفات تا بتیلار اسماعیل علیه السلام انه مکه دا دفن
قیلدیلار خواه لاد یلار که چاه زمزم نه تاشلاب بدر کتکالار بوخلق اتی لار که بوچاه سیر نینگ دور پیر لارنه والده بکیر
بویرکالکتورکان پیر هم میر سیر کا فرمان بردار دور پیر دیب عذر لار قبول بولماسادی بوقوم اتی لار که بوچاه
اوشبو اوغول نینگ دور خدای اسمان مونکا پیدا قیلیب برکان ایلکری یوق ایردی اکر موندین قدم کوتارسانغا قورو
قالورلا حتمال بارس برحیلتی قیلغایمز که اوشبو یردا پای بست بولمانگا مردجوانتی هیچ زمسه برله ایاغینی باغلاغالی
بولماس مکر خاتون برله باغلاغالی بولور دیب بوقوم نینگ سردارلاری بارایردی اتی که مینگ برقزیم بارانینگ برله کوندا قیلغایز

بقوم لار

همه قوم لاری خوش حال بولدیلار بس بو قیزنی اعزاز و اکرام برله اسماعیل علیه السلام غه کدخدا قیلدیلار بو وجهدن
حرم دا قرار الیب وطن اصلی توتیلار بو قوم نینک کارلاری تاغلار دا صید قیلماغلیق ایردی اسماعیل علیه السلام
هم صیدکا مشغول بولدیلار ابراهیم علیه السلام اسماعیل نینک خانه لاریکا هاجر اولکاندین کین کورکالی بارغانلاری قصه سی
ابراهیم علیه السلام اسماعیل علیه السلام نی بو نوبت براق برله کورکالی کلدیلار و اول ییل هاجر وفات تابغان
ایردیلار اسماعیل نینک ایشیک لاریکا کلیب اواز قیلدیلار خاتون لاری چیقیب ملاقات بولدیلار که ابراهیم نی
تانوماس ایردی و نه ابراهیم علیه السلام بو ضعیفه نی تانوماس ایردیلار سوردیلار که ای ضعیفه سین کیم
بولادورسین ایتی که اسماعیل نینک خاتونی بولادورمن ایتیلار که کیونینک قیان کتی ایتی که شکارغه کتی ینه سوردیلار
که سنی قچان تزوج قیلدی ایتی که بو ییل اناسی اولدی اندین کین منی اختیار قیلدی ابراهیم علیه السلام که خواه لادیلار
بو خاتون نی آزمایش قیلغایلار ایتیلار که ای ضعیفه مهمان خواه لارسین مو ضعیفه ایتی که خواه لارمن لیکین
یکالی هیچ نمرسه یوقدیب تانومای هیچ نمرسه کلتورمادی و توشونک دیب تکلیف قیلمادی و یخشی سوزهم
ایتمادی ابراهیم علیه السلام ایتیلار که ای خاتون کیونینک کلسه ایتغیل که برو کلیب ایتی که ایشیکی نینک آلتینغی
بو ساغاسی زبون ایرکان تبدیل قیلسون دیب ساره قاشیغه یانیب کلدیلار وقتیکه اسماعیل علیه السلام
صیددین یانیب کلدیلار خاتونلاری بیخبر ایتیلار که برکشی کلیب بو طریقه لیک سوزلارنی قیلیب یانیب کتی
من انکا بو طرز لیک سوزلارنی ایتیم اسماعیل علیه السلام ایدیلار ای خاتون اول کشی مینک اتام دور
بو ساغه دیکان سین دورسین منکا ایتیب دور که بو خاتونی تاشلاغیل خاتون دیکر اختیار قیلغیل خاتون ایدی
که اوزونک خوب بیلورسین بس اسماعیل علیه السلام اول خاتونی تاشلاب بو قوم جرهم دین خاتون دیکر اختیار
قیلدی بو قوم همه لاری بت پرست ایردیلار اسماعیل علیه السلام خدا تعالی غه عبادت قیلور ایردی بر ییل اوتکاندین
کین ابراهیم علیه السلام اسماعیل علیه السلام نی کورکالی کلدیلار اویدا تاپمادیلار خاتونلاری چیقیب ملاقات
بولدیلار ابراهیم علیه السلام سوردیلار که سین کیمدورسین ایتی اسماعیل نینک خاتونی دورمن ینه سوردیلار سنی قچان

اختیار قیلدی اول ایتی بویل کہ ایکگرخاتونینی تاشلادی منی آلدی بنہ ایدیلار یکالی ہیچ طعام بارموخاتون ایدی
بار دور مرکسنکیز دین توشونک ایدیلار توشمای دور من خاتون اویکا بوکوردی سوت برلہ کوشت ایشوروب
خرما برلہ فی الحال الیب چیقتی زیارتی برلہ نوازش لار قیلیب عذر تولدی کہ بیز بیابانی خلق دور میز بزلارکا بغدای
ودانہ لار بوکاس بزینک طعامیمیز کوشت وسوت دور ابراہیم علیہ السلام دعا قیلدیلار کہ سیزلارنینک
کوشت وسوتینکلارکا خدا یتعالی برکت برکای پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم ایدیلار کہ اکر بارہ بغدای ویا ارزہ دین
ابراہیم علیہ السلام بینک آلدیغہ کلتورسہ ایردی دعا قیلورایردی کہ مکہ داکوشت وسوت کنکرو بولغای مثل
لیک بغدای وآرزہ کنکرو بولغای ایردی واوزکا بردین کلتورو لمکای ایردی بس بوضعیفہ بسیار
ایتی کہ توشکیل ابراہیم علیہ السلام توشمادیلار وطعامینی یمادیلار ضعیفہ ایتی ای مہمان اکر طعام یمایسانکیز ہم
بارکر توشسانکیز باشینکزنی دیبوزوکوزونکیزنی یوسام وکردغباردین پاک قیلام ابراہیم علیہ السلام
اونک ایاغلارینی براق دین الیب اسماعیل علیہ السلام بینک ایشیکلاریدابراولوغ تاشلار ایردی اینک لاردین
قویدیلار جب ایاغلارینی رکاب اوزرہ تاوردی جراکہ سارہ کاوعدہ برکان ایردیلار کہ براقدین توشمکاچ
دیب بس بوضعیفہ ابراہیم علیہ السلام بینک باشلارینی ویوزکوزلارینی یوب کردغباردین پاک قیلدیلار ایاغلارینی
تاشدین الیب براق غہ قویدیلار تاشدین اوزرہ اباغ لارینی نشانہ قدم قالدی عالا بوقتدا اولدورکہ مقام
ابراہیم دیرلار بس ابراہیم علیہ السلام ایتی لارکہ ای ضعیفہ وقتیکہ کیونینک کلسہ استغیل کہ ایشیکی بینک بوسانہ
سی نہایتی خوب ایرکان ہرکز تبدیل قیلماسون دیب وصیتین بجاکلتوروب وطن کارجوع قیلدیلار اسماعیل
علیہ السلام شکاردین یانیب اولوی لارکا کلدیلار اہلیہ لارینی بوواقعہ حکایت زبان قیلدیلار اسماعیل علیہ السلام
اتیلارای خاتون اول کشی بینک آتام دور وبوسانہ دیکان سن دورسین دیب بوضعیفہ کاکوکل لارینی
قرار بردیلار دومونیکدین فرزند لارنسل لارپیدا بولدی لوط علیہ السلام بینک قوم لارینی ہلاک قیلغانہ بینک و
اسحاق علیہ السلام بینک تولد لارکی قصہ سی وقتیکہ ابراہیم علیہ السلام اسماعیل علیہ السلام برلہ ہاجرنی مکہ کا التیلاراوذلارکی نانب

کلیب

کلیب هر ییل بر مرتبه بولارنی زیارت قیلغالی باریب براقدین توشمای یانیب کلور ایردیلار چنانچه بیان قیلدوق
ابراهیم علیه السلام برله ساره کا بسیار آرزو بار ایردیکه بولاردین بر فرزند وجودغه کلکای و هر بار دعا قیلور
ایردیلار وقتیکه بش ییل اوتی خدایتعالی دعالارینی مستجاب قیلدی جبرئیل و میکائیل علیهما السلام نی
خدایتعالی بولارغه یباردی تا که اسحاق علیه السلام دین بشارت برکایلار اندین قوم لوط نی هلاک قیلغایلار
لوط علیه السلام شام سرحدیدین زمین مؤتفکات دا ایردیلار اول وقت که ابراهیم علیه السلام زمین
فلسطین دا اولتوردیلار لوط زمین مؤتفکات دا بو ایکی شهرنینک اراسی برکونلوک یول ایردی مؤتفکات
بش کنت ایردی و هر کنت دا کم بش یوز مینک کشی بار ایردی و همه لاری بت پرست ایردی و اول زمین
مؤتفکات زمینی دور شام نینک اراسیدا وقتیکه مکه دین و مدینه دین شام غه یوزلانور بولسه اول یرکا یوزلانماک
کرک انداغکه خدایتعالی ایتور قوله تعالی وَإِنَّهَا لَبِسَبِيلٍ مُقِيمٍ یعنی تحقیق اول زمین مؤتفکات که قوم لوط نینک جایی دور
هر آینه خلق نینک ره کذرلاریدا دور مکه خلق لاریغه ایتا دورلار که وقتیکه شام غه بارسانکلار انداکذرینکلار توشسه نیمه
اوچون عبرت المای سیزلار لوط علیه السلام نجه ییل بو قوم نینک اراسیدا بولدیلار و بو قوم دین خاتون اختیار قیلدیلار
که اینک دین فرزندلار وجودغه کلدی پس لوط علیه السلام ابراهیم علیه السلام نی پات پات زیارت قیلور ایردیلار
و اوز قوم لاری دین کله و شکایت لار قیلور ایردی ابراهیم صبر قیلغیل وقتی کا موقوف دور دیب بغدای و آرفه و قوی
بریب یاندورور ایردیلار و بو قوم با وجود بت پرست لیک برله لواطه لیک فسادینی قیلور ایردی که هرکز مونینک
دین ایلکری هیچ کشی بو فاحشه لیکنی قیلماغان ایردی و یاش بچه لار برله و سقال لیغ ایرنلار برله بدکارلیغ
قیلور ایردی انداغکه خدای تعالی ایتور قوله تعالی أَتَأْتُونَ الْفَاحِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ یعنی
آیا کلاسیزلار مو فاحشه بدکارلیق قه که سبقت قیلماب ایردی اول فاحشه کا سیزلار دین ایلکری هیچ کمسه
عالمیان دین قرآندین ینه بریرداذکر قیلیب دور قوله تعالی أَتَأْتُونَ الذُّكْرَانَ مِنَ الْعَالَمِينَ وَتَذَرُونَ مَا خَلَقَكُمْ
رَبُّكُمْ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ عَادُونَ یعنی آیا کلاسیزلار مو ایرنلارکا عالمیان دین و جماع قیلغای سیزلار

ایرنلار برله و ترک ایتکای سیزلار اول نمرسه که خلق قیلیب دور پروردکارینکلار سیزلارکا جفتینکلار دین و خاتونلار
نی سیزلار اوچون خلق قیلسه سیزلار بیچارکا یوزلانور سیزلار بلکه سیزلار انداغ قومی که حد و اندازه دین تاشقاری
دور سیزلار و با وجود مونجه کناه برله بو قوم یوللاردا قراقجیلیق قیلور ایردیلار و هر کشیکه بو موضع یولیدین
قدم قویسه مال اشیالارینی الیب اوزلارینی هلاک قیلور ایردیلار انداغ که خدایتعالی خبر برور قوله تعالی لَتَأْتُونَ
الرِّجَالَ وَتَقْطَعُونَ السَّبِيلَ وَتَأْتُونَ فِي نَادِيكُمُ الْمُنْكَرَ یعنی هر آینه بدکارلیق قیلاسیزلار ایرنلار برله قطع
قیلاسیزلار یوللارنی قراقجیلیق برله و کلاسیزلار اوزارانکلار دا زبون ایشلارغه بو قوم نینک زبون ایشلاری
خبردا انداغ کلیب دور که تاغلار دا یورور ایردیلار و هر کشیکه اوچراسه کردنینی اکیب بدکارلیق قیلور ایردیلار و
بربرلارینی تیز قیلشیب مجلسلاردا هر قایسیسی که بیرزور ایردی ینه برونی کردن اکیب بدکارلیق قیلور ایردی و
جمعیت دین حیا قیلماس ایردی پس بو فسادلاری بسیار بولدی و نجه بیللار اوتی خدایتعالی بو قوم غه لوط علیه السلام نی
پیغمبر قیلیب بیاردی و بو قوم لوط علیه السلام نی تمسخر قیلور ایردیلار و ایتور ایردیلار که اکر سینک خدا سینک
بیزلارکا سینک قولونک برله عذاب کلتورا دورغان بولسه ایتغیل که کلتورسون اکر سین بو سوزونکدا راست بولا دورغان
بولسانک انداغکه خدایتعالی ایتور قوله تعالی فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا ائْتِنَا بِعَذَابِ اللَّهِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ
یعنی پس بولمادی لوط نینک قومی نینک جوابی مکر او شبو که ایتیلار کلتور کیل بیزلارکا خدای تعالی نینک عذابینی اکر بولسانک سین
راست ایتغوچیلار جمله سیدین و لوط علیه السلام هم بو قوم نینک خویشاوندلاریدین ایردیلار سام بن نوح نینک اولادیدین
اول وجهدین ایتیب دور که كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ الْمُرْسَلِينَ یعنی یالغانچی قیلدی لوط نینک قومی پیغمبرلارنی بو آیت دا
جمع کلیب دور لیکن مراد لوط علیه السلام دور تنها چراکه بو قوم غه لوط علیه السلام دین ایلکری هیچ پیغمبر بیارماکان
ایردی مونکا اوخشه نجه یردا اوزکا ایت دا هم کلیب دور چنانچه كَذَّبَتْ أَصْحَابُ الْأَيْكَةِ الْمُرْسَلِينَ بو یردا شعیب
علیه السلام نی اراده قیلیب دور تنها وَكَذَّبَتْ ثَمُودُ الْمُرْسَلِينَ بو مرسلین دین صالح علیه السلام نی تنها اراده قیلیب دور
وَكَذَّبَتْ عَادٌ الْمُرْسَلِينَ بو مرسلین دین هود علیه السلام نی اراده قیلیب دور تنها پس قوم لوط ایتیلار که قوله تعالی

لئن لم ینته

لَئِنْ لَمْ يَنْتَهِ يَا لُوطُ لَنَكُونَنَّ مِنَ الْمُخْرَجِينَ یعنی ای لوطسین که بیزلارنی خدایتعالی غه ایندارسین و پند نصیحت
که قیلاسین اگر بو ایشنیکدین یانماسانک و دعوای پیغمبرلیکنی تاشلاماسانک البته بیزسنی اوزارامیزدین چیقاروزمیز
و خانه ویران قیلورمیز لوط علیه السلام نینک تورت قیزلاری بار ایردی که همه لاری مسلمان ایردی اما
خاتونلاری که بو قیزلارنینک والده سی ایردی کافر ایردی لوط علیه السلام نینک هم ابراهیم علیه السلام نینکلیغ
دنیالاری بسیار و چهارپای لاری وافر ایردی غریب و مسافرلاردین بولارغه مهمان کلسه بسیار
مهمان دارلیق قیلور ایردی لار اما هرگاه که بولارغه مهمان کلسه بو کافرلار خبر تاپیب ظلم و جبر برله
کردنلارینی اکیب فساد لواطه لیک قیلور ایردیلار بو وجهدین لوط علیه السلام هر بار مناجات قیلور ایردیلار
که خدایا منکا مهمان یتکورماکیل و منی خجالت کا قویماغیل و هرگز طاقت لاری یوق ایردی که مهمان تشریف
قدم کلتورورکا بس بو طریقه لیک بخندیل اوتی و هیچ کیم ایمان کلتورمادی مگر اوز فرزندلاری خدایتعالی
بو عاجزه لارنی اهل اتادی اینک اوچونکه همه لاری لوط نینک اوی لاریدا ایردیلار انداغکه ایتور قوله تعالی
رَبِّ نَجِّنِي وَأَهْلِي مِمَّا يَعْمَلُونَ یعنی پروردگارا نجات برکیل منکا و مینک اهل لاریمکا یعنی فرزندلاریمکا
و نبیره لاریمکا اول نمرسه دین که بو کافرلار عمل قیلادورلار و اینک شو ملوغیدین کلادورغان
بلالاردین ساقلاغیل بس لوط بو قوم لاری نینک جفاسیغه و بلالاریغه صبر قیلور ایردیلار پات
پات ابراهیم علیه السلام حضورلاریغه باریب اوز قوم لاریدین کله و شکوه قیلور ایردیلار ابراهیم
علیه السلام صبر بویرور ایردیلار نجه ییللار بو جور جفا برله اوتی اخر صبر تحمل غه امکان قالمادی طاقت
لاری طاق بولدی ناچار دعا قیلدیلار که قوله تعالی رَبِّ انْصُرْنِي عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ یعنی
پروردگارا فتح نصرت برکیل منکا بو کافرلار اوزاسیکا و کافرلارغه قهر غضب قیلغیل خدای
تعالی بولارنینک دعالارینی مستجاب قیلدی جبرئیل و میکائیل و اسرافیل علیهم السلام نی یباردیکه
قوم لوطنی هلاک قیلغای و فرمان قیلدیکه کذرینکلار اولا ابراهیم علیه السلام غه توشکای که

انکا و ساره کا اسحاق و یعقوب دین بشارت برکا یسیزلار دیب بس بو اوچ فرشته مقرب اوچ یاش اوغول
صورتیدا کلدیلار که بولار دین خوب صورت آدمی زادی تا بیلماغای ابراهیم علیه السلام اول کونلار دا مهمان تا پالمای کرسنه
ایردیلار وقتیکه بولارنی کوروب کمال شاد خرم بولدیلار بیلمادیلار که بولار کیملار دور اویکا کریب ساره کا ایتیلار
که بیزکا مهمانی پاکیزه کلدیکه فرشته سیرت دورلار بولارغه سلام و تحیت ایتیب اولتورغوزدیلار انداغکه
خدایتعالی خبر برور قوله تعالی وَلَقَدْ جَاءَتْ رُسُلُنَا بِالْبُشْرَىٰ قَالُوا سَلَامًا قَالَ سَلَامٌ یعنی بتحقیق کلدی بیزینک
فرشته پیغمبرلاریمز ابراهیم غه بشارت برکالی ایتیلار بولار ابراهیم غه سلام و تحیت ابراهیم بولارغه سلام
و تحیت ایتی بس ابراهیم علیه السلام اندیشه قیلدیکه بولارغه نجوک ضیافت قیلغای برکا و ساله نوزاده لاری
بار ایردی که کمال فربه اناسی یایلاغقه کتکان ایردی ساره هم نهایت مهربانلیغ برله تربیت قیلور ایردی
انداغ که خدایتعالی ایتور قوله تعالی فَجَاءَ بِعِجْلٍ سَمِينٍ یعنی کلتوردی ابراهیم کا و ساله فربه بس ابراهیم علیه السلام
بو کاو بچه نی اولتوروب بریان قیلدیلار و مهمانلار آلدیلار یغه کلتوردیلار مهمانلار یمادیلار چراکه
فرشته طعام دین منزه دور ابراهیم علیه السلام بولارغه قرامای کمال ذوق برله طعام غه مشغول ایردیلار
ساره پرده ایچیدین قراب توروب ایردیلار کوردیلار که مهمانلار طعام یمایدورلار ساره ابراهیم علیه السلام
نی بو ایشدین واقف قیلدیلار بو حالتدا جبرئیل علیه السلام ایتیلار که ای ابراهیم بیزلار طعامنی بهاسیز یمایدورمیز
ابراهیم علیه السلام ایدیلار که روا بولغای بهاسینی برکای سیزلار مهمانلار ایتیلار بهاسی نیدور ابراهیم علیه السلام
ایدیلار طعام خدایتعالی نینک نعمتی دور بیزلار اینک بنده سی وقتیکه بنده طعام یر بولسه ایتغایکه بسم الله الرحمن الرحیم
وقتیکه طعامدین فارغ بولسه ایتغایکه الحمد لله رب العالمین تا که خدایتعالی نینک نعمت لاری نینک بهاسی نی
برکان بولغای جبرئیل علیه السلام میکائیل علیه السلام غه قراب ایتیلار که خدایتعالی ابراهیم نی علم قدیمی دا ایلیب
خلیل اتا بدور که حق دور کذب برله ایماس چاغلاغاندین ارتوق دور ساعتی اوتی که بولار طعام یمای
دورلار ابراهیم علیه السلام طعامغه تکلیف قیلیب اوزلاری ینه آغاز طعام قیلدیلار تا که بو مهمانلار ذوق

برله یکایلار

برله یکایلار لیکن مهمان لار طعامغه قول اوزاتمایدورلار ابراهیم علیه السلام بولاردین قورقتیلار انداغکه خدای
خبر برور قوله تعالی فَلَمَّا رَأَى أَيْدِيَهُمْ لَا تَصِلُ إِلَيْهِمْ نَكِرَهُمْ وَأَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً یعنی وقتیکه کوردی ابراهیم بولار
قول اوزاتماغینی بیکانه جاغلادی اولارنی وهم اندوه آلدی اولاردین خوف وحشت پیدا قیلدی ابراهیم
علیه السلام نینک قورقماقلاریغه باعث اول ایردیکه اول زماندا کشی کشیکا یمانلیغ ودشمن لیکنی خواه لار
بولسه طعامینی یماس ایردی وقتیکه بو قورقجینی کوروب ساره تعجب برله کولدی انداغکه خدایتعالی ایتور
وَامْرَأَتُهُ قَائِمَةٌ فَضَحِكَتْ یعنی وحالانکه ابراهیم خاتونی برپا دور بس خنده قیلدی وقتیکه جبرائیل علیه السلام
بیلدیلارکه ابراهیم علیه السلام قورقتی بس اوزلارینی اشکارا قیلدیلار انداغکه خدایتعالی ایتور قوله تعالی
لَا تَخَفْ إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَى قَوْمِ لُوطٍ یعنی جبرائیل علیه السلام ایدیکه ای ابراهیم قورقماغیل تحقیق بیز یباریلدوک
قوم لوطغه تاکه اولارنی هلاک قیلغایمیز اندین کین ابراهیم علیه السلام جبرئیل علیه السلام نی تانودیلار جبرائیل علیه السلام
بشارت بردیلارکه سیزکا ساره دین براوغول وجودقه کلورکه اسمی اسحاق بولغای واسحاقدین براوغول
وجودقه کلورکه اتی یعقوب دور انینک پشت نسلیدین چندان پیغامبرلار وجودقه کلورکه عددلارینی خدایتعالی
بیلکای ساره غه کلکو کلیب تعجب قیلدی چراکه تیمش یشار ایردی وحیض انینک دین منقطع بولغان ایردی
انداغکه خدایتعالی ایتور قوله تعالی وَقَالَتْ عَجُوزٌ عَقِيمٌ یعنی ساره ایتی پیره زال توغماس دور ابراهیم علیه السلام
ساره دین اون یاش اولوغ ایردی ساره ایدی مونداغ یاشالغان پیره زن دین نجوک فرزند وجودقه کلور
کیو قاری بولسه انداغکه خدایتعالی ایتور قوله تعالی يَا وَيْلَتَى أَأَلِدُ وَأَنَا عَجُوزٌ وَهَذَا بَعْلِي شَيْخًا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عَجِيبٌ
یعنی واویلا واحسرتا که ایا من تولد قیلور من مو وحالانکه من عجوزه پیره زن بولسام وبو کیوم پیر کهن سال
بولسه تحقیق مونداغ تولد شیء عجیب وامر غریب دور جبرئیل علیه السلام ایدی كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ إِنَّهُ هُوَ الْحَكِيمُ الْعَلِيمُ
یعنی شونداغ ایتی پروردکارینک تحقیق اول پروردکار حکمتدا بکمال وعلمدا بمبالغه دور ابراهیم علیه السلام
بو خوش خبردین فارغ بولوب لوط علیه السلام نینک غم لارینی یدیلار انداغکه خدایتعالی ایتور قوله تعالی فَلَمَّا ذَهَبَ عَنْ

ابراهيم الروع وجاءته البشرى يجادلنا في قوم لوط يعني پس وقتيكه كتي ابراهيم دين خوف وحشت وكليب
ايردي اول ابراهيم غه بشارت مجادله قيلشتي بيزلاركا قوم لوط دا مجادله اول ايرديكه خدايتعالى ابراهيم عليه السلام
دين حكايت قيليب دوركه قوله تعم قال ان فيها لوطا يعني ايتي اي جبرئيل سيزلاركه اول مؤتفكات نه هلاك
قيلغالي بارور سيزلار انينك ايچيدا قوم لوط دين اوزكا لوط هم باردور جبرائيل ايتي قوله تعم ونحن اعلم بمن
فيها لننجينه واهله يعني بيزلار خوبراق عالم دورميز اول كشيكا كه اول قريه دا باردور هر آينه نجات بيرورميز
اول لوط غه واول اهل عيال لاريغه ابراهيم عليه السلام ايتي اندا مؤمن لار هم باردور جبرئيل ايديلار ونجات بيرورميز
هر كشيكه مؤمن دور انداغكه خدايتعالى ايتور قوله تعم فاخرجنا من كان فيها من المؤمنين فما وجدنا
فيها غير بيت من المسلمين يعني اخراج قيلدوق كشيني كه اندا دور مؤمن لاردين پس تا بادوق اول
قريه دا مسلمانلاردين مكر براوي نينك اهلينى مسلمان تا بدوق يعني لوط نينك اويدين اوزكا يرداهيچ مسلماني
يوقدور وقتيكه بو اوچ لاري جبرائيل ميكائيل اسرافيل ابراهيم عليه السلام نينك الديلاريدين شهر مؤتفكات غه
كلديلار اوشبو خوش صورتليك لاري برله كناره شهردا لوط عليه السلام نينك قيزلاري دين سورديلاركه لوط
نينك اويي قايدادور قيزلار سورديلاركه سيزلار نمه كشي دور سيزلار لوط دين نمه الستار سيزلار بولار
ايديلاركه بيز غريب مسافردورميز لوط نينك اويكا مهمان بولوب كلدوك قيزلار ايديلار بيز نينك آرقاميزدين
كلينكلار تاكه لوط نينك اويكا باشلالي پس بو قيزلار ايديلار بيز نينك ارقاميزدا اوي لاريكا يتيب اتا لاريغه ايتيلار كه
بيزلاركا مهمانلاري كلديلاركه اولاردين خوش صورت زيباراق كشي عالمدا يوقدور وبو مهمان لار لوط عليه السلام
نينك اويلاريكا كريب سلام قيلديلار لوط عليه السلام بولارني كوروب تشويش غصه كا قالديلار كونكل لاريدا
ايتادورلاركه بو مينك رسوا قوميم كليب مهمانلارني رسوا ليق قه تا رتيب مني خجالت كا سالمغاي انداغ
كه خدايتعالى ايتور قوله تعم ولما جاءت رسلنا لوطا سيء بهم وضاق بهم ذرعا وقال هذا يوم عصيب
يعني وقتيكه كلدي بيز نينك رسول لاريميز لوط غه يمان بولدي بو رسول برله لوط نينك حالي وتنك قيلدي بولار برله

وسعت وكشاده

وسعت وکشاده لیکنی وایتی بوکون دشوار لیق کوسنده رسن بو مهمانلارنی بوکون پنهان توتاقیز کرک
تاکه قوم واقف بولمغایلار دیب بولارنی اوی ینگ ایچیده پنهان توتیلار بو حالنده اخانونلار کرکه قوم لارینی
واقف قیلدی که لوط غه مهمانلار کلدی که صورت حسن دا اندین زیبا راق کشیلار یوقتور بس بو قوم
جمع بولوب اون کشینی یبارد یلار که باریب لوط غه اینکلار که پنرلارا ایتماب ایردوک موکه لوط کشینی
مهمان قیلماسون دیب ایدیکه مهمان قیلیب دور مهمانینی پنرکه برسون که فاحشه قیلا دورینر لوط علیه السلام بو خبرنی
ایشتیب بچاره مضطر بولدیلار انداغکه خدا تعالی ایتور قوله تعالی یَا قَوْمِ هٰؤُلَاءِ بَنَاتِي هُنَّ أَطْهَرُ لَكُمْ فَاتَّقُوا اللَّهَ
وَلَا تُخْزُونِي فِي ضَيْفِي أَلَيْسَ مِنْكُمْ رَجُلٌ رَشِيدٌ یعنی لوط علیه السلام ایدیلارکه ای مینگ قوم لاریم بولار
مینگ قیزلاریم دورکه پاکیزه رک دورسیزلارکا جماع قیلماغلیق دا بو مهمانلاردین من قیزلاریمنی بو مهمانلارغه
فدا قیلدیم وبدل توتدوم بس خدادین قورقوکلار ومنی مهمانلاریم ارا سیده رسوا قیلماکلار آیا بوقموسیزلار
جملا کلار دا برمرد عاقل وپرهیزکار یوکه سیزلارنی منع قیلغای بس بو اون کشی یا نیب باریب لوط ینگ حواینی
قومکا ایتسلار بو قوم بنه بولارنی بیاریب ایتسلارکه قوله تعالی لَقَدْ عَلِمْتَ مَا لَنَا فِي بَنَاتِكَ مِنْ حَقٍّ وَإِنَّكَ لَتَعْلَمُ
مَا نُرِيدُ یعنی ای لوط بتحقیق سین علم عین که پنرکاسینگ قیزلارینکدا هیچ حقر بتحقیق بیلاسین که اول مدعا که
پنرخواه لاریمیز یعنی پنرلارکا ایرکشیرکرک دورفاحشه ایلارکا خاتونلارکرک ایماس وبو قوم ایلچی اون کشیکا ایتی لار
اینکلارکه اکر مهمان لارینکلارنی اویدین چیقاریب برساکلار خوب والاقول لاریدین توتوب اوزومیز
سوداب چیقارورمیز وبو ایلچی لارکلیب لوط علیه السلام غه بوسوزنی یتکوردیلار لوط علیه السلام ایدیلار قوله تعالی
لَوْ أَنَّ لِي بِكُمْ قُوَّةً أَوْ آوِي إِلَىٰ رُكْنٍ شَدِيدٍ یعنی اکر بولیه ایردی منکا سیزلار برله قوتم وقدرتی یا منکان توتم
ایردی من مکان مستحکم کا اویدین چیقارغالی قویماس ایردیم حالا هیچ علاجیم یوق وقتیکه بولارقول اوزاتی لار جبرئیل
علیه السلام بولارینگ کوزلاریکا تف قیلدیلار خدا تعالی ینگ فرمانی برله کوزلارنی نابینا بولدی وهیچ نرسه نی کورمدیلار
انداغکه خدا تعالی ایتور قوله تعالی وَلَقَدْ رَاوَدُوهُ عَنْ ضَيْفِهِ فَطَمَسْنَا أَعْيُنَهُمْ فَذُوقُوا عَذَابِي وَنُذُرِ یعنی تحقیق اندو

وتشویش برماک برله دست درازلیق قیلدی اول لوطغه مهمانلاری جانبیدین بس نابینا قیلدوق اول قوم
نینک کوزلارینی بس ایتدوق که ذوق قیلینک لار ایمدی عذابلاریمزنی وتاتینکلار وهم بیم لاریمزنی بس بو قوم
ایتیلار که بو مهمان لار که لوط نینک اویکا کلیب دورلار همه جادو ایکانلار بیزلارنی نابینا قیلدیلار ینه ایلیجی بیاریب
ایتیلار که بو رونقی کارلاری هم لوط نینک آز ایماس ایردی هرنه قیلور ایردی بیز خاموش ایردوک
ایمدی اویکا جادولارنی کلتور وبدورمیش کرک که بیزنینک شهریمزدین چیقیب بدر کتسون واکر حالا
کیجه کتمسه تانکلا بیز باریب برار نرسه لارینی تاشلاب ایتیب کلکان مهمان لارینی اولتوروب همه سی نینک
کوزلارینی کور قیلمای قویمغایمز لوط علیه السلام خبردین بسیار قورقتیلار وهم کمان قیلدیلار که بو مهمان لار
جادو ایرکین موکه بو قوم نینک کوزلارینی کور قیلدیلار انداغکه خدایتعالی ایتور قوله تعالی انکم قوم منکرون
یعنی تحقیق سیزلار قومی ایکان سیزلار که سیزلاردین زبونلوق صادر بولدی که بو قومنی نابینا قیلدینکلار لوط
علیه السلام قورقتیلار که تانکلا اول قوم لار کلسه نه فساد لار قیلور ایکین جبرئیل علیه السلام بیلدیلار که لوط
اوز قوم لاریدین قورقتی بس اوزلارینی اظهار قیلدیلار وایتیلار که قوله تعالی انا رسل ربک لن یصلوا
الیک یعنی بیز خداینک نینک رسولیدورمیز وقورقماغیل که اول قوم سنکا هیچ نرسه قیلالماس لوط علیه السلام
ایدیلار که سیزلارنه اوچون کلدینکلار فرشته ایدیلار که قوله تعالی بل جئناک بما کانوا یمترون بلکه کلدوک
بیز سنکا اول نمرسه نینک سببدین که جدل قیلور ایردیلار سینک برله وایتور ایدیلار که بیزلارکا عذاب کلماس
وسینک سوزونکنی باور قیلماس ایردیلار خدایتعالی نینک امر فرمانی برله بو قومکا عذاب کلتوردوک لوط
علیه السلام ایدیلار نه اوچون بو قومکا عذاب قیلمادینکلار بولار ایتیلار قوله تعالی ان موعدهم الصبح
الیس الصبح بقریب یعنی بو قوم نینک عذابلاری نینک میعاد وقت لاری صبح دور آیا ایماس مو
صبح نزدیک وقتیکه کیجه دین برپاره اوتوب ایردی لوط علیه السلام غه ایدیلار که قوله تعالی فاسر باهلک بقطع
من اللیل واتبع ادبارهم ولا یلتفت منکم احد یعنی التکیل اهل عیالینکنی کیجه دین برپاره دا وبولار نینک

آرقاریدن

ارقالاریدین اوزونک هم روان بولغیل و میل التفات قیلماسون بو طرف کاسزلاردین هیچ کشی بس لوط
علیه السلام اهل عیاللارینی جمع قیلیب ایدیلار که بو قوم کا عذاب کلیب دور خدایتعالی نزدیدین و بو مهمانلار که
کلیب دورلار خدای تعالی نینک رسوللاری ایکانلار که بو طایفه کا عذاب و بلا کلتور و بدورلار بس لوط علیه السلام
اهل بیت لاری برله بو حد مؤتفکاتدین تاشقاری چیقتیلار و اضطراب تعجیل قیلدیلار اما خاتونلاری قبول توتمای
اوزینی بو اهل عیاللاردین خارج قیلدی اما وقت سحر بار ایردی که بولار کناره توتیلار انداغ که خدای تعالی ایتور
قوله تعالی إِلَّا آلَ لُوطٍ نَجَّيْنَاهُمْ بِسَحَرٍ وقتیکه صبح روشن بولوب ایردی جبرائیل علیه السلام ارادین تاشقاری
چیقتی تا که عذاب کلکای انداغکه خدایتعالی ایتور قوله تعالی وَلَقَدْ صَبَّحَهُمْ بُكْرَةً عَذَابٌ مُسْتَقِرٌّ بس جبرئیل علیه السلام
اول شهر ابادانی دین تاشقاری چیقتی و قناتینی طبقهٔ زمین نینک آلتینغه داخل قیلدی و بو زمین مؤتفکاتنی
ابادان و جوانبلاری برله یولوب الیب اسمانغه التی بس اوروب نکونسار قیلیبدی بو مؤتفکات بش
شارستان ابادان ایردی و هر شارستان ایچره یوز مینک ایر و یوز مینک ضعیفه بار ایردی بچه لاردین
اوزکا بس بو زمین نکونسارنی انداغ اوردیکه تا قعر اسفل سافلین دوزخ کا قرار آلدی انداغ که خدایتعالی
ایتور قوله تعالی فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا جَعَلْنَا عَالِيَهَا سَافِلَهَا یعنی وقتیکه کلدی بیزینک امریمیز و عذابیمیز قیلدوق بیز
زبرینی زیر و یوقاریسینی توبن و بسیار خلق بو شهرلاردین اوزکا شهرلارکا بارغان ایردی اسماندین
باشیغه تاش توشوب اوت برله کویوب خاکستر بولوب کتی انداغ که خدای تعالی ایتور قوله تعالی وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ
حِجَارَةً مِنْ سِجِّيلٍ یعنی یاغدوردوق بیز باقی قالغان قوم کا آسماندین دوزخ نینک تاشلاریدین وقتیکه
کوندوز بولدی لوط علیه السلام اهل عیاللاری برله زمین فلسطین کا ابراهیم علیه السلام دیارلاریغه
روانه بولدیلار اما لوط علیه السلام نینک خاتونلاری آرقاسیغه قرار ایردی تا که برونی اول قوم دین کورکای
و انینک برله اول شهرکا یانغای و اول قوم لار حال لاری دین سورغای که کارلاری نه برکا انجام تاپیب دور
بو حالتدا اسماندین بر تاش کلیب بو ضعیفه نینک باشیغه توشتی طوطیای نرم برله برابر بولوب خاکستر بولوب کتی

اندا نکه خدا یتعالی فرر تعم وَلَا يَلْتَفِتْ مِنْكُمْ أَحَدٌ إِلَّا امْرَأَتَكَ إِنَّهُ مُصِيبُهَا مَا أَصَابَهُمْ یعنی میل والتفات
قیلماسون سیز لار دین هیچ کمرسز مکر سینگ خاتونونگ ارتقا سیغه میل قیلور که تحقیق بنگو جدور اول
خاتونغه اول عرسه که یتیب ایردی اول قوم غه بلا وعذاب دین لوط علیه السلام اسماندین تاش توشوب
خاتون نینگ هلاک بولغانی لاکورو ب تعجیل اضطراب برله ابراهیم علیه السلام غه یتی لار بولار نینگ ایمی در
کونلوک یول ایردی وقتیکه ابراهیم علیه السلام لوط علیه السلام نی سلامت تابغاج شاد بولدیلار اولارغه اوز
اوی لاریکا توشوروب همه متاع دنیوی لارینی ایکی حصه قیلیب بر حصه سینی لوط علیه السلام غه عطا قیلدیلار مسلمان
دین اون تورت تن کشی همراه ایردی همه لاری ابراهیم علیه السلام برله برمنزلداعمر اوتکاردیلار ابراهیم
علیه السلام اوغلی اسماعیل نی قربان قیلغانلاری زینگ یانیدا وقتیکه ابراهیم علیه السلام اسحاق وجودغه کلیب شاد بولدیلار
واسماعیل علیه السلام زیاده مکه دااون یاشار بولدیلار ابراهیم علیه السلام خدا یتعالی غه نذر قیلغانی ایردیلار که
اگر منکا اوغول فرزند وجودغه کلسه خدا یتعالی اوچون قربان قیلغایمن وقتیکه بو اوغول لار جونگ بولدیلار خدای
تعالی ابراهیم علیه السلام غه اول نذر دین یاد بریب اوبقو انچه یوتشیدا کورساتکه نذر نگا وفا قیلغانی
سین واگر خدا یتعالی خواه لاسه ایردی زبان جبرئیل برله وحی قیلغای ایردی که اوغلونگ قربان قیلغانی
قیلغایسین ولیکن ابراهیم علیه السلام غه اینگ دین یوتشیدا کانا قیلدی تاکه همه اجرای نبوت دین انکا
نصیب بولغای وینه برمعنی بو باره دا اول دور که بو فرزندنی فرج قیلما غلیق خدا یتعالی دین ابراهیم علیه السلام
غه جزما امر ایلمس ایردی که اگر امر بولسه ایردی البته قیلمای علاجی بولمس ایردی ولیکن ابراهیم علیه السلام
دین خدا یتعالی غه نذر ایردی که خدا یتعالی انکا تعلیم بردی تاکه اول نذر کا وفا قیلغای علما اخبار بویرد اتفاق
قیلیب دو لار کروهی ایتا دور لار که بو نذر قربانی اسحاق علیه السلام ایردی وهمه اهل عجم بو قول کا قایل دور
لار که مجمر لار همه اسحاق اینگ فرزند لاری دور وعرب ایتا دور لار که اول قربانی اسماعیل ایردی فرج
اسماعیل غه واقع بولغانینه حجت دلیل اوچون پیغمبر علیه السلام دین حدیثی روایت قیلیب دو لار که آنا انا ابن

اسحاق

الذبیحین

الذبیحین یعنی من ایکی بوغوزلانغان کشی نینک اوغلی دورمن که بری اسماعیل دور و بری عبدالله که اتاسی
عبدالمطلب اهل مکه نینک اولوغی و سرداری ایردی چاه زمزم ویران بولوب توروب قالغان ایردی
عبدالمطلب اوغلانلاری برله کلیب چاه زمزم هرچند کولادیلار سو چیقمادی عبدالمطلب خدایتعالی غه نذر قیلدی
که اگر سو مینک و یا فرزندلاریم نینک قولیمزدین چیقسه بردا براوغلومنی قربان قیلغایمن بس سو بو وعده
نذر برله چیقیب چاه آباد بولدی عبدالمطلب فرزندلارینی جمع قیلیب ایتی که مینک بو نذریمکا نجوک جواب
برادورسیزلار اوغلانلاری ایتیلار ای پدر نذرینکیز کا وفا قیلغای سیز و هر بریمیز نی خواه لا سانکیز
قربان قیلغای سیز عبدالمطلب ایتی قرعه سالغایمن و کیم نینک اطیغه چیقسه انکا یوز کورمای قربان
قیلغایمن بس قرعه سالدی اون اوغلان اراسیدا قرعه عبدالله نینک اتیغه چیقتی عبدالله هنوز
کچیک ایردی بش یشار و اناسی بنی مخزوم قبیله سیدین ایردی بنی مخزوم انداغ خلق ایردیلار که مکه دا
همه کا غالب بس بولار بو ایشدین واقف بولوب همه قبیله جمع بولوب کلیب عبدالمطلب کا ایدیلار که
بو بش یشار بچه بولسه اوزکا فرزندلارنی قربان قیلمای نه اوچون مونی قربان قیلورسین بیزلار بو ایشنی
پسند کورمایدورمیز عبدالمطلب ایتی نجوک علاج قیلایکه من فرزندنی همه دین دوست راق بیلور
بیلور ایردیم مهر محبتیم همه دین زیاده ایردی حتا که قرعه سالوردا کوزومنی کوککا تیکیب خدایتعالی
غه التجا کلیب قرعه فرزندیم عبدالله نینک اتیغه چیقماغای دیب سالدیم لیکن قرعه عبدالله نینک اتیغه چیقتی
من بو باره دا مضطر ناچار دورمن بنی مخزوم ایدیلار عبدالله نینک بدلیدا فدا قیلغیل انداغ که ابراهیم
علیه السلام اسماعیل نینک بدلیدا قوچقار فدا قیلغاندک عبدالمطلب ایدی روا بولغای دیب بر تیوه
کلتوروب عبدالله نینک تقابلیدا توتوب قرعه عبدالله برله تیوه کا سالدی قرعه عبدالله غه چیقتی
بنی مخزوم ایدیلار تیوه نی زیادت قیل عبدالمطلب تیوه نی بش قیلدی قرعه سالدی قرعه عبدالله غه چیقتی
علی هذا القیاس بش دین بش دین زیاده قیلیب قرعه سالا سالا تیوه یوز کا یتی قرعه تیوه کا چیقتی اندین کین

ظاهر بولدیکه یوز تیوه عبد الله نینک فدا سیدا خدایتعالی غه پسند بولدی و بو سنت عرب الجید امشهور بولدیکه هر کشی که
برو نینک خونینی ناحق توکسه اننک دیت خون بهاسی یوز تیوه دور حتا که بو حکم پیغمبر نینک شریعت لاری ایچره هم باقی قالدی
اما ایات قرآن دین بعضی سی اسماعیل نینک و بعضی سی اسحاق نینک قربان بولغانیغه دلالت قیلور اما آیتی که اسحاق
نینک قربانلیقیغه دلالت قیلور اولدور که قوله تعالی فَبَشَّرْنَاهُ بِغُلَامٍ حَلِيمٍ بَلَغَ مَعَهُ السَّعْيَ قَالَ يَا بُنَيَّ إِنِّي أَرَى فِي الْمَنَامِ
أَنِّي أَذْبَحُكَ یعنی بشارت بردوک بز اول ابراهیم غه بر اوغول بچه حلیم و ملایم برله پس وقتیکه کمالغه یتی و اتا اتاسی
برله هم بساط بولور وقتیدین اوتی ایتی اتاسی ابراهیم ای اوغلوم بتحقیق من کوروبدور من توشومدا
انی که ذبح قیلیب دور من سنی و قربان قیلیب دور من اوغول ایتی قوله تعالی يَا أَبَتِ افْعَلْ مَا تُؤْمَرُ یعنی ای پدر قیلغیل
اول نمرسه که سین مأمور بولوب سین و منی قربانلیغ قیلماغلیقنی بجا کلتور کیل که من راضی دور من بو همه خطاب اول
اوغول غه دور که اننک برله بشارت بریب دورلار و همه خلق اقرار و متفق دور که بشارت اسحاق برله
ایردی اسماعیل برله ایماس انداغ که خدای تعالی ایتور قوله تعالی فَبَشَّرْنَاهُ بِإِسْحَاقَ نَبِيًّا مِنَ الصَّالِحِينَ یعنی بشارت
بردوک بز ابراهیم غه اسحاق برله پیغمبر بولغوجی لیق حالتدا که صالح لار جمله لاریدین دور اما اول آیتی اسماعیل نینک ذبحی
کا دلیل دور اولدور که قوله تعالی فَلَمَّا أَسْلَمَا وَتَلَّهُ لِلْجَبِينِ وَنَادَيْنَاهُ أَنْ يَا إِبْرَاهِيمُ قَدْ صَدَّقْتَ الرُّؤْيَا إِنَّا
كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْبَلَاءُ الْمُبِينُ وَفَدَيْنَاهُ بِذِبْحٍ عَظِيمٍ بو همه قصه نی ایتیب دور که پس وقتیکه
کونکل لارینی اتا و اوغول خدایتعالی غه قویدی لار و قتل کا رضا بردیلار اسماعیل نی یوزینی توبن قیلیب کردینکا تیغ
سوردی و ندا قیلدوق بز اول ابراهیم غه که بو طریقه برله که ای ابراهیم بتحقیق تصدیق قیلدینک توشونکا و بجا
کلتوردونک بتحقیق بز اجر برادور میز مونداغ و بو طریقه لیک احسان قیلغوجیلار غه و بتحقیق بو قتل فرزند
بلای ظاهر دور و فدا قیلدوق بز ذبح عظیم برله یعنی بهشت دین چقارغان قوچقار برله و خدایتعالی ابراهیم علیه السلام
دین بو ایشنی پسند توتوب و انکا ثنا یاد قیلیب محسن لار دین سنادی پس بو ایت دلالت قیلادور که
اسماعیل ذبح بولغانی چرا که بشارت اسحاق برله بولغان و اسحاق دین کین یعقوب برله بولغان بشارت حالتیدا

اسحاق

اسحاق یوق ایردی واکر اسحاق نینک ذبحی کا فرمان بولسه ایردی هنوز یعقوب اسحاق دین وجودغه کلمای یعقوب
نینک بشارتی باطل بولور ایردی ویا که فرمان ذبح باطل بولور ایردی بس دلیل لطیف دور که اسماعیل ذبح
بولغای اسحاق بولمغای بس خدایتعالی قصه ذبح نی یاد قیلیب دور که ابراهیم اوغلی غه ایتی که اسماعیل بولسون
خواه اسحاق قوله تعالی یَا بُنَیَّ اِنِّی اَرٰی فِی الْمَنَامِ اَنِّی اَذْبَحُکَ تفسیری توقاری اوتی بوقولنی ذبح قیلادورغان
یرکا بارغاندا ایتی خبردا انداغ کلیب دور که ابراهیم علیه السلام بو قربان بولادورغان اوغلی نینک اناسیغه
که ساره بولغای ویا هاجر انکا ایتی که اوغلونکنی مینک برله یبارکیل تا که باریب مینک برله کار قیلسون اوغول غه
هم ایدی که ای اوغلوم آرغامجی آلغیل تا بو تاغ ایچره کریب اوتون کلتورالی اوغول ارغامجی نی آلدی
ابراهیم علیه السلام بر خنجر الیب بولاب تیز قیلیب تاغ طرفیکا یوزلاندیلار اما کروبیان وروحانیان
فرشته لاری آسمان ایچره نظاره کا کوز تیکیب زار زار یغلاب ایتادورلار که یارب ابراهیم نه عجب همت غیرت
لیک اولوغ بنده دورسینک اوجون انی اوتغه تاشلادیلار هیچ باک توتمادی وقورقمادی ایمدی فرزند نینک
ذبح کا مبتلا قیلدینک هیچ باک توتمایدور همت مردانه لیک برله قربان قیلادور بس بو تاغ لرزه کا کلدی
وناله کا کلیب ایتادور که یارب نه مشکل کون منکا یوز کلتوردی که پیغمبری اوز اوغلونی مینک برله ایچمدا
اولتورکای وقانی منکا توکولکای بس بو تاغ زلزله ولرزه کا کلکانینی کوروب اوغلی اتاسیدین سوردیکه
ای پدر بو تاغ نه بولوبدور که لرزه قیلادور ابراهیم علیه السلام ایدی ای اوغلوم خدایتعالی قادردور که
هر نه خواه لاسه انداغ قیلور ابلیس بو اتا واوغول نینک همت غیرتی نی کوروب غم غصه ایچره حیرتدا قالدی
واوزینی بو اغول نینک اناسی قاشیغه تیکوردیکه ساره بولغای ویا هاجر وبیر کهن سال صورتیدا کورونوب
ایتی که ابراهیم اوغلونکنی نه یرکا التی والده ایتی که اوتون کلتورکالی کتی ابلیس ایدی انداغ ایماس که اوغلونکنی
اولتورکالی التی والده ایتی که مکر سین ابلیس دورسین که مونداغ سوزنی ایتورسین والا پیغمبر خدای اوز اوغلونی
اولتورور مو ابلیس ایدی منکا خدایتعالی فرمان قیلیب دور اول وجهدین اوغلومنی اولتورادورمن دیدور

والده‌سی ایدی اگر خدای تعالی فرمان قیلغان بولسه من هم فرمان بردار دورمن و قتلیکا راضی دورمن وقتیکه
ابلیس والده دین نومید بولدی و اوغول قاشیغه کلیب اوزینی بر پری کهن سال صورتیدا ظاهر قیلیب
کچیک بچه لارنینک کونکلینی ملایم تاپیب و دین اسلامی نی ضعیف کمان قیلیب آتاسی ابراهیم علیه السلام نینک
ارقالاریدین کتیب بارور ایردی سوردیکه نه یرکا بارورسین اوغول ایدی آتام برله اوتون کلتورکالی
بارورمن ابلیس ایدی غلط قیلیب سین که آتانک سنی اولتورکالی ایلتادور اوغول ایدی مکر سین ابلیس دور
سین که مونداغ سوزنی ایتورسین و الا خدانینک پیغمبری بولسه هرگز اوزاوغلونی بی گناه اولتورور مو ابلیس
ایدی آتانک ایتادورکه منکا بو قتل نی خدایتعالی فرمان قیلیب دور دیدور اوغول ایدی خدا فرمان قیلغان
بولسه من هم فرمان بردار دورمن و اوز قتلیمکا راضی دورمن ابلیس موندین هم نومید بولوب ابراهیم
علیه السلام قاشلاریغه کلیب ایدی که یا ابراهیم بو اوغلونکیزنی که ایلتاسیز قربان قیلغانی احتمالی بارکه
توشونکز شیطانی بولغای اگر راست بولسه ایردی وحی نازل بولور ایردی اوغلونکیزنینک خونینی ناحق
توکمانک کلینک که آرقانکیزغه یانینک ابراهیم علیه السلام بیلدیلارکه بو ابلیس دور ایتی لارکه ای خدانینک دشمنی
من سینک سوزونک برله خدایتعالی نینک فرمانی دین هرگز قول یغماغایمن ابلیس بولارنینک هیچ قاتیسی لاریغه یول
تاپالماغانیدین ناچار نومید بولوب یاندی ابراهیم علیه السلام همت برله تاغ ایچیکا کیریب اولتوردی و فرزندینی
هم یانیدا اولتورغوزدی و خنجرینی غلافیدین آلدی اوغلونینک باشنی قوجاقیغه الیب ییغلادی اوغول ایدی ای پدر
نجوک واقعه بولوبدور آتاسی ایدی قوله تعالی یَا بُنَیَّ اِنِّی اَرَی فِی الْمَنَامِ اَنِّی اَذْبَحُکَ یعنی من توشومدا کورویدورمن
که سنی بوغوزلاغایمن قوله تعالی قَالَ یَا اَبَتِ افْعَلْ مَا تُؤْمَرُ یعنی اوغلی ایتی ای پدر قیلغایسیز انجه که سیزکا
فرمان بولوبدور آتاسی ایدی ای نور چشم و ای قوت جان بیچاق آلتیندا نجوک صبر طاقت قیلالغای سیز
اوغول ایدی قوله تعالی سَتَجِدُنِی اِنْ شَاءَ اللّٰهُ مِنَ الصَّابِرِینَ یعنی ای پدر اگر خدای تعالی خواه لاسه شاید که منی
صبر قیلغوچی لار جمله سیدین تابغای سیز ابراهیم علیه السلام اوغلینی قوجاقیغه آلدی بسیار ییغلادی اوغلی هم

بیغلادی وایتی که ای پدر منی بو ارغامجی برله قول ایاغلاریمنی باغلاسا ینکیز مبادا که جان اچیغی دا اوزومدین
بیخود بولماغلیق برله حرکت جنبش قیلسام جامه لارینکیز خون آلود بولمغای ابراهیم علیه السلام قوپوب ارغامجی
برله اوغلی نینک قولینی باغلادی و اونک قولینی باستوروب یاتقوزدی کونکلیدا رضا و تسلیم بریب خواه لادی
بیچاقنی حلق قه سورکای قولی تترادی اوغول کوزینی یوموب کونکلینی خدایتعالی غه تابشورغان ایردی کوردیکه
اتاسی حلقنی کسمایدور کوزینی آچتی اتاسینی کوردیکه بیغلاب توروبدور ایتی ای اتا تا مینک یوزومنی که
قراب تورادورسیز هرکز قولونکیز بیچاق سورورکا یورماس قورقارمن خدایتعالی غه ایکی لامیز عاصی بولغایمز
منی یوز توبن قیلغایسیز و کردینمکا بیچاق سورکایسیز تا که یوزومکا کوزینکیز توشماکای امایته اسمان و زمین
فرشته لاری همه لاری نظاره دا تعجب قیلیب بو ایکو نینک همت غیرتلاریکا و اطاعت انقیادلاریکا تحسین
وافرین لار اوقوب طلب نجات قیلیب توروبدورلار بس ابراهیم علیه السلام کونکللارینی خدایتعالی غه
قویوب اوغلان لارینی یوز توبن قیلیب بیچاقینی کردنلاریکا سوردی لار انداغ که خدایتعالی ایتور قوله تعالی
فَلَمَّا أَسْلَمَا وَتَلَّهُ لِلْجَبِينِ وقتیکه بیچاقنی بچه نینک کردینکا قویوب کوچ برله زور قیلدی بیچاق نینک تیز بسی ارقاسیغه
یانیب اوزه سیکا چیقتی ابراهیم علیه السلام بو ایشدین تعجب قیلیب توختاب توردی اوغلی ایدی ای
اتا نه اوچون مونچه تاخیر قیلاسیز اتاسی ایدی ای اوغلوم قضای اسمانی دین عجبی کورادورمن که بیچاق
نینک بسی آرقاسی بولدی ارقاسی بس اوغلی ایدی ای پدر کونکلونکیز مینک طفیلیمدین فراموش بولغاندور اول
وجهدین غلط قیلیب بیچاقنی مینک کردینمکا ارقاسی برله سورکان سیز هوشونکیز برله بولوب بیچاقنی سورکای
سیز بلکه بیچاق اوتماسه اوچی برله تا حلقیم غچه سانچیب کوچ برله یرتیب تاشلاغای سیز تاخیر قیلماغای سیز تا که
عاصی بولمغایمز ابراهیم بیچاقنی اوچینی کردینکا قویدی بو حالتدا خدای تعالی جبرائیل علیه السلام نی یباردی
تا برجونک آق قوچقاری که کوزلاری و تورت ایاغی و مونکوزلاری قرادور بهشت دین چیقاریب تاغ اوزره
ابراهیم علیه السلام غه یاوق قولاغیدین توتوب توردی تا که نه طریقه لیک قیلادور تماشا قیلغای بس

ابراهیم علیه السلام ینه کونکلینی خدای تعالی غه راست قیلیب بچاق نینک اوچینی کردنکا قویوب کوچ برله زور
قیلدی بچاق دوته بولوب حلقه بولدی ابراهیم علیه السلام تعجب کا قالیب توردی اوغلی ایدی ای اتا بو بچاقغه
نه بولوبدور که فرمان تو تمایدور اتاسی ایدی ای اوغلوم بو ایشدا انجوک سریدور خدایتعالی غه که من حیراندورمن
سیزو نیز بیلمایدورمیز که باعث نیدور که بچاق دوته بولدی اوغلی ایدی ای پدر قولونکیز لرزه قیلادور غاندور
نافرمانلیق بولماسون تیز بولونک که بچاق نی راست قیلیب نه سانچینک ابراهیم علیه السلام بچاقنی راست قیلیب
فرزندی نینک بوینغه قویدی خواه لادیکه کسکای بو حالتدا خدایتعالی ندا قیلدی که قوله تعم قد صدقت الرؤیا
یعنی ای ابراهیم اول توشینی که کوروب ایردینک تصدیق قیلدینک و قیلغان نذرینک کا وفا قیلدینک ابراهیم علیه السلام
وقتیکه بو ندانی ایشتی عتاب فهم قیلیب خدایتعالی نینک هیبتیدین اندام اعضالاریغه لرزه توشوب قول لاریدین
بچاق توشوب کتی جبرائیل علیه السلام اواز قیلیب ایتی لار که الله اکبر الله اکبر ابراهیم علیه السلام باشلارینی
کوتاریب جبرائیل نی کوردیلار که بر قوچقار نینک قولاغینی توتوب تورادور بیلدیلار که خدایتعالی کشادلیق
عطا قیلدی ایتی لار که لا اله الا الله والله اکبر بس ایتیلار که ای اوغلوم باشینکیز کوتارینک که خدایتعالی کشادلیق
عطا قیلدی بس اوغول قویدی جبرئیل نی کوردیلار قوچقار برله ایتی لار که الله اکبر ولله الحمد خبر دا انداغ
کلیب دور که بو تکبیرنی بو اوچ کشی تصنیف قیلیب دور لار قوی اولتورادور غان و تندا و هر کشیکه بو تورت
تکبیرنی حالت ذبح دا ایتسه قیامت کونی بو اوچ لاری اول کشیکا شفاعت قیلغای بس خدایتعالی ابراهیم علیه السلام
غه وحی یباردیکه اوغلونکغه ایتغیل که مینک درکاهمدین حاجت تیلاسون تاروا قیلغایمن ابراهیم علیه السلام
اوغلانلاریغه ایتی که حاجت تیلاکیل اسماعیل علیه السلام مناجاتغه تیل اجیب ایتی که هر کشیکه اوشبو مقام غه
کناه بسیار برله کلسه سین انی کناهینی کچورکایسین و منکا بخش قیلغای سین جبرئیل علیه السلام اول قوچقارنی
ابراهیم علیه السلام قاشلاریغه التی که وایتی که ای ابراهیم فرزندینکنی قویغیل نذرینکا وفا قیلدینک قربانینک قبول
بولدی و فدا یباردی بو قوچقارنی قربان قیلغیل و خدایتعالی غه حمد ثنا ایتغیل قوچقار ابراهیم علیه السلام الدیدین

ساجراب

ساجراب بوتاغدین توشوب کوه میناغه چیقتی اول یرکه حالا قربان جاییدور حاجیان قربانی انداقیلورلار و تاشنی
انداتورلار خدایتعالی خواه لادیکه اول کوه منا جای قربان بولغای و اول بچه اسماعیل قوچقارنینک آرقاسیدین
یوکوردی و اول قوچقار اول یردا توردی که حالا اولقی کون تاش انداتورلار پس ابراهیم علیه السلام
اینینک ارقاسی دین باریب یته تاش آتدیلار قوچقار باریب اول یردا توردیکه حاجیلار ایکنجی کونی اول یردا تاش
اتورلار پس ابراهیم علیه السلام یته یته تاش الیب اتیلار قوچقار توختادی ابراهیم علیه السلام تیب قوچقارنی
توتوب قربان قیلدی اول یریدا که حالا جای قربان دور خدای تعالی ایتیب دور قوله تعالی وَفَدَيْنَاهُ بِذِبْحٍ عَظِيمٍ
و اول سنت ابراهیم تا قیامت غچه باقی قالدی پس خدای عزوجل ابراهیم علیه السلام غه ثنا ایتی که قوله تعالی
إِنَّ هَٰذَا لَهُوَ الْبَلَاءُ الْمُبِينُ بو اوغول قربان قیلماغلیق اولوغ آزمایش دور که من انکا ابراهیم نی مبتلا قیلدیم
و ابراهیم اول نذرکا وفا قیلدی و من که خداوند دور من اینینک اوغلیغه فدا بردیم پس ایتی قوله تعالی إِنَّا كَذَٰلِكَ
نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ و ایتی که شو مداغ اجر و ثواب برادور من نیکوکارلارغه خانه کعبه نی ابراهیم و اسماعیل علیهما السلام
اوزقوللاری برله بنا قیلغانلاری بیانیدا حق تعالی ایتیب دور قوله تعالی وَإِذْ بَوَّأْنَا لِإِبْرَاهِيمَ مَكَانَ الْبَيْتِ یعنی ظاهر
قیلدوق خانه کعبه نینک جایینی ابراهیم علیه السلام غه و فرمان قیلدوق بیز تا بنا قیلغای خانه کعبه نی خدای
خدای عزوجل آدم علیه السلام غه بیت المعمورنی برکان ایردی تا که طواف قیلغای آدم و فرزندان آدم
اول خانه نی پس نوح علیه السلام نینک وقت لاریدا طوفان سویی کلدی و اول بیت المعمورنی زمین دین
کوتاریب اسمانغه الیتلار جای خالی قالغان ایردی انداغ که بر توده دوبه قزیل تفراغ خدایتعالی خواه لادیکه
خانه کعبه نی بنا قیلماغلیق نینک فخر سند آبروی نی ابراهیم غه برکای فرمان قیلدیکه مکه کا بارغیل اوغلونک
اسماعیل برله خانه کعبه نی بنا قیلغیل اسماعیل علیه السلام جونک بولوب خاتون الیب فرزند تابغان ایردی وطنی
مکه دا ایردی اوق تراش قیلور ایردی که صید قیلغای پس ابراهیم علیه السلام مکه کا کلیب ایتی که ای اوغلوم
مکا خدایتعالی فرمان قیلیب دور که بو یردا مینک اوچون بر خانه بنا قیلغیل اوغلی ایدی ای پدر هر نه که فرمان دور

بجا کلتور کایسیز ابراهیم علیه السلام ایدی سنکا هم فرمان بولدیکه یاری برکایسین اوغلی ایدی فرمان بردار دورمز
بس اتا بلا ایکی لاری خانه بنا قیلورغه شروع قیلغایلار اما بیلمایدورلار که نه یرکا بنا قیلغایلار خبر دا انداغ
کلیب دور که خدایتعالی وقت طوفاندا بیت المعمورنی زمین دین کوتاریب برتاغیغه امر قیلغان ایردیکه
بو زمین کعبه کا غضب سوی نینک اثری تیمکای دیب تاغ کعبه نینک اورنیدا وطن توتغان ایردی وقتیکه
ابراهیم علیه السلام بو یرکا که کلدیلار تاغ کوجوندی خانه کعبه نینک اورنی ظاهر بولدی کروهی ایتیب دورلار که
اساس خانه ظاهر ایردی لیکن بیلماس ایردیلار که نه مقدار بولغای برشمالی کلیب خانه نینک اورنینی سوفوردی
جونک و کجیک لیک نینک اورنی ظاهر بولدی و بعضی لار ایتیب دورلار که بریلانغه فرمان بولدیکه بو خانه نینک اورنینی
جورولدی ایزی برله خانه اورنی معلوم بولدی و بعضی لار ایتیب دورلار که باران یاغدی خانه نینک اورنیدا
سوتوردی انینک برله معلوم بولدی و بعضی لار ایتیب دورلار که خدایتعالی جبرئیل علیه السلام نی یباردی و اساس
خانه کورساتی بس ابراهیم و اسماعیل علیهما السلام بنای خانه کا شروع قیلدیلار تورت دیواری نینک اورنی
نی بمقدار قد آدم کورلادیلار تا زمین غجه تاش برله قوپاریب چیقتیلار بس تاغلار دین تاشلار کسیب خانه
نینک دیوارلارین راست قیلدیلار انداغ که خدایتعالی ایتور قوله تعالی وَإِذْ يَرْفَعُ إِبْرَاهِيمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ
وَإِسْمَاعِيلُ یعنی زیرا که ابراهیم و اسماعیل علیهما السلام اساس بنانی بلند قیلدی اسماعیل علیه السلام تاش البیب
بردی ابراهیم علیه السلام اوز قوللاری برله دیوار خانه نی راست قیلدیلار دیوار بلند بولغاندا براولوغ تاشنی
ایاغلاریدا قویوب تام قویدیلار تا که قوللاری رسایتی حالا مقام ابراهیم دیکان تاش اوشول تاش دورکه
ایاغلاری نینک نشانی بار دور وقتیکه خانه نی تمام قیلدیلار ایتیلار قوله تعالی رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ
الْعَلِيمُ یعنی ای پروردکارا قبول قیلغیل بیزلاردین بو خانه کعبه نینک بناسینی تحقیق سین بکمال ایشتکوجی
و بمبالغه بیلکوجی قوله تعالی رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمَيْنِ لَكَ یعنی ای پروردکارا قیلغیل بیزلارنی اخلاص قیلغوجی
قوله تعالی وَتُبْ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ یعنی یانغیل بیزلارکا و توبه میزنی قبول قیلغیل تحقیق

سین سین

سین سین بکمال توبه نی قبول قیلغوجی ورحم قیلغوجی قوله تعالی رَبَّنَا وَابْعَثْ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِكَ وَيُعَلِّمُهُمُ
الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُزَكِّيهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ یعنی ای بارا خدایا پروردکارا یبارکیل بو قوم نینک
ایچیکا بر پیغمبری مینک فرزندلاریم نینک جمله سیدین که تلاوت قیلغای بولارغه سینک ایات لارینکنی وتعلیم برکای
اولارکا کتاب نی وحکمت علم نی وکناه لاردین پاک قیلغای بتحقیق سین سین همه دین غالب وحکمت دا کامل پیغمبر صلی الله
علیه وسلم ایتیب دورلارکه أَنَا دَعْوَةُ أَبِي إِبْرَاهِيمَ یعنی من دورمن بابام ابراهیم علیه السلام نینک دعاسی نینک
اثری اول وجهدین خدایتعالی مکه مؤمن لاریکا منت قیلیب آیت ابریب دورکه قوله تعالی لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ
إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ بو آیت نینک تفسیری
یوقاری مذکور بولدی پس خدای تعالی جبرئیل علیه السلام نی یباردی تاکه تعلیم برکایکه بو خانه کعبه نی نجوک
طواف قیلماق کرک حج نی نجوک قیلماق کوه منادا وکوه عرفات دا نجوک تاش آتماق واحرام نی نجوک باغلاماق
کرک قربانلیق نی نه وقتدا قیلماق کرک وحرم دین نه وقتدا تاشقاری چیقماق کرک بو ایشلارنی تمام تعلیم بردی
پس ابراهیم علیه السلام اول یل حج قیلدی وقربان قیلدی بو خانه کعبه نی اسماعیل علیه السلام غه تابشوروب
ایتی که ای اوغلوم بو خانه سینک جاینک دور وتا قیامت فرزندلارینک نینک جاییدور اندین کین ابراهیم
علیه السلام تاغقه چیقیب کاهی یوزینی شام طرفیکا وکاهی مکه طرفیکا قیلیب قرادی بو بیابان نی پر تاش
وتاغلار نی سوسیز وبی کیاه وبی سبزه کوردی وشام طرفینی همه زمین سبز وابادان کوردی فرزندی اسماعیل غه
وانینک فرزندلاریغه کونکلی کویونوب وایچی آغریب موندا غ جول تاغلار دا بی سبزه وبی کیاه وخلق دین خالی
جدا نجوک زیست قیلغای دیب خدای تعالی دین حاجت تیلادی ودعا قیلدی که قوله تعالی رَبِّ اجْعَلْ هَذَا
الْبَلَدَ آمِنًا وَارْزُقْ أَهْلَهُ مِنَ الثَّمَرَاتِ یعنی پروردکارا بو زمین مکه نی همه وقت وهم خوف دین ایمین ساقلاغیل
واهل لاریکا روزی برکیل میوه لاردین اکرچه اندا بولماسه هم قوله تعالی مَنْ آمَنَ مِنْهُمْ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
یعنی کشیکه ایمان کلتوروب دور بعضی سی اولاردین خدایتعالی غه وروز قیامت کا قوله تعالی وَمَنْ كَفَرَ فَأُمَتِّعُهُ

قَلِيلًا ثُمَّ اضْطَرُّهُ إِلَى عَذَابِ النَّارِ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ يعني اول كشيكه مكه داسينك فرزندلارينكدين كافر بولوب
دور روزي برا دورمن بو عالمدا اندكي اندين كين آخرتدا ناچار و بيچاره قيلادورمن آتش دوزخ عذابيدا
ابراهيم بيلديلاركه فرزندلاري دين كافر بولورينى مكه دا دعا قيليب ايتيلاركه قوله تعالى وَاجْنُبْنِي وَبَنِيَّ أَنْ
نَعْبُدَ الْأَصْنَامَ يعني ساقلاغيل مني و فرزندلاريمني بت لارغه پرستش قيلماغليقدين وقتيكه ابراهيم عليه السلام
فرزندلارينى بت پرستش قيلورينى بليب ايتيلاركه قوله تعالى رَبِّ إِنَّهُنَّ أَضْلَلْنَ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ
فَمَنْ تَبِعَنِي فَإِنَّهُ مِنِّي وَمَنْ عَصَانِي فَإِنَّكَ غَفُورٌ رَحِيمٌ يعني پروردكارا تحقيق اول بت لار كمراه قيلادور
لار بسيار آدمي لارني بس كشيكه تبعيت قيليب دور مني و دين ملتيم دين خارج بولمايدور بس اول كشي
مندين دور و كشيكه عاصي بولوبدور منكا و دين ملتيم دين خارج بولوب دور بس تحقيق سين مغفرت
قيلغوجي و كناه لاردين اوتكوجي و رحم قيلغوجي سين اما فرزندلاريكا و امت لاريكا دعاي بد قيليب
ايتمادي كه هر كيم كه عاصي بولسه انكا عذاب قيل و هلاك قيلغيل ديمادي و ينه ايتي قوله تعالى رَبَّنَا إِنِّي أَسْكَنْتُ
مِنْ ذُرِّيَّتِي بِوَادٍ غَيْرِ ذِي زَرْعٍ عِنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ يعني پروردكارا تحقيق من اولتورغوزدوم فرزند
لاريمني اسماعيل نى و انينك فرزندلارينى بيابان زراعت يوق و كياه يوق يرداسينك بو خانه حرمينكدا
قوله تعالى رَبَّنَا لِيُقِيمُوا الصَّلَوٰةَ پروردكارا تاكه برپا توتغايلار نمازني قوله تعالى وَاجْعَلْ أَفْئِدَةً مِنَ النَّاسِ
تَهْوِي إِلَيْهِمْ وَرَزَقْهُمْ مِنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ يعني قيلغيل خلق لارنينك كونكللارينى مينك بو
فرزندلاريمكا مايل و خواهان رزق لاريسي ميوه لاردين بولغاي شايد كه بو رزق برله اولار شكر بجا كلتوركاي
خدايتعالى بو دعاني مستجاب قيلدي اول وجهدين حالا همه خلق مكه كا بارورني آرزو قيلورلار و انداي وق
نعمت لارني آلتيلورلار و نعمت لارچيقان جايدين انداآر توقدور ابراهيم عليه السلام دعاني تمام قيلديلار
خدايتعالى ايدي قوله تعالى فَطَهِّرْ بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ وَالْعَاكِفِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ يعني پاك قيلغيل بو مينك
اويومني اطراف جهان دين كيلادورغان طواف قيلغوجي لارغه و مقيم اعتكاف قيلغوجي لارغه و نماز

كذارلارغه

گذار لارغه قوله تعالی وَأَذِّن فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَىٰ كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِن كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ
یعنی اعلام ومنادی قیلغیل خلق ارا حج وزیارت قیلما قغه کلکا یلار سنکا اول خلق پیاده وسوار
هر بلند وپست دن وهر یراق ویاوقدن جبرئیل علیه السلام ابراهیم علیه السلام غه ایتی که آواز بلند
برله خلق نی بوخانه کعبه نی حج قیلورغه چرلاغیل ابراهیم علیه السلام ایدی ای جبرئیل کمنی چرلایکه بو بیابانده
هیچ کمرسه یوق جبرئیل ایدیلار سین چرلاغیل وآواز قیلغیل تاکه اشیتورماکلیک خدایتعالی دن بولغای
انداغ که بوخانه نینگ بنا سی نینگ فخر آبروی سنکا بولغانغه اوخشرچ کا چرلاماغلیق نینگ بیم آبروی
سنکا بولغای بس ابراهیم علیه السلام تاغ اوزره چقیب آواز قیلدیکه قوله تعا یَا أَيُّهَا النَّاسُ
إِنَّ اللَّهَ قَدْ بَنَىٰ لَكُمْ بَيْتًا وَدَعَاكُمْ إِلَىٰ حَجِّهِ فَاجِيبُوهُ یعنی ای خلق اکا بولونکلار که خدای تعالی
سیزلارکا برخانه نی بنا قیلیب دور که چرلایدور سیزلارنی انی حج قیلماقغه بس قبول قیلینگلار بو
چرلاماقنی واجابت قیلینگلار ادل دعوت نی خدایتعالی بوآوازنی همه خلق غه ایشیتوردی حتاکه
آنا نینگ پشت کمریدا کی فرزندلارغه تاقیامت نجه غه ایشیتوردی وهرکشیکه بوکون لاردا انکا
حج روزی بولسه اول کوندا آواز برله جواب بردیکه لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ
إِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ خدای تعالی بوآواز لارنی اطراف جوانب عالمدین
ابراهیم علیه السلام نینگ قولاریغه تیکوردی بس هرکشیکه اول کونی لبیک برله جواب بردی بو
کونلاردا حج انکا نصیب بولدی وهرکیم که اول کونی لبیک دیمای هرچند سعی قیلغان برله انکا حج نصیبه بولمادی
بس ابراهیم علیه السلام مکه نی وخانه مبارکنی اسماعیل علیه السلام غه تابشوروب اوزلاری شام غه یاندیلار
وساره واسحاق برله متوطن بولدیلار وهرییل موسم حج دامکه کا کلیب حج قیلیب اسماعیل علیه السلام
نی کوروب ساره قاشلاریغه بانورایدیلار نجه ییل لار اوشبو طریقه برله اوتی ساره وفات تاپقاچ
ابراهیم صلوات الله علیه نینگ مینه زنی اختیار قیلغانی بیانیدا وقتیکه ساره یوز یگرمه یاشی قه یتیدیلار اسحاق

نی توقعان حالتدا تیمش یشار ایردیلار نیه بر روایتدا نوقعان یشار ایردی ابراهیم علیه السلام سنه
دین اون یاشش اولوغ ایردیلار سارہ هارون نینگ قیزی ایردیکه ابراهیم علیه السلام عمکی لار ایردی
ابراهیم علیه السلام نینگ هم هارون اتلیغ برادر لاری بار ایردی اول اوکلان ایردی اینگ اوغلی لوط
علیه السلام دور بو ایکی هارون بربری جدا دور وقتیکه نخیل اوتی اسحاق جونگ بولدی بلکه اسحاق دین یعقوب
هم کلدی جونگ بولدی ابراهیم وسارہ عمر کجوردیلار اندا نگه خدا تعالی ایتور قولیعم وَوَهَبْنَا لَهُ اِسْحٰقَ
وَیَعْقُوبَ نَافِلَةً یعنی عطا قیلدوق بیز ابراهیم غه اسحاق نی ویعقوب نی زیادت بردوک جراکه اول
براوغول تیلاکان ایردی بیز ایکی نی بردوک وقتیکه اسحاق خاتون اختیار قیلدیکه آتی رقفا دور
بنویل نینگ قیزی مونینگ دین ایکی اوغول وجودقه کلدیکه بری عیص وبری یعقوب عیص یعقوب دین
ایلگری کلکان ایردی خدا تعالی یعقوب نی قرآندا ذکر قیلدی اینگ اوچونکه پیغمبر ایردی اینگ نسلیدین
پیغمبر لار بسیار کلکان ایردی لار اما عیص قرآندا مذکور بولمادی جراکه پیغمبر ایمس ایردی واینگ
نسلیدین هیچ بر پیغمبر کلکان ایردی بلکه پادشاه لار واهل روم واهل خزر بولار
اینگ اولادی ایردی اسحاق سارہ نینگ تیرکلیکی حالتدا انا بینا بولغان ایردی یعقوب ابراهیم و سارہ
نینگ وقت لاریدا وجودقه کلکان ایردی اندا نگه خدا تعالی ایتور قولیعم فَبَشَّرْنَاهَا بِاِسْحٰقَ وَمِنْ
وَرَاءِ اِسْحٰقَ وَیَعْقُوبَ بو آیت نینگ تفسیری بوقاری اوتدی وقتیکه سارہ کا یوز اوتوز یاشش تمام
بولوب ایردی بیمار بولدی ورد شکم کا مبتلا بولدی واشبو اغریقیدا وفات تابتی زمین شام دا
برپارہ زمین نی ساتیب اندا دفن قیلدیلار ابراهیم علیه السلام تا سارہ کا زنده ایردی اینگ وفاتیدین
خاتون دیکر اختیار قیلمادی ابراهیم اندین کیین زمین کنعاندین قطورا اتلیغ بر خاتون اختیار قیلدیلار
مونینگدین الته اوغول وجودقه کلدی بس اسمعیل واسحاق بر کزا اوغول بولدی وبو اوغول لار نسلیدین
بسیار فرزند لار کلدی که ابراهیم علیه السلام نسلی عالم کا پر بولدی وتارقادی بعضی سی مسلمان وبعضی سی کافر

اندا نگه

انداغ که خدایتعالی ایتور قوله تعالی وَبَارَكْنَا عَلَيْهِ وَعَلَى إِسْحَاقَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِمَا مُحْسِنٌ وَظَالِمٌ لِنَفْسِهِ یعنی برکت
بردوک بز ابراهیم نینک واسحاق نینک ذریه لاریکا بعضیسی محسن مؤمن وبعضیسی ظالم وکافر ابراهیم
علیه السلام نینک وفات تا بقا بیانیدر پس خدای تعالی ابراهیم علیه السلام غه جمیع نعمت لارینی تمام قیلدی وعمرلاری
اخریغه یتی دین ودنیا نینک بو جهان اول جهان نینک اسباب آلات متاع لارینی تمام بردی وفرزند
قابل صالح لار عطا قیلدی وعمر دراز بردی سقال لاریغه آق داخل بولدی ابراهیم علیه السلام ایدی یارب بو
نمه دور ونمه علامات دور خدایتعالی ایدی ذَلِكَ وِقَارٌ یعنی بو علامت تمکین وآهسته لیک ونشانه
هشیاری دور ابراهیم علیه السلام ایدی اللهم اَوْفِ وِقَارًا یعنی باری خدایا تمام قیل وقارنی وزیاده
قیل تمکین وهشیارلیغنی پس خدایتعالی همه کاردین نی انکا تمام قیلدی دین اسلام نینک سنت لاریدین
اون سنت انکا فرمان بولدی بشی باش اوزره دور که مضمضه قیلماغلیق استنشاق قیلماغلیق یعنی اغیز وبورونغه
سوالماغلیق طهارتدا وغسلدا وبوروتنی آلماغلیق مسواک قیلماغلیق وبری فرق سر یعنی ساجی دراز بولسه ایکی
یانغه ایریماغلیق خواه غسلدا خواه اوزکا حالتدا انداغکه ابراهیم علیه السلام غه واوزکا پیغمبرلارکا ساج لاری
دراز بولوب فرق ایریماقدیک دور قالغان بشی همه تن دا دور ترناغ آلماغلیق موی بغل یولماغلیق زیر ناف
موینی پاک قیلماغلیق ختنه قیلماغلیق واستنجا قیلماغلیق ینه اون خصلت وینه اون خصلت فرمان بولدی
پس اوتوز خصلت تمام بولدی همه سیکا وفا قیلدی ایکنجی اون خصلت نی حق سبحانه وتعالی قرانداياد
قیلیب دور سوره براءت ایچره قوله تعالی اَلتَّائِبُونَ الْعَابِدُونَ الْحَامِدُونَ السَّائِحُونَ الرَّاكِعُونَ السَّاجِدُونَ
الْآمِرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّاهُونَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَالْحَافِظُونَ لِحُدُودِ اللَّهِ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ یعنی
ابراهیم علیه السلام توبه قیلغوجی وعبادت قیلغوجی وحمد ثنا ایتغوجی شهر دین شهر کا یوروب مسافر و
غریب لیق برله دین اسلام ساقلاغوجی رکوع سجود قیلغوجی یعنی نماز اوتاکوجی امر معروف ونهی منکر
قیلغوجی وخدای تعالی نینک حدود لاری نی ساقلاغوجی وینه اون خصلت نی سوره احزاب دا کلتوروب دور

إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَانِتِينَ وَالْقَانِتَاتِ وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ
وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ وَالْحَافِظِينَ فُرُوجَهُمْ وَالْحَافِظَاتِ وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ یعنی
ابراهیم علیه السلام مسلم ایدی و مؤمن ایدی فرمان بردار ایدی راست کوی ایردی صبر قیلغوجی ایردی
اعضا و اندام لارینی حرام دین ساقلاغوجی ایردی و خدایتعالی نی همیشه یاد قیلغوجی ایردی و ینه ابراهیم
علیه السلام بجا کلتورکان اون خصلت دین الته سی نی سوره مؤمن دا کلتوروب دور قوله تعالی قَدْ أَفْلَحَ
الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَوٰتِهِمْ خَاشِعُونَ وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَوٰةِ فَاعِلُونَ
وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَوٰتِهِمْ يُحَافِظُونَ
یعنی بتحقیق نجات تاپیب دور مؤمن لاریکه اولار نمازلاریدا خشوع و خضوع و شکسته لیک قیلیب دورلار و اولار
دورکه بیهوده و عبث ایشلاردین یوز اوروکاندورلار و اولار دورکه زکوٰة لارینی ادا قیلغوجیلار
و اولار دورکه اندام و اعضا لارینی حرام دین ساقلاغوجی دورلار و اولار دورکه امانت و عهدلارکا
وفا قیلغوجی و رعایه قیلغوجیدورلار و اولار دورکه نمازلارینی محافظت قیلغوجی و وقت لاریدا ادا
قیلغوجیدورلار پس حاصل کلام اوشبو که انجه که ارکان اسلام و آداب دین دین خصلت لاریکه و افعال
حسنه لاریکه بار ایدی همه سی نی ابراهیم علیه السلام بجا کلتوردیلار و وفا قیلدیلار و همه مناسک حج
نی تمام قیلدیلار پس خدایتعالی غه بولار غه ثنا ایتی و هر نمرسه که بولارنینک شریعت لاریدا بار ایدی همه بیزنینک
دینیمز دا داخل قیلدی قراندا اننینک دین بیزلارکا خبر بردی انداغکه خدایتعالی ایتور قوله تعالی مِلَّةَ أَبِيكُمْ إِبْرَاهِيمَ
یعنی اتانکلار ابراهیم نینک ملت لاریکا تابع بولونکلار خدای تعالی اون صحف انزال قیلدی انداغ که خبر دا کلیب دور
که ابوذر غفاری ایتا دورلار که سوال قیلدیم که یا رسول الله خدای تعالی اسماندین نجه کتاب انزال قیلدی
جواب بردیلار که یوز تورت کتاب اونی ادم علیه السلام غه الیکی شیث علیه السلام غه اوتوزی ادریس غه
اونی ابراهیم غه توریت موسی غه انجیل عیسی غه زبور داود غه قران محمد مصطفی غه صلی الله علیهم وسلم و هر نمرسه که

یوز تورت کتاب خدادین
کلکان اون کتاب آدم غه
الیکی شیث غه اوتوزی ادریس غه
اونی ابراهیم غه تورات موسی غه زبور
داود غه انجیل عیسی غه فرقان محمد غه

اول صحفلاردا دور

اول صحف لار دادور اوشبو قران ایچره مذکور دور انداغ که خدایتعالی ایتور قوله تعالی ان هذا لفی الصحف
الاولی صحف ابراهیم وموسی ابوذر غفاری ایتادور که سور دوم که یا رسول الله ابراهیم علیه السلام نینک
صحف لاریدانه سوزلار بار دور ایتیلار که همه عظمت واولوغلوق وپند موعظه ومثل لار بار دور خدایتعالی ایتیب دور
انی جاعلک للناس اماما یعنی ای ابراهیم من سنی همه خلق زمین کا امام قیلدیم تا که همه خلق سنکا اقتدا قیلغایلار
ابوذر ایتی یا رسول الله اول عظمت وپند موعظه ومثل صحف ابراهیم دانمه ایردی ونجوک ایردی ایتیلار که عظمت
اول ایردیکه ایها الملک المسلط المغرور انی لم ابعثک لتجمع الدنیا بعضها الی بعض ولکن بعثتک لترد عنی
دعوة المظلوم وانی لا ارادها ولو من کافر یعنی ای بنده من سنکا ملک بردیم وپادشالیغنی بردیم وفرمان روای خلق قیلدیم
ومسلط قیلدیم سنی بو دنیاغه وآزمایش قیلغایمز ایبار مادیم من سنی بو دنیاغه تا که جمع قیلغایسین دنیانی ودرهم
دینارنی بربر اوزره قویغایسین بلکه ایباردیم سنی تا که ظلم ستم قیلماغایسین وظلم قیلغوچی لارنینک قول لارینی
بیغدورغایسین وستم رسیده لارنینک دعاسینی مندین یاندورغایسین بتحقیق رد قیلمایدور من ستم رسیده لارنینک
دعاسینی اگرچه کافردین بولسه هم اجابت قیلادور من ولینه ایتیلار که اول مثل موعظه لار که ابراهیم علیه السلام
نینک صحف لاریدین دور بعضی سی اوشبو که علی العاقل ما لم یکن مغلوبا علی عقله ان یکون له ساعات ساعة
یناجی فیها ربه وساعة یفکر فیها صنع الله ونعمة عنده وساعة یحاسب فیها نفسه فیما قدم واخر ساعة فیها
لحاجة من الحلال فی المطعم والمشرب یعنی عاقل مادامیکه عاقل دور هوشی برله دور کرک که انکا بو تورت ساعت دین
بهره بولغای اول ساعتی که انینک دا پروردکاریغه مناجات قیلادورغان بولغای وساعتی که انینک دا تفکر قیلغای خدای
تعالی نینک صنع صفاتیدا ونعمت لاریدا شکر بجا کلتورکایلار وساعتی که حساب الغای اندا اوز نفسیدین اوتکاندین
دکلادورغان لاردین وصادر بولغان کنه لاریدین یاد قیلیب توبه قیلغای وطاعت واحسان وقوع تابغان بولسه
شکر بجا کلتورکای وبر ساعتی که یماک ایچماک دین حلالغه مشغول بولغای تا که انینک دین بدینکا قوت حاصل بولوب
عبادت قیلغای وهم ینه اول ایردیکه علی العاقل ان لا یکون ظاعنا الا فی ثلث تزود لمعاد او مرمة لمعاش

اولذة فی غیر محرم یعنی هر کشیکه عاقل دور لازم دور که اننک حرکتی اوچ نمرسه اوچون بولغای یا که آخرت نینک زاد راحله
توشه سی اوچون بولغای یا که بو جهان نینک نفقه اهل وعیالی وخیر تصدق فقرا اوچون مشغول بولغای یا که اوز حلال
جفتی برله لذت اوچون مشغول بولغای وینه اولدور که وعلی العاقل ان یکون نصیرا بزمانه مقبلا علی شانه حافظا
للسانه یعنی عاقل دانا غه لازم دور که اوز زمانینغه نظر قیلغای واوز کاریغه یوز کلتورکوچی بولغای وزبانینغه
نکهدار بولغای وبیجا سوز قیلماغای بو همه موعظه لار که مذکور بولدی ابراهیم علیه السلام نینک آسماندین نازل بولغان
صحف لاریدا مذکور دور وابراهیم علیه السلام نینک همه طایفه لار نینک دین لاریدا دخل بار دور وهمه سیکا وفا
قیلغاندور انداغکه اوزیکا دعا قیلیب دور قوله تعالی رب هب لی حکما والحقنی بالصالحین یعنی پروردکارا منکا
بو جهاندا حکم برکیل یعنی پیغمبرلیک عطا قیلغیل وتیکورکیل منی اول صالح بنده لارینکا که مندین ایلکری بو جهاندا اوتوبدورلار
قوله تعالی واجعل لی لسان صدق فی الآخرین واجعلنی من ورثة جنة النعیم یعنی قیلغیل منکا مندین کین
ثنای نیکو تا که خلق منی بخشی صفت برله یاد قیلغایلار ومسلمانلار اوز دین لاریدا فخر مباهات ایلاکای لار وبو آخرین
دین مراد امت محمد دور صلی الله علیه وسلم وبو دعا دین دور که بو امت نماز لاریدا تشهد ایچره کما صلیت علی
ابراهیم نی تا آخر اوقورلار قوله تعالی واجعلنی من ورثة جنة النعیم یعنی منکا اول جهاندا بهشت نعیم برکیل قوله تعالی
وآتیناه اجره فی الدنیا وانه فی الآخرة لمن الصالحین یعنی عطا قیلدیم اول ابراهیم غه بو دنیادا
اجرینی وهمه خلق نینک زبانیدا ثنای نیکو بردیم که همه سی انی بخشی صفت برله یاد قیلورلار وهر نجوک طایفه که بو جهاندا
بار دور همه ابراهیم غه قایل دورلار ودعوی قیلورلار که هر برلاری ابراهیم بیزینک دینیمیزدا ایردی وبیزینک امامیمیز دور
بیزلار اننک تابعی دورمیز وهر پیغمبر بینی بو جهاندا بر طایفه قبول توتورلار چنانچه موسی علیه السلام نی جهود قبول
توتورلار عیسی نی ترسالار محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم نی جهود وترسالار وبت پرست لار وانواع کافرلار
دوست توتماس لار وقبول توتماس لار اما ابراهیم علیه السلام نی همه جهود وترسا ومغ ومجوسی وبت پرست
وهمه انواع کافرلار وهمه مسلمانلار دوست توتورلار وهیچکیم بولماس که اولار نی دشمن توتغای وهمه لاری دعوی

قیلورلار

قیلورلار که بو دینی که بیزلار دا بار دور همه ابراهیم نینک دینی دور اول امام دور بیزلار اننک
تابعی واقتدا انکا قیلورمیز خدای ابراهیم علیه السلام نی بو بدنژاد قوم لار دین بیزار قیلدی وایتی که
قوله تعالی مَا كَانَ إِبْرَاهِيمُ يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا وَلَٰكِنْ كَانَ حَنِيفًا مُسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ
الْمُشْرِكِينَ یعنی ابراهیم جهود ایماس ایردی وترسا ایماس ایردی ولیکن مسلمان پاک دین و پاک
تن ایردی وهمه پاک سنت لار اننک دین وقوع تابتی واوزی مشرک ایماس ایردی ومشرک لار دیکان
طریقه لیک ایماس ایردی پس همه خلق نی اننک دین بیزار قیلدی مکر بو امت محمد باقی قالدی که بولار همه
اننک دین ملتیدا دورلار اول وجهدین ایتیب دور قوله تعالی إِنَّ أَوْلَى النَّاسِ بِإِبْرَاهِيمَ لَلَّذِينَ اتَّبَعُوهُ
وَهَٰذَا النَّبِيُّ وَالَّذِينَ آمَنُوا یعنی ابراهیم علیه السلام غه همه خلق دین اولار حقیراق ولایق راق دور
که متابعت قیلیب دورلار اول ابراهیم غه وبو پیغمبر که محمد دور اول لایق دور وبو امتی که اول
محمد کا ایمان کلتور وبدورلار وخدای عز وجل مؤمن لار نینک یاری وولیسی دور انداغ که ایتیب دور
قوله تعالی وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُؤْمِنِينَ پس بو همه فضیلت لار وهمه فخر ومباهات لار واولوغلوقلار ابراهیم
غه جمع بولدی وهمه بخشی سنت لار کا وفا قیلیب خصلت حسنه لار یکا فرزند لار پیدا بولدی ایکی یوز
ییل جهاندا زیست قیلدیلار خدای عز وجل ملک الموت نی ابراهیم علیه السلام غه یباردی وفرمان قیلدیکه
ابراهیم نینک جانینی اوزاذن اختیاری برله الغیل اما اول وقتدا ابراهیم علیه السلام نینک سقال لاریغه
آق داخل بولغان ایردی ایتلار که یارب بو نیدور جرا که اننک الدیدا سقال اقارماغلیق یوق ایردی
پروردکار دین نداکلدی که بو وقار دور یعنی اولوغلوق وکهن سال لیق وآهسته لیک
وصبر تمکین دورینه سوال قیلدیلار که یارب مونینک ارقاسیدین نیدور نداکلدی که ایمدی
اولومدورینه ایتی لار که یارب منکا اولوم اول وقتدا یبارکیل که تا من کارلاریمنی تمام
قیلغایمن وایکی لا جهان نینک ایشینی راست قیلغایمن اندین کین اوزوم اولومنی طلب قیلغایمن اوشول

ساعت اولوم برکای سین خدایتعالی بو دعانی مستجاب قیلدی بس وقت وفات یتی ملک الموت
برمرد کهن سال بر صورتیدا بولوب ابراهیم علیه السلام نینک حضورلاریغه کلدی که تمامی اعضالاری
لرزه ورعشه ابراهیم علیه السلام پنداشت قیلدیلار که مهماندور فی الحال ماحضر طعام کلتوردیلار پس
ملک الموت طعامغه قول اوزاتدیلار قوللاری تیتراوی کاه لقمه نی قولاقیغه وکاه بورنیغه تیکورور ایردی
وکاه قولیدین توشوب کتور ایردی ابراهیم علیه السلام سوردیلار که سنکا نه طریقه ایش بولوب
دور که مونداغ هیئت برله دورسین بو ملک الموت مهمان ایدی که منکا یاش بسیار دور پیرلیقدین
بو حالغه قالیب دورمن ابراهیم علیه السلام سوردیلار که سالینک نجه دور بو مهمان صورت ملک الموت
ابراهیم علیه السلام نینک یاشلاریدین ایکی یاش یوقاری سال بیان قیلدی ابراهیم علیه السلام
سوردیلار که تا من ینه ایکی یاشغه تیکونجه بو طریقه لیک حالغه وضعف بدن کا قالادورمن مو بر ایدی
آری ابراهیم علیه السلام دعا قیلدی که یارب منکا اولوم برکیل و موندین زیاده منکا بو جهاندا قرار
وبقا برماکیل ملک الموت فن برله اذن الیب قبض روح قیلدی اسحاق علیه السلام غسل طهارت
بریب نماز اوتاب ساره نینک پهلوسیدا دفن قیلدیلار والسلام **غزل** عالم ایچره هر نه ایلاب
تا کوتار کیل یخشی آت ٭ کورکیل اجرین اخرتدا باقی ایرماس بو حیات ٭ قیل توازش خلق غه تا دولت توتغای
لارسنی ٭ بول خلیل آسا که مهمان دوست هم یخشی صفات ٭ کرچه تا بسانک نوح عمری وسلیمان دولتی ٭
کلکای آخر برکونی بیک اجل بولغونک ممات ٭ کمکا بو دنیای دون قیلدی وفانی اهل خود ٭ نی بقا
بولغای انکا ونی مونکا بولغای ثبات ٭ تارت ایتاک سلکیب عجوز دهردین قیل اوج طلاق ٭ قاری برله ساز
وار اولماس جوان بار مواویات ٭ عاقل ایرسانک ای برادر تا شلا اوزلوک بارینی ٭ کیم اجل غارت قیلوردین
ایلکری اوزنی تلات ٭ خانمانینکدین کچیب جانانغه قیل جاننی فدا ٭ تا نکلا کورکای سین شهادت رتبه سین
تا بغونک نجات ٭ صادقانی یخشی ایش ایلاب اوتوبدور خوبلار ٭ قیل اولار قیلغاننی تا بولغای سنکا خط برات ٭

اسماعیل

اسماعیل علیه السلام نبوت لاری نینک بیانیدا وقتیکه ابراهیم صلوات الله علیه وفات تابتی لار بو خبرنی اسماعیل علیه السلام
ایشیتیب مکه دین کلیب اتا لاری نینک تربت مرقد لارینی زیارت قیلیب اسحاق علیه السلام برله ملاقات دیدارغه
مشرف بولوب رجوع قیلدیلار خدایتعالی اسماعیل علیه السلام غه پیغمبرلیک منصبین عطا قیلدی و هر ییل
بر مرتبه کلیب اتا لاری نینک مرقد لارین زیارت قیلور ایردیلار اسماعیل علیه السلام نینک ابراهیم علیه السلام
نینک استانه یوتکاسون دیکان اذن لاری برله الغان اهلیه لاری دین اون ایکی اوغول وجودقه
کلدیکه اسم لاری نایب قیدر و اویل و منشا و ممع و دما و ماش و اورد قطور و قیس و طیمان و قیلمان
و زمین یمن دا و عمالقه دا و زمین حضر الموت دا فرعونی لار و بت پرست کافرلار بار ایردی اسماعیل
علیه السلام بو طایفه لارکا پیغمبر بولوب ایمانغه دعوت قیلدیلار بسیار خلق ایمانغه مشرف بولدی
الیک ییل بولار ارا سیدا اقامت قیلدیلار و همیشه خدایتعالی غه عبادت قیلور ایردیلار انداغکه
خدایتعالی قرآن ایچره اسماعیل علیه السلام غه ثنا ایتیب ذکر قیلیب دور قوله تعالی وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِسْمَاعِيلَ
إِنَّهُ كَانَ صَادِقَ الْوَعْدِ وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا یعنی یاد قیلغیل ای محمد قرآن ایچره اسماعیل نینکه تحقیق اول
اسماعیل وعده سیکا وفا قیلور ایردی و پیغمبر مرسل ایردی قوله تعالی وَكَانَ يَأْمُرُ أَهْلَهُ بِالصَّلَوٰةِ وَالزَّكَوٰةِ
وَكَانَ عِنْدَ رَبِّهِ مَرْضِيًّا یعنی اسماعیل امر قیلور ایردی اوز اهل قوم لارینی نمازغه و زکوٰة غه و ابراهیم
علیه السلام نینک دین شریعت لاری کاچیرلار ایردی و پروردکاری نینک نزدیدا پسندیده ایردی یوز
اوتوز ییل عمر کچوردیلار آخر عمرلاریدا مکه کا رجوع قیلدیلار یسران آتلیغ عاجزه لاری بار ایردی عیص نینک
نکاحیغه قبول قیلیب مکه دین یبار دیلار سونکقی ییلی وفات تابتی لار و فرزندلاری مکه دا انالاری نینک پهلوسیدا
دفن قیلدیلار و فرزندلاری شام و یمن و مصر مغربغه تا قادیلار نسل لاری بسیار بولدی ایکی اغول لاری
مکه دا وطن توتیلار بری نایب و بری قیدر و بولار نینک فرزندلاری بسیار بولدی زمین عرب دا
و زمین حجاز دا هر چند که آدمی بار دورلار اولار نینک فرزندلاری دورلار یعقوب علیه السلام نینک

اسحاق علیه السلام

تولد تابغانی نینک بیانیدا اسحاق علیه السلام اسماعیل علیه السلام دین کین یوز یکرمه یاشادیلار خدای تعالی پیغمبرلیک
عطا قیلدی شام غه و کنعانغه پیغمبر قیلدی کنعاندین اهلیه اختیار قیلدی که اسمی رقفا کنعان نینک سرداری نینک قیزی
که قیزیکه آتی تبویل ایردی و بو اهلیه لاریدین ایکی اوغول وجودقه کلدیکه بری عیص و ینه بری یعقوب ایکی
لاسی بر شکم دین که توامان یعنی ایکی زک یعقوب عیص نینک پاشنه سی نی توتوغلوق توشتی پاشنه نی عربی لفظ دا
عقب دیرلار اول وجهدین یعقوب آت قویدیلار پس عیص و یعقوب ایکی لاری حد بلاغت کا تیدیلار عیص
اسماعیل علیه السلام نینک قیزلارینی نکاح لاریغه آلدیلار اسحاق علیه السلام یعقوب علیه السلام غه وصیت قیلدیلار
که ای فرزند بو کنعانی لاردین ایمدی خاتون اختیار قیلمغاسین انداغ که برادرینک عیص عمی نینک قیزینی اختیار
قیلغان تیکلیغ سین هم خالینک نینک قیزینی نکاح قیلغای سین یعقوب علیه السلام نینک والده لاری نینک بر برادری
بار ایردیکه آتی لسان بن تبویل زمین کنعاندین زمین شام غه بارغان ایردی اندا متوطن ایدی دنیای فراوان
و تعلقات بسیار پیدا قیلغان ایردی یعقوب علیه السلام تا اسحاق علیه السلام که زنده ایردی اهلیه اختیار قیلماب
ایردیلار عیص صید قیلور ایردی گوشت صید یر ایردی یعقوب نینک قویلاری بار ایردی بر کونی اسحاق علیه السلام عیص غه
ایتی که ای فرزند منکا گوشت صید کلتور که بر تاغ تکه سی صید قیلغیل و بریان قیلیب کلتور کیل که من یب سنکا
دعا قیلغایمن تا خدای تعالی سنکا پیغمبرلیک عطا قیلغای عیص فی الحال اوق یا الیب شکار غه یوزلاندی عیص نینک
اناسی یعقوب نی زیاده دوست توتور ایردی اسحاق عیص نی اناسی یعقوب نینک قاشیغه کلیب خبر بردیکه ای
فرزند بلدام بولغیل که تا عیص شکاردین یانیب کلکونچه سین بر بره نی بریان قیلیب اتانک قاشیغه تیکور اتانک یب دعا
قیلغای پیغمبرلیک منصبین سنکا نصیب بولغای یعقوب در محل بر بره نی بریان قیلیب اتاسی قاشیغه کلتوردی اسحاق علیه السلام نینک
کوزلاری نابینا ایردی بو گوشت بریان نینک بوینی تابغاج سوردیلار که بو نیدور کیم کلتوروب دور یعقوب اون
چیقارمادی اناسی جواب بردی که گوشت بریان دور انچه که کونکلونکیز خواهش قیلیب ایردی انی اوغلونکیز کلتوروب دور
اسحاق علیه السلام ایتی لار که ایلکری کلتور یعقوب بره بریان نی اتاسی نینک آلدیغه کلتوردی اتاسی تناول قیلغاج

وقتی خوش بولدی دعاغه قول کوتاردی ایتی که یارب بو مینک اوغلوم که بو طعام نی کلتوردی انکا پیغمبرلیک عطا قیلغیل
دعا یعقوب حقیدا استجاب بولدی سعتی دین کین عیص صید بریان کلتوردی وایتی که ای پدر بزرگوار انچه که
خواهش قیلیب ایدینگیز کلتوردوم اسحاق بیلدیلار که انای یعقوب اوجون حیله مکر قیلیب دور که دعا انکا نصیبه بولغای
اسحاق علیه السلام ایدیلار که ای اوغلوم اول دعا نی برادرینگ یعقوب سندین التی عیص بو خبر نی اشیتکاچ درغضب بولدی وایتی که
من یعقوب نی اولتورکایمن اسحاق علیه السلام ایدیلار که ای اوغلوم بزمان بولماغیل کیم من سکا بیم دعا قیلایین
انکا دعا قیلغاچ ایتی که یارب عیص نینگ نسلینی بیمدین زیاده قیلغیل وجهان نینگ دولتی نی دیاردی یعنی
نصیبه قیلغیل اول عیص نینگ نسلی بسیار بولدی تا زمین کنعان وآب دریا فرزندان عیص پر بولدی وزمین
اسکندریه ومغرب زمین نی قول لاریغه کلتوردیلار عیص غه براوغول وجوده کلدیکه ایتی روم قویدیلار وبو
اوغول اندا متوطن بولدیکه حالا اول یرنی روم اتارلار دیواوغول غه بسیار فرزندلار پیدا بولدی مکین
اعتباری برله مکانی روم اتادیلار وبو زمان روم جهان نینگ بر حصه سی نینگ بر حصه سی دور واول روم
اتلینغ اوغول نینگ جمله سی سار یغ ایردی اول وجهدین عرب خلق رومی لارنی بنی الاصفر اتارلار اما یونریکره
یل عمر کجوروب وفات تاپتی لار عیص جد مبارک لاریمز ابراهیم وسارة علیهما السلام پهلولاریدا دفن قیلدیلار
شعر ای برادر عاقل ایرنگ پند عظیم قیل قبول ۞ تا سنکا کونین نینگ اسایشی بولغای وصول ۞ اسماندین کلماکان دولت
قوتشینی ایندمه ۞ هرنه تقدیر ازل قیلغیل قناعت زاضر بول ۞ چون ازل قسامیدین تیکای بروکا آزوکوب بولما
تقدیر انکا تیکای نی دکر رسول ۞ کیمسه تونیش سعی کوشش برله دولت دامنین ۞ پیهوده سعی آنکیل چونکیم عیص
دور اول بول ۞ تا بادی تغییر تقدیر ازل جف القلم ۞ کلکو لوک اوتروکلوک ایرم کرچه یوکورسانک اونک سول ۞
هرنه برکانکا خدا قانع اول برکیل رضا ۞ کیم حسد دین اوزنی پاره ایلاکا ندین نی حصول ۞ شکر اکر قیلنگ فراوان
نعمت اوزون بولغوسی ۞ کیم زیاد ایلار کا موندین اوزکا بولماس هیچ یول ۞ یا دحق دین اوزکا ایشلار سبب برباد
ایرور ۞ کرچه نحو صرف منطق هم فروع هم اصول ۞ ایکه فاضل سین جهان نینگ عزتین قیلمه طمع ۞ تا بادی کایمن زار یولبهرس

اهل فضول کیم اصیل آدمی دور تبریت قیلمش فلک کیم عزیز ایلار انی کیم اهرمن دور دیو غول پست فطرت کیم مروت عالمدن
صادق بس قتول یاد ان ایلیدین جنس دانا غه فاتیول یعقوب علیه السلام برله برادرلاری عیص واقعه لاری بیان
صلوات الله علیه وفات تا بتیلار یعقوب عیص دین قاچیغ تور قیلار که اولتورکای کچه لار دا او یلار کا کیرمس ایردی
کوندوزی پنهان بولور ایردی تا ایل لار بوطریقه اوتا اخر الامر بوطادی که عیص برله برد یار دا بولالمای
ناچار انا لاری ایدیکه ای فرزند منینک برادرینم بسان شام دا متوطن دور اورنی اولوغ دنیای فراوان متاعی
بسیاری بار دور انا نینک وصیت قیلغانکه انینک قرنینی کاحیغه الغادیب قوبغیل وانینک طرفیکا غرم قیلغیل
دیو قرنینی اختیار قیلغیل واکر سنی قلاش دیب برمسا هم اول دیار دا بولغیل تاکه اوزجا نینکدین ایمس بولغای
سین بس یعقوب علیه السلام برادری عیص دین پنهان کچه زین کنعاندین تا شقار حقیقتا طرفیکا
عزم قیلدی اول وجهدین یعقوب بنی اسرائیل انار لار انینک اوچونکه کچه سیر قیلدی خدای تعالی
طرفیکا و برادری تولیدین خدای عزوجل کا قاچتی کچه یورکانینی اسرائیلار کوندوز یاتار
سیر انار لار یعقوب علیه السلام اوزحال تعاشی کاشیغه باردی انینک ایکی قرنی بار ایردی بری نینک اتی لابان
بری نینک اتی راحیل کچیک قرنی راحیل خوشرو یراق وصاحب جمال یراق ایردی تعاسیدین انی کاحیغه خواهش
قیلدیکه انام اسحاق صلوات الله علیه منکا وصیت قیلغانم ایردیکه خالنک نینک قرنینی الغاسین دیب خالی ایدی ای اغول
کورسین کمنکا دنیای فراوان جمع دوریدین مفلس قلاش دورسین اما میزدانجو کمناسبت بولغای یعقوب علیه السلام
ایدی یا رای رست ایتا سیز اکرچه من قلاش بولسام مولیکن من سز کا مزدور لوق قیلای یا ده یا لیقدا منینک مزدومنی اوچرم
سیر دا جمع بولغاندین کین اول مزدسیز نینک قرنی نینکیز نینک مهرکا بینی بولغای خالی ایدی رواولغای یا نه ایتی کم
قرنینی اختیار قیلسان یعقوب ایدی یا راحیل نی اختیار قیلدی دیو خال اجابت قوتی اوشبو شرطبرله نه یل یاده جلیق قیلدی یار
نه یل بر عام بولغاندین کین قرنینی طلب قیلدی خال کچه جونک قرنینه یار تا نکلای یعقوب کلیب ایدی ای خال من توقرنیکز ظاهر ایرم دیدی خال
ایدی ای اغول او خوب اسس ماسن نینک عادتیلا مکن اولا کچیک قرنیمز کیو کا حیغا غین اولوغ قرنیم اویدا اولتورغای خلق نی عیب قیلغانلار

بس اکر

پس اگر راحیل نی خواهش قیلسانک ینه یته یل پاده چیلیق قیلغای سن تا که راحیل نینک
مهرکا بنیغه حساب بولغای و ایکی لا قزیم نینک کیوسی سن بولغای سن و اول زماندا ابراهیم
علیه السلام نینک دین لاریدا ایکی همشیره نی نکاح دا جمع قیلماغلیق جایز ایردی و همه آل ابراهیم
بو طریقه لیک ایردیلار تا موسی علیه السلام وقت لاری غجه توریت دا بو ایشنی حرام قیلدی
انجیل دا هم و قرآن مجید ایچره هم حرام قیلدی اندا غکه ایتیب دور قوله تعالی وَاَنْ تَجْمَعُوا بَيْنَ الْاُخْتَيْنِ
اِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ یعنی حرام قیلندی سزلارکا جمع قیلماغلیقینک لارنی ایکی همشیره نی مکر نمرسه که
اوتی دین ابراهیم دا اول حلال دور پس یعقوب علیه السلام ینه یته یل پاده چیلیق قیلدیلار و بو حال
بیلدیکه ایکی قزی یعقوب غه نسبت بولدی آخر اوزمالیغه صاحب بولادور دنیاسی نی بسیار ایریب
قزلاری برله یعقوب علیه السلام نینک اوی لاریکا یباردی فراوان قوی لار عطا قیلدی اندک
زماندا یعقوب علیه السلام نینک دنیالاری خال نینک دنیاسیدین بسیار بولدی ینه یته یل
خالی برله بریردا بولدی لیا آتلیغ چونک همشیره دین آلته اوغول وجودغه کلدی آتلاری روبیل شمعون
یهودا لاوی زمایون سنجر بخندیل لار مونینک برله اوتی اما راحیل دین هیچ فرزند وجود تا بمادی
راحیل نینک بر کنیزه کی بار ایردی خوشردی اتی زلفه یعقوب علیه السلام غه عطا قیلدی ایتی که
مندین فرزند وجودغه کلاوی شاید که انینک دین وجودغه کلکای پس بو کنیزدین ایکی فرزند وجودغه
کلدی بری دارم و ینه بری هیالی لیا نینک هم بر کنیزه کی بار ایردیکه اتی فلهه لیا هم بو کنیزنی یعقوب علیه السلام غه
عطا قیلدی بو کنیزدین ایکی اوغول وجودغه کلدی بری صمار و ینه بری عاشر پس اون اوغول
تمام بولدی پس آخر راحیل دین هم بر اوغول وجودغه کلدی آتی نی یوسف قویدیلار اون بر اوغول
تمام بولدی و همه دین کچیکی یوسف ایردی اما جنان خوشردی و نیکوردی ایردیکه آفتابغه غلبه قیلب
کرو التور ایردی اتاسی نینک آلدیدا همه دین عزیز و حرمت لیغ و مکرم و همه دین مهربان ایردی

پس یعقوب علیه السلام خالی نینک قاشیدا یکرمه بر یل اقامت قیلدیلار پس دنیا و تعلقات لاری
بسیار بولدی و اهل عیال لاری وافر اوز وطن اصلی یار دیارلارینی آرزو قیلدیلار برادرلاری عیص غه و والده
لاریکا هم یعقوب علیه السلام نینک آرزولاری بسیار بولدی خال لاریدین دستور تیلادیلار خال لاری
هم ناچار دستور بردیلار و دنیایی فراوان هم عطا قیلدی یعقوب علیه السلام هم همهٔ تعلقات لارینی
الیب زمین کنعانغه فلسطین کا عزم راه قیلدی ایکی خاتون ایکی کنیزکه فرزندلار نینک اناسی دور و اون بر اوغول
و چهارپای بسیار و آلتون و کموش لار همراه اما عیص نینک غضبی دین بسیار توهم قیلور ایردیلار
لیکن عیص غه هم بسیار آرزوی دیدار بار ایردی وقتیکه کنعانغه یاوق یتیب بر کونلوک بول قالغان
یرکا توشتیلار عیص شکارغه چیقان ایردی یراقدین قویلار کوردی یاوق یتیب سورغایکه بو قویلار
کیم نینک دور اما یعقوب علیه السلام یراق دین عیص نی کوروب تونوب اوزلاری نی خلق نینک
اراسیدا پنهان قیلیب اوز چاکرلاریکا ایتی لارکه اگر بو کشی قویلار نی سورسه سزلار ایتینکزلارکه
عیص نینک شام دا یعقوب آتلیغ بر چاکری بار ایردی حالا شام دین کلا دور بو قویلار اوشول چاکر
نینک دور وقتیکه عیص کلیب سوردیکه بو چهارپای و خیل چشم کیم نینک دور بو چاکر و پاده چی لار یعقوب
علیه السلام اورکا تکاندا کی ینکلیغ جواب بردیلار عیص بمجرد یعقوب نینک اسم شریف لارینی
ایشتماک برله کوزلاریدین یاش اقا باشلادی و قرین و اشلیق مهری جوش اوردی و اینکه
یعقوب عیص نینک چاکری ایماس که اول انینک برادری و قرین داشی دور بلکه یعقوب عیص دین
افضل دور و مکرم دور یعقوب علیه السلام کوردیلارکه عیص بو طریقه لیک سوزلار قیلدی پنهان
دین چیقیب آرزوی تمام برله عیص برله کنار النشیب یغلاشتیلار و اول کون عیص اندا توشتیلار
تا نکلاسی هر ایکلاری همراه شهرکه کیردیلار بر یل بو طریقه اوتکاندین کین یوسف نینک اناسی
راحیل دین ینه بر اوغول وجودغه کلدی اتی نی ابن یامین قویدیلار اون ایکی اوغول تمام بولدی اما راحیل

تولد ایچره

82

تولد ایچره وفات تابتی ابن یامین خاله سی نینک کناریدا پرورش تابتی خدای تعالی یعقوب
علیه السلام غه پیغمبرلیک عطا قیلدی بسیار خلق بولارغه ایمان کلتوردی عیص کوردیکه یعقوب
پیغمبر بولدی بولالماویکه برمکاندا و بردیاردا بولالغای ناچار ایتی که ای یعقوب بخندیللار من بودیاردا
بولدوم سیز غریب لیق دا بولدونکیز ایمدی من غریب لیق دا بولسام سیز بودیاردا بولسانکیز
چراکه سیز بو خلق غه پیغمبر بولدونکیز موندا تورورغه سیز لایق دیب یعقوب علیه السلام برله
وداع قیلیب شام غه یوزلاندی فرزندلاری بسیار ایردی جهانغه تارقادی و براوغلی بار ایردی روم
اتلیغ انی شام دین التیب زمینی که کلتوردیکه حالا اول زمین نی روم اتارلار اوشول یردا اقامت قیلدی
وهم اندا وفات تابتی و بو روم دیکان اوغول دین فرزندلار پیدا بولدی اول اعتبار برله بو یرنی روم اتالدی
عیص نینک نسلیدین هیچ پیغمبری کلمادی مکر ایوب صابر صلواة الله علیه وجود تابتی و اوزکا پیغمبر
لار همه یعقوب علیه السلام نینک نسلیدین دور یوسف علیه السلام نینک و برادرلاری نینک قصه لاری
زمان ماضی دا واقعه بولغان قصه لاردین هیچ قصه و حکایه نه پیغمبرلار قصه لاریدین و نه پادشاه لار
حکایه لاریدین یوسف علیه السلام نینک قصه لاریدین عجیب راق و غریب راق و دلکش
و جان کداز راق ایماس دور و هم ینه اولکه بو قصه نینک تمامی سینی قرآندا حضرت حق سبحانه
یاد قیلیب دور علی الخصوص همه سینی بر سوره دا سوره یوسف دا بیان قیلیب دور یوز اون بر
آیت همه اوشبو قصه دا نازل بولوب دور اول سوره دا انداغ ایتیب دور که قوله تعالی لَقَدْ كَانَ
فِي يُوسُفَ وَإِخْوَتِهِ آيَاتٌ لِلسَّائِلِينَ یعنی هر آینه بار دور یوسف نینک و برادرلاری نینک
اراسیدا بولغان واقعه لار ایات و علاماتی دور خدای تعالی نینک ایات و علامات لاریدین سوال
قیلادورغان و عجایب کارلاری و صنع لارینی تماشا قیلادورغان کشی لارکا و آخر سوره دا ایتیب دور
قوله تعالی لَقَدْ كَانَ فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةٌ لِأُولِي الْأَلْبَابِ یعنی تحقیق بو یوسف نینک

وبرادرلاری نینک قصه لاری دا عبرتی باردور اول صاحب لارغه اولار بو جهان نینک کارلارینه قرارلار
وانینک دین عبرتی آلغایلار وینه خدای تعالی بو قصه نی احسن القصص یعنی همه قصه لار خوبراقی اتابدور
انداغکه قرآندا ذکر قیلیب دور قوله تعالی نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ أَحْسَنَ الْقَصَصِ بِمَا أَوْحَيْنَا
إِلَيْكَ هَٰذَا الْقُرْآنَ یعنی قصه قیلادورمیز بیز اوتکان قصه لاریدین سنکا ای محمد قصه لارینک
خوبراقینی پس یوسف علیه السلام نینک قصه لاری اول انداغ ایردی که وقتیکه یعقوب علیه السلام
کنعانغه یانیب کلدیلار عیص شام طرفیکا یوزلاندی یعقوب نینک اون ایکی اوغلانلاری
تمام ایردی بو اون ایکی اوغول ایچره یوسف همه دین خوشروی وصاحب جمال واتاسی
نینک نزدیدا همه دین افضل ومکرم ایردی واناسی اولکان ایردی یوسف بش یاشدا ابن یامین
شیرخواره خاله سی نینک کناریدا ایردی اسحاق علیه السلام نینک برقزلاری بار ایر
دی یعقوب علیه السلام دین یاشلاری اولوغ اتی ایلیا ایردی برکونی یعقوب علیه السلام
نینک اوی لاریکه کلدی زیارت اوچون همه فرزندلارنی کوردی ویوسف علیه السلام غه مهری نوشتی
وایتی که ای یعقوب برادریم سیز نینک بخند فرزندلارینکز باردور وبر اهلیه نکیز بار علی الخصوص
بر بچه شیرخواره مونچه فرزندلارنی بر ضعیفه نینک پروریش قیلماغی بسیار مشکل بو جمله دین
برینی منکا برسانکیز من تربیت قیلسام نینک فرزندیم یوق یعقوب ایدیلار قایسینی اختیار
قیلاسیز التکای سیز بو همشیره یوسف علیه السلام نی اوییکا التی ویعقوب علیه السلام
هر بارکه کورکولاری کلسه همشیره لاری اوییکا باریب کورور ایردیلار بو طریقه ایکی یل اوتتی یعقوب
علیه السلام نینک مهری یوسف کا زیاده بولدی همشیره لاریکا ایدیلار که بو فرزندنی ینه منکا
برسانکیز من اوزوم تربیت قیلسام مونینک سیز نینک بردم جیدارغه طاقتم یوق همشیره
ایدیلار که من انی نجوک سیز که برای که اینک سیز نینک هم جیدارغه طاقتم یوق یعقوب ایدیلار که

بو باره دا چاره یوق

بو باره واجاره یوق وور دیب بسیار جدل قیلدیلار ناچار همشیره بر هفته مهلت تیلادی یعقوب قبول
قیلدیلار وقتیکه بو وعده کونی یتیب ایردی همشیره حیله توزدیکه یعقوب علیه السلام نینک ابراهیم
علیه السلام دین اسحاق علیه السلام دین قالغان شریعت لاریدا کمرسه اوغرینی آشکارا
توتسه مال ایکاسیکا ایکی یل غلام خدمت کار قیلیب بریلور ایردی اسحاق علیه السلام دین قالغان
بر دوالی کمربند بار ایردی واول کمربندنی ابراهیم علیه السلام بل لاریکا باغلار ایردیلار برایش قیلسه لار
ویا بر جایی غه بارور بولسه اسحاق نینک فرزندلاری واولادلاری انداغ ایتورلار که ذبیح اسحاق ایردی
اول کونیکه اسحاقنی قربانلیغ قیلغالی التی اسحاق ایدیلار که ای پدر مینک قول ایاغنی باغلاسانکز
تا که ناشایسته حرکت مندین واقع بولماغای دیکانلاریدا ابراهیم برله هیچ نمرسه همراه ایماس ایردی
مکر اوشبو کمر دوالی دین اوزکا بو کمربند برله باغلاغان ایردیلار ابراهیم علیه السلام بو کمربندنی اوز
لاری برله همراه توتور ایردیلار وانینک دین بخشی فال الور ایردیلار وقتیکه ابراهیم علیه السلام
اولدیلار اسحاق علیه السلام غه میراث قالغان ایردی بسیار اولوغ تبرک توتور ایردیلار
اسحاق علیه السلام فرزندلاری الجسره بو فرزند همه دین بلکه عیص دین یاشغه اولوغ ایردی
اسحاق علیه السلام وفات بولورلاریدا بو کمربندنی یاشغه اولوغ دیب بو همشیره که ساقلاغیل
دیب برکان ایردیلار پس بو کمربندنی صندوق دین الیب یوسف علیه السلام نینک بل لاریکا
باغلادی اوزاسیکاینه لباس کیدوردی زینهار بردیکه بو سرنی هیچ کشیکا ایماغیل یعقوب
علیه السلام وعده تیلاب کلدیلار بو همشیره یعقوب علیه السلام نی کوروب مکر فسوس برله
یغلای بردی واتی که ای برادر اول کمربند ابراهیم که اسحاق غه قالغان ایردی یادکار مبارک ایردی
مندین بو کون اوغورلادیلار یعقوب علیه السلام هم بیحتا بغه قالدیلار چراکه آبا واجدادلاری دین
یادکار تبرک ایردی همشیره لاریکا ایدیلار که اوینکزنی خوب ایستاکای سز تا همه نی تمامه ایستادیلار

تا بماديلار يعقوب عليه السلام ايديلار يوسف نى هم ايستاكاى سز همشيره ايدى يوسف كچيك بچه
دورمونداغ ايشنى نه بيلكاى ينه تأكيد برله ايديلار كه يوسف نى اقتارغاى سز تاكه كماندين چقايمز
همشيره محل نى خوب تافيب يوسف نى اقتاردى كمربندنى يوسف نينك بليدين تا نبى يعقوب
عليه السلام خجيل بولوب سكوت قيلدى همشيره ايدى بوبچه اوغورلوق قيلدى ايمدى هيچ چاره
يوقكه تا ايكى يل غچه منكا بنده ليك قيلغاى يعقوب ايدى فرمان بردار دورمن يعقوب عليه السلام
يوسف نى ايكى يل عمه سيكا تا بشوروب ياندى ايكى يل دين كين بو همشيره قضا قيلدى يوسف نى
اويكا اليب ياندیلار بسيار مهربانليغ قيلور ايرديلار برادرلاريكا حسد كلور ايردى بر كونى يوسف
عليه السلام اتاسيغه توشينى بيان قيلديكه انداغ كه خداى تعالى ايتور قوله تعالى اِذْ قَالَ
يُوسُفُ لِاَبِيهِ يَا اَبَتِ اِنِّي رَاَيْتُ اَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ رَاَيْتُهُمْ
لِي سَاجِدِينَ يعنى ايتى يوسف اتاسيغه اى اتا كوردوم من توشومدا اون بر ستاره نى
وآفتاب آى نيكه منكا سجده قيلديلار يعقوب عليه السلام بيلديلار كه بو توش نينك تأويلى
اول دوركه بو اون بر برادرى يوسف كا سجده قيلغايلار و فرمان بردار بولغايلار يوسف عليه السلام
ايديلار كه قوله تعالى يَا بُنَيَّ لَا تَقْصُصْ رُؤْيَاكَ عَلَى اِخْوَتِكَ فَيَكِيدُ لَكَ كَيْدًا يعنى
اى اوغلوم بيان قيلماغيل بو توشونكنى برادرلارينك كا پس مكر چيله قيلغايلار سنكا بر مكرينى پس يعقوب
عليه السلام بو توشكا تأويل بريب ايتى لار كه قوله تعالى يَجْتَبِيكَ رَبُّكَ وَيُعَلِّمُكَ مِنْ تَأْوِيلِ
الْاَحَادِيثِ وَيُتِمُّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَعَلَى آلِ يَعْقُوبَ كَمَا اَتَمَّهَا عَلَى اَبَوَيْكَ
مِنْ قَبْلُ اِبْرَاهِيمَ وَاِسْحَاقَ يعنى خداى تعالى پروردكارينك همه دين سنى بر كزيده ايلاب
افضل قيلور و سنينك حالينك همه دين خوبراق بولور و سنكا توش نينك علم تعبيرينى تعليم برور
و تمام قيلور سنكا نعمت لارينى و يعقوب نينك اهل اولاديغه انداغكه تمام قيلغانغه اوخشه اول نعمت نى

ايلكارى

ایلکاری آباواجداوینک ابراهیم واسحاق نه پس برادرلاری اغزدین اغرغه بولوشنی وانیک تاویلینه
ایشتیلار ولیکن بولارغه قاتیغ غم اندوه یوزلاندی واتیلارکه یوسف وابن یامین اتالارغه نهایتی
پنرلاردین مکرم اولارانی پنرلاردین زیاده دوست توتاردوراول ایکی تن پنرلاراون تن پسرلاردن جمع
بولوب تدبیر قیلدیلارکه یوسف نی اولتورکایمیزیا زمین دیگرکاتاشلاغایمیز قوله تعالی اُقْتُلُوا یُوسُفَ
اَوِ اطْرَحُوهُ اَرْضًا یَخْلُ لَکُمْ وَجْهُ اَبِیکُمْ یعنی اولتورونکلار یوسف نی یاکه تاشلاونکلار اول
یوسف نی بیننه برزمین دیگرکاخلوت قالور پسرلارکه آتانکلارنینک روی دیداری قوله تعالی
وَتَکُونُوا مِنْ بَعْدِهِ قَوْمًا صَالِحِینَ یعنی بولورپسرلار موندین کین قومی که صلاحیت التفات مند
یاکه قومی که خدای تعالی نینک نظر دیدانینک کردار بولورپسرلار پس توبه قیلونکلار واتانکلارغه مطیع
وفرمان بردار بولونکلار تاخدای تعالی پسرلارنی عفو قیلور بوبرادرلارارا سیدابرتن بابرایدی کیم
یهودا دیرایدی بلارکه برادرلارانینک فرمان برداری ایردی وقتیکه برکاری قیلورلرسه انینک امری برله
قیلورایدی قوله تعالی قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ لَا تَقْتُلُوا یُوسُفَ وَاَلْقُوهُ فِی غَیَابَتِ الْجُبِّ
یَلْتَقِطْهُ بَعْضُ السَّیَّارَةِ اِنْ کُنْتُمْ فَاعِلِینَ یعنی انی برایتفوجی بوبرادرلاردین یعنی
یهودا ایتیلارکه ای برادرلار قتل قیلمانکلار یوسف نی قتل وخون ناحق کارعظیم دور وعظم معصیت
وتاشلانکلارره گذرکاروان داکی چاه غه وآلغای انی بعضی کاروان واتلمای برشهر یکاوهرنجک کولسه
زنده بولغای اگربولمانکلار بوایشنی قیلغوچی چراکه حق مصلحت اوشبو دورواگر یوسف کا اصلا ازار
برمانکلار وخونی پسرلارکردنیکلارکا بولماغای وهمه لاری بومصلحت کاقرار بردیلار اولا یوسف
علیه السلام قصه لارینی اوقوماسدین ایلکاری برنکته بلمانپسند دکونکلونکنی برادرلارکا
قیلماغای پسند وبدکاملیق قیلماغای پسند که اولار پیغمبرزاده دورلار وهرکیم بولارغه کونکلینی قاتیغ
توتسه خطای عظیم قیلغای بولغای خدای تعالی انکا عقوبت قیلغای هرجفایی که یوسف کا یتکان بولسه

برادرلاریدین یوسف علیه السلام اولارغه آشتی قیلیب معاف توتقان وخشنود بولغان خدای
تعالی عفو قیلغان بوکون بو پیغمبرزاده لارنینگ روح لاری بهشت الجبره تنعم دابولسه بس اولارنینگ
انکاریدین دوزخ غه بارماغایلر اولارنینگ خوبلوقینی کورماکت هنوز کناه قیلماس بن ایلیکاری
توبه قیلدیشه قیلدیلار پس بوایش لارغه حکمت کمان اولدورکه خدای تعالی خواه لادیکه یوسف نی
اولوغ قیلغای پس انی بوایش غه مبتلا قیلدی تاکه یوسف صابرلار جمله سیدین بولغای وانجه که
برادرلاریدین انکا جفاتیمی برادرلارنیمی بنه اینگ آلدیدا عذرکا کلتوردی وکناهنی تیلاندوردی وانا
حاضر قیلیب بردی تاکه اولارغه خدای تعالی دین عفو تیلاکای اندا غه یوسف اینی قوله تعالی لا تثریب
علیکم الیوم یغفر الله لکم وهو ارحم الراحمین و یعقوب علیه السلام ایدی
سوف استغفر لکم ربی انه هو الغفور الرحیم بوآیت لارتفسری
اوزجا بیدا کلور پس برادرلار آتالاری قاشینغه کلدیلار تاکه یوسف کا دیستور تیلاکا بلار
بولارینگ قوی لاری بارابردی قدوق باشیدابر بر سنگ براق هرکونی قوی لارتاشینغه
بامداد دابارورابردیلار صید قیلیب اوق آتشیب کجه بنه یانیب کلورابردیلار عادت لاری
اوشبو ابردی اما آتالاری یوسف علیه السلام نی هرکیز بولاربرله بیارماس پس ابردیلار
تاکه ضایع بولاماغای یا یول یوتوروب ازیق ماغای یاکه بواوغول لارمونکا بر مکری قیلماغایلار دیب رخصت
برماس پس ابردیلار یهودا بوجمله دآتاسینغه همدین کستاخ راق وسوزمعقول قیلغانغراق ابردی
همه لاری یهودا غه اتفاق قیلدیلارکه بوسوزنی آتامیزغه بس معقول قیلغیل اوزکامیزکا باورقیلماس
وایتسمابس یهودا ایدی من اینیمابسمن تاسزلار عهد قیلماغونجه که بنیامین لارسیزلار یوسف نی اولتورمکامیزدین لادی
عهد باغلادی لارکه یوسف نی اولتورمکایلار اندین کین آتالاری قاشینغه کیردیلار قوله تعالی
قالوا یا ابانا مالک لا تامنا علی یوسف وانا له لناصحون یعنی ایتدیلارای پدر بزبزکوا یمیزنه بولیوبدورکه

85

سزکا ایمین بو المای سز یوسف کا بیزلاردین تحقیق بیز اول یوسف کا نفع اوچون نصیحت قیلغوجی
دورمیز و محافظت قیلغوجی دورمیز آفت لاردین قوله تعالی ارسله معنا غدا یرتع ویلعب
یعنی تا نکلا بیزلار برله اول یوسف نی یبارکیل صید قیلغای واوق آتیشیب اوینا شقای تا که کونکلی
کشاده وطبعی خوش بولغای یعقوب علیه السلام ایدیلار که من قورقادورمن که سزلار انی
ایلتیب هلاک قیلغای سزلار قوله تعالی انی لیحزننی ان تذهبوا به واخاف ان
یأکله الذئب وانتم غافلون یعنی تحقیق غمکین قیلغای منی سزلارنینک التماک
لکینکلار اول یوسف نی وقورقادورمن که یکای اول یوسف نی بوری وحالانکه سزلار اندین
غافل بولغای سزلار بولار ایتیلار قوله تعالی لئن اکله الذئب ونحن عصبة
انا اذا لخاسرون یعنی ایتیلار بزلار اون تن دورمیز بوری برتن اکریسه اول یوسف نی
بوری وحالانکه بزلار انینک کمینیدادورمز تحقیق بیزلار بو حین دازیانکاردورمیز پس یعقوب
علیه السلام ناچار اجازت بردیلار یوسف علیه السلام نی ییلاغقه التیلار قوی لار ایلکاری
برفرسنک یردا ایردی بوکون اوچ فرسنک یرکا التیلار بیت المقدس نینک یولیدا
برچاهی بار ایردیکه یول اوزاسیدا ایردی خواه لادیلار که اوشبو چاه غه تاشلاغایلار یوسف
علیه السلام اول کوندا اون یته یشار ایردی کونکلاک لارینی سالدوردیلار یوسف علیه السلام
ناله قیلیب ایدیلار که ای برادرلاریم وقرین داشلاریم منی برهنه قیلمانکلار پس من چاه الجسره
نه برله ستر عورت قیلایین منکا رحم قیلینکزلار اکر منکا رحم قیلماسانکیزلار قاری اتامیزغه رحم قیلینکزلار
مینک یاد فراقیمدا یغلای یغلای کوزیدین قالورکین پشیمان بولور سزلار فایده برماس برادر
لار اینادورلار که ای بچه آی کون ستاره لارینکزنی قچقرینک که سزکا سجده قیلاتیلار چالا
جامه کلتورسونلار پس پیراهن لارینی الیب چاه غه تاشلادیلار چاه الجسره سو بسیار ایردی

بر تاشی بار ایردی سو دین بلند یوسف علیه السلام اول تاش اوزره اورا توردیلار خدای تعالی وحی
قیلدی الهام برله حضرت یوسف کا قوله تعالی لَتُنَبِّئَنَّهُمْ بِأَمْرِهِمْ هَٰذَا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ
یعنی بات بولغایکه هر آینه بیان قیلغای سن اولارغه بو قیلغان کارلارینی و حالانکه اولارنیک
شعورلاری بولماس و بیلماس لار بس بولار کونکلاکنی بر قوینی اولتوردب قاینغه بولاب خون
آلوده کونکلاکنی اتالاری قاشلاریغه التیب یغی وزاریغه کیردیلار روایتی لارکه قوله تعالی یَا أَبَانَا
إِنَّا ذَهَبْنَا نَسْتَبِقُ وَتَرَكْنَا يُوسُفَ عِنْدَ مَتَاعِنَا یعنی ای پدر بزرکوار یمیز تحقیق
بیزلار یراق کتکان ایردوک و آط یوکورتوشقان ایردوک که قالسی یلدام و تیز رفتار دور
دیب و قویغان ایردوک یوسف نی جامه لاریمیز قاشیدا قوله تعالی فَأَكَلَهُ الذِّئْبُ
پس یب دور اول یوسف نی بوری قوله تعالی وَمَا أَنْتَ بِمُؤْمِنٍ لَنَا وَلَوْ كُنَّا
صَادِقِينَ یعنی باور توتماس سن بیزلارکا هر چند بیزلار راست کوی بولساق هم
قوله تعالی وَجَاءُوا عَلَىٰ قَمِيصِهِ بِدَمٍ كَذِبٍ یعنی کلتوردیلار یوسف نینک پیراهنینی
یالغان تهمت خون برله یعقوب علیه السلام بیلدیلارکه بولار بوریکا تهمت قیلادورلار
کونکلاک نینک هیچ یردا یرتوقی یوق بری برلاری برله یوسف نینک هلاکیغه اتفاق قیلیب
تهمت نی بوریکا قیلیب دور پس ایتیلارکه بوری یوسف کا سیزلاردین مهربان دورکه
کونکلاکنی یرتمایدور من صبر قیلغایمن قوله تعالی فَصَبْرٌ جَمِيلٌ صبر جمیل اولدورکه هیچ طریقه جزع
فزع قیلماسا نه کفتاریدا و نه کرداریدا یوسف علیه السلام غه همه برادرلاردین یهودا مهربان
ایردی تا نکلاسی طعام الیب کلیب یوسف علیه السلام قاشیغه کلدی و طعام نی جاه غه
تاشلادی و آواز بردیکه غم یماکیل که من برادرلارنی بر طریقه خوش قیلغایمن سنی جاه دین
تا رتیب آلغایلار یهودا کوز توتورایردیکه مکر بر کاروانی و یا بر کمرسه کلکای ایردی که یوسف نی

جاه دین

جاه دین تارتیب الیب برجایی غه التکای ایردی یوسف علیه السلام اوچ کون جاه داقالدیلار برادرلار
تانکلاسی شکارغه چقیب بر بورینی توتوب الیب تومشوقلارینی خون آلوده قیلیب کلتوروب
ایدیلار که اوشبو بوریدور یوسف نی یکان ایمدی بز هم انتقام الیب اولتورکایمیز یعقوب
علیه السلام خطاب قیلیب ایدیلار که بورینی اولتورمانک لار ایلکاری کلتورونک لار ایلکاری
کلتوردیلار یعقوب علیه السلام ایدیلار که ای بوری سن منیک یوسفیم نی یدینکمو بفرمان
عزوجل بوری زبانغه کلیب ایدی که بیزلار که پیغمبرلار کوشت لاری حرام دور نعوذ بالله که
بز خدانینک پیغمبرلاری نینک کوشت لارینی یکایمز من بیکناه دورمن یعقوب علیه السلام
اوغلانلارغه ایدیلار که بو بی کناه نی اولتورمانک لار قویوب ایبارینک لار بورینی قویوب ایبار
دیلار پس اوچ کوندین کین تورتونجی کونی کاروانی عرب طرفیدین مصرغه بارورغه کلیب جاه غه
یاوق توشتی لار وقت بامداد برونی جاه طرفیکا بویرودی لار تاکه سو کلتورکایلار مونینک اتی
مالک زعر و برمز دور همراه ایردی اتی بشری و اول جاه بیت المقدس نینک یولیدا چالاهم
باردور وقتیکه مالک جاه غه کلدی قوله تعالی فَأَوْلَىٰ دَلْوَهُ پس دلو تاشلادی یوسف علیه السلام
دلونی محکم توتی مالک و بشری هرچند که دلونی تارتیلار اغیرلیق دین دلو تبرامایدور مالک باشینی
جاه غه سالیب قرادی کوردیکه بر بچه توروبدور که جمال نورانیسی برله قدوقنی یاروتوب دور
کویا که ظلمات ابحره الحیات پیدا بولوبدور و یا که آفتاب عین الحیات چشمه سی ابحره
غروب قیلیب دور روایتی که قوله تعالی يَا بُشْرَىٰ هَٰذَا غُلَامٌ یعنی بو بر بچه دور که دلوکا
آسلیب دور اول وجه دین اغیر دور پس بو ایکی لاری کمال جرءت جمیت لاری برله
بهزار مشقت تارتیب آلدیلار مالک ایدی ای بچه سن کیم دورسن یوسف علیه السلام
ایدی که من غلام کنعانی دورمن که منی برادرلاریم بی کناه جاه غه تاشلادیلار مالک کمال نوازش

لار قیلیب لباس کیدوردی اندین بشری غه ایتی که اگر بیز نیک یاران همراه لاریمیز بولکه نی جاه دین
تارتیب آلغاننی بیلسه لار بیزلار دین الیب کتورلار یا که بهاسیغه شریک بولورلار من مونی
مصریغه ایلتب بهای تمام غه ساتغوم دور همراه لار غه ایتالی که جاه لبید انجند خلق لار بار ایکان
بوغلامنی بیزلار که بردی مصریغه ایلتب ستادورمیز بهاسیدا شریک بولادورمیز انداغکه
خدای تعالی ایتیب دور قوله تعالی وَأَسَرُّوهُ بِضَاعَةً تورتنجی کونی برادرلار یهودا برله جاه
باشیغه کلدیلار یوسف دین خبر آلغایلار جاه غه قرادیلار که یوسف جاه الجره یوق جاه غه
یاوق کاروان توشوب دور کاروان الجره کریب کوردیلار یوسف توروبدور ایتیلار که
بوغلام کیم نینک دور مالک ایدیکه منینک دور برادرلار ایتیلار که بوغلام بیزلار نینک دور
بیزدین قاچیب ایردی مالک ایدی منکا ساتینک لار من مصریغه ایلتیب انداساتغوم دور
بولار ایدیلار قبول یوسف علیه السلام نی یکرمه درم کا ساتتیلار و اول یکرمه درم نی الیب
اون تن اوزلاریکا قسمت قیلدیلار ایکی درم دین یتی انداغکه خدای تعالی ایتور قوله تعالی
وَشَرَوْهُ بِثَمَنٍ بَخْسٍ دَرَاهِمَ مَعْدُودَةٍ وَكَانُوا فِيهِ مِنَ الزَّاهِدِينَ
یعنی ساتتیلار اول یوسف نی ناسره درهم لار کا که انی عدد قیلانیدور عدد برله یکرمه درم دور
اما وزن برله یکرمه ایماس بلکه کم دور و اول زمانه دا قرق درهم دین کمینی وزن قیلماس
ایردیلار قرق درهم نی بر اوقیه اتار ایردیلار و هر الماغ و برماکی که قرق درهم دین کم ایردی
انی سناغ برله الیشور ایردیلار و بو برادرلار خواه لاماد یلار که یوسف ینه یانیب کلکای
اول وجه دین ساتیلار تا که اول کشی ملکوم دیب محکم توتغای قیوب ایبارماکای انداغکه
خدای تعالی ایتور قوله تعالی وَكَانُوا فِيهِ مِنَ الزَّاهِدِينَ یعنی بولدیلار اول برادرلار
اول یوسف دا زاهدلار دین زاهدلار دنیادین روکردان دور بولار یوسف دین روکردان بولدیلار

تا کاروان

کاروان کوجونوب یوسف علیه السلام نی براق التماکونجه بولارکونکل لاری دجمع بولامای یانماد یلار
کاروان نجه منزل ومراحل برله مصر یغه آلنی وقتیکه مالک یوسف علیه السلام نی بازارغه الیب حقیقت
بیع کاعرضه قیلدی مصر یدا ابربادشاهی بارایردی عمالیق دین سام بن نوح علیه السلام نینگ
اولادیدین انی ریان بن ولید انینگ هرخزانه داری بارایردی انی عزیز مصر اتارایر دیلار بوعزیز
مصر یوسف علیه السلام نی یوز دینار مصر یغه ساتیب آلدی واویکا التی بوعزیز مصر عنین یعنی
جینر ایردیکه خاتون لامجامعتی کاقادر بولاماس ایردی وفرزندی یوق ایردی مونینگ براهایه سبی
بارایردیکه مصر یدا الدین زیاده راک حسن جمال اکشی یوق ایردی اوزی بادشاه زاده
تواکمر وغنی وصاحب جمال ایردی انی زلیخا وبعضیلار راعیل دیرلار واول عزیز مصر خاتونی غه ایدیکه
قوله تعالی اَکْرِمِی مَثْوٰهُ عَسٰی اَنْ یَّنْفَعَنَآ اَوْ نَتَّخِذَهٗ وَلَدًا یعنی ای خاتون بوغلامنی اولوغ تونغیل
وعزت وتواضعینی بیبار قیلغیل شایدکه جونکی بولغانیدا بیزلارکه منفعت یتکورکای یاکه
فرزندا وقوغا یمیز بیزلارکافرزند یوقتورآ مایکا یدورلارکه بوفرزند فرزند پیغمبران دورخدای عزوجل اینتور
قوله تعالی وَکَذٰلِکَ مَکَّنَّا لِیُوْسُفَ فِی الْاَرْضِ یعنی بوطریقه وبومقدار یوسف نی جایدار
قیلدوق زمین مصر یداجاه دامنصب وبجاره وارقالغاندین کین قوله تعالی وَلِنُعَلِّمَهٗ مِنْ تَاْوِیْلِ الْاَحَادِیْثِ
واول یوسف کاتعلیم بردوک توشلارنیک علمینی وتعبیراتینی وبواولوغ علم دور قوله تعالی
وَاللّٰهُ غَالِبٌ عَلٰٓی اَمْرِهٖ یعنی خدای تعالی غالب دوراوزکاریدا اوزی خواه لاغانینی قیلور قوله تعالی
وَلٰکِنَّ اَکْثَرَ النَّاسِ لَا یَعْلَمُوْنَ ولیکن بیبارخلق بیلمایدورلار قوله تعالی
وَلَمَّا بَلَغَ اَشُدَّهٗٓ اٰتَیْنٰهُ حُکْمًا وَّعِلْمًا یعنی وقتیکه یتیب ایردی اول یوسف
کمالیغه وعقل فراستی وقوت شجاعتی رسا بولوب ایردی عطاقیلدوق بیزحکم نی وعلم نی
پس وقتیکه سالی قرق غه یتیب ایردی پیغمبر لیکنی عطاقیلدی مصر یغه کلماکه جین داون یتیه بشار